FRØYA KOMMUNE

FORMANNSKAPET		Saksliste
Møtested:	**Møtedato:**	**Kl.**
Oppmøtested Frøya Brannstasjon		
Kommunestyresalen	27.02.2018	09:00

Møteinnkalling

Medlemmene innkalles herved til overnevnte møte. Forfall må straks meldes til informasjonen,
Tlf 72 46 32 00 eller til postmottak@froya.kommune.no
Varamedlemmer møter etter nærmere beskjed.

09.00 **Offisiell åpning av Frøya brannstasjon**
10.00 **Administrasjonutvalg før avvikling av Formannskapsmøtet.**

Sakliste:

Saksnr.	Arkivsaksnr. **Innhold**
30/18	18/473 **GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 13.02.18**
31/18	17/171 **GRATIS LEIE AV HALL - BARN OG UNGDOM**
32/18	17/26 **FROANKONSEPTET - M/VIDEREUTVIKLING AV KOMOPP-PAKKER, REALISERING AV FROHEIM OG SØKNAD OM AUTORISASJON FOR NATURINFORMASJONSSENTER FOR FROAN**
33/18	18/466 **STRATEGI OG RUTINE FOR ULOVLIGHETSOPPFØLGING**
34/18	17/3132 **SITKAGRAN**
35/18	18/213 **HØRING: LOKAL FORSKRIFT OM BRUK OG ORDEN I HAVNER OG FARVANN I TRONDHEIM IKS**
36/18	18/458 **NY LOKASJON VENTILKAMMER NORDSKAG NÆRINGSPARK**
37/18	18/21 **LÅNEGARANTI FOR FRØYA STORHALL AS**
38/18	18/350 **BUDSJETTJUSTERING 1 – INVESTERINGSBUDSJETTET 2018**
39/18	17/2852 **TILSKUDD TIL SISTRANDA LIGGEKAI**

40/18	18/348 **MORGENDAGENS OMSORG – ROMPROGRAM OG TOTALENTREPRISEKONKURRANSE**
41/18	18/301 **SØKNAD OM FRITAK SOM MØTEFULLMEKTIG I FORLIKSRÅDET**
42/18	18/472 **REFERATSAK**
43/18	18/270 **ORDFØRERS ORIENTERING**
44/18	18/271 **RÅDMANNS ORIENTERING**

Sistranda, 20.02.18

Berit Flåmo
Ordfører

Siv-Tove Skarshaug
Sekretær

Saksdokumentene er lagt ut til offentlig ettersyn på følgende sted:

www.froya.kommune.no.

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**18/473**	**30/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Siv-Tove Skarshaug	**033**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
30/18	Formannskapet	27.02.2018

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 13.02.18

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte 13.02.18 godkjennes som famlagt.

Vedlegg:

Protokoll fra møte 13.02.18

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**17/171**	**31/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Knut Arne Strømøy	**D11 &52**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
24/17	Formannskapet	24.01.2017
/	Kommunestyret	
31/18	Formannskapet	27.02.2018
/	Kommunestyret	

GRATIS LEIE AV HALL - BARN OG UNGDOM

Forslag til vedtak/innstilling:

1. **Frøya kommune vedtar at barn og ungdom bosatt i kommunen skal tilbys gratis halleie, tilbudet gjelder i Frøyahallen for, barn og ungdom i alderen 0-19 år. Tilbudet følger skoleruta.**
2. **Tilbudet gjelder organisert trening for barn og ungdom drevet i regi av lag som er tilsluttet Norges Idrettsforbund og er medlem i Frøya Idrettsråd. Andre arrangementer og cuper inngår ikke i ordningen.**
3. **Ordningen innføres fra oppstart av skoleåret 2018 – 2019.**
4. **Tapte inntekter i 2018 på kr. 113 000 finansieres ved bruk av reserverte tilleggsbevilgninger som overføres virksomheten Kultur og idrett. Saldo på reserverte tilleggsbevillgninger er kr. 359 460 før overføring.**
5. **Kommunestyret ber om at kostnadene inntil kr. 250 000 innarbeides i budsjett for 2019 og økonomiplan med handlingsprogram 2019 – 2022.**
6. **Frøya kommune vedtar vedlagte retningslinjer for tildeling av gratis halleie, samt generelle regler for utleie av Frøyahallen (basishallen).**
7. **Kommunestyret forutsetter at sparte leieutgifter brukes til reduksjon av treningsavgifter for målgruppen.**

Behandling/vedtak i Formannskapet den 24.01.2017 sak 24/17

Vedtak:

Vi må få forslag til nye retningslinjer før vi kan gjøre vedtak. Saken utsettes til retningslinjene foreligger.

Enstemmig.

Vedlegg:

- Retningslinjer for gratis utleie av Frøyahallen.
- Generelle regler for utleie av Frøyahallen.

Saksopplysninger:

I kommunestyresak 216/16 «Budsjett 2017 og økonomiplan med handlingsprogram 2017-2020» fikk rådmannen følgende oppdrag. «Rådmannen bes om å utrede nye retningslinjer for utleie av idrettsanlegg. Vi ber om en utredning om hvor mye det vil koste å tilby gratis leie for organiserte idrettsaktiviteter 0-19 år. Dette skal kun gjelde for trening og ikke for kamper, cup o.l.».

I sak 17/171 ble det lagt frem sak som viste kostnadene til ordningen, men saken ble returnert for å utarbeide kriterier. Denne saken inneholder derfor en kostnadsberegning og forslag til kriterier. Kriteriene er for øvrig diskutert med leder i Frøya idrettsråd som bifaller ordningen. Dette i tråd med samarbeidsavtalen mellom Frøya kommune og Frøya idrettsråd.

Rådmannen har valgt å definere organisert idrett til den aktiviteten som drives i regi av lag og organisasjoner som er tilsluttet Frøya Idrettsråd. Aktiviteter der lagene stiller med trenere.

Rådmannen har sett på kommunale anlegg og finner at det er kun Frøyahallen med flerbrukshallen og basishallen hvor det for tiden drives organisert trening i kommunalt eide anlegg.

Frøya kommune er videre medeier i Frøya idrettspark på Nabeita sammen med Frøya Fotballklubb og Nabeita. Ved Frøya idrettspark tilbys det allerede gratis treningstid for disse aldergruppene.

Gratis svømmehall er ikke tatt med i forslag til vedtak da det ikke for tiden drives organisert idrett her.

Rådmannen har innhentet kostnader lag og organisasjoner har til leie av kommunale lokaler der det tilbys organisert fysisk aktivitet til barn og unge i aldersgruppen 0-19 år.

Forespørsel til Frøyahallen viser at det årlig faktureres ca. 250 000 for treninger i nevnte aldersklasse. Skoler, barnehager og kommunale institusjoner trener gratis på dagtid.

Dette er den klart største gruppen i kommunen når det kommer til leik, trening og fysisk fostring. Lag og organisasjoner på Frøya har registrert over 800 aktive barn og unge, her må man ta forbehold om at mange driver flere aktiviteter og registreres dobbelt. Uansett er dette en stor gruppe.

Det kan videre opplyses at Sør-Trøndelag fylkeskommune har avsatt et beløp som etter søknad fordeles på kommuner som tilbyr gratis treningstider til barn og ungdom. Det opplyses at potten er kr. 900 000 for 2017, en pott som fordeles på søkerne da etter innbyggertall for den enkelte kommune. Frøya kommune har fått mellom kr. 15 000 og 20 000 de siste årene på bakgrunn av halvert leie i Frøyahallene fra 2012. Det opplyses at det er 17 kommuner som har denne ordningen og søker fylket om støtte.

Frøya kommune har også andre anlegg der man leier gratis lokaler, dette gjelder bla. Frøya sjakklubb, bridgeklubb mannskor og andre.
Det kan for øvrig legges til at «øvinger» ved Frøya kultur- og kompetansesenter er gratis. Betaling/husleie utløses først ved arrangementer med inntektspotensial.

For 2018 finansierer tapte inntekter ved Frøyahallen på kr. 113 000 gjennom bruk av reserverte tilleggsbevilgninger. Saldo på posten for reserverte tilleggsbevilgninger er før bruk kr. 359 460. Fra 2019 konsekvens justeres driftsbudsjettet på bakgrunn av redusert inntekt tilsvarende kr. 250 000 pr. år I Frøyahallen. Utgiftene reduseres ikke ved innføring av ordningen.

Som en del av inndekningen foreslår rådmannen et påslag på 50% av vedtatte satser når det gjelder utleie til lag/organisasjoner hjemmehørende utenfor Frøya kommune. Dette er det samme

prissystemet Frøya Storhall har lagt seg på. Dette er for øvrig en inntektspost som er vanskelig å beregne da man på forhånd aldri har oversikt over etterspørsel. Helhetlig idrettspark vil forhåpentligvis øke etterspørselen fremover.

Vurdering:
Ønsker man å være en kommune som satser på barn og unge, og ikke minst ønsker en befolkning som har lagt et godt grunnlag for god folkehelse allerede i sine barneår, kan gratis anleggsleie for lag og organisasjoner være den beste og mest effektive sponsoravtalen en kommune kan inngå.

Idrett og friluftsliv spiller definitivt en viktig rolle i det norske samfunnet. Frivillige organisasjoner satt i rette sammenheng, er og skal være et middel til demokratisk læring og et middel til utvikling av ansvar og selvstendighet. Organisasjonene som ramme skaper muligheter for møte mellom mennesker, som kan føre til integrering, identitetsdannelse og sosialisering. Dette gjelder ikke minst barn og unge.

Folkehelsemeldingen, Resept for et sunnere Norge, Stortingsmelding nr. 16 (2002-2003)
«*Folkehelsearbeid innebærer å svekke det som medfører helserisiko, og å styrke det som bidrar til bedre helse. De negative påvirkningsfaktorene virker helsenedbrytende, enten det er ting vi spiser eller drikker, eller de befinner seg i det sosiale eller fysiske miljøet rundt oss. Positive faktorer handler blant annet om styrkende faktorer i miljøet rundt oss, om vårt forhold til våre nærmeste og de nettverk vi inngår i, og i hvilken grad livet oppleves å ha mening og å være forutsigbart og håndterbart».*

Det er en samfunnsoppgave å legge til rette for at så mange barn og unge som mulig, kan ta del i organisert idrett. Mye av dette samfunnsansvaret utføres daglig gjennom lag og organisasjoner. Å tilby gratis halleie for barn og unge vil gjøre det mulig for alle barn, uten å ta hensyn til familiens inntekt å delta i leik, trening og fysisk aktivitet.

Rådmannen vil videre påpeke at det i kommuneplanens samfunnsdel står at folkehelsekonsekvenser skal vurderes i alle politiske saksfremlegg. I denne saken er det folkehelse som er det beste argumentet både når det gjelder fysisk aktivitet, holdningsskapende arbeid, et mangfoldig fritidstilbud og et aktivt frivillighetsarbeid. Gratis halleie vil forhåpentligvis føre til en sprekere befolkning samt fylle våre flotte idrettsanlegg med glade barn i full aktivitet. I tillegg mener rådmannen at idretten er en av de beste arenaene for integrering og at dette tiltaket vil gjøre terskel for å delta i organisert idrett enda lavere.

Økonomiske konsekvenser:

Budsjettpost/kontostreng:
Debet *kontostreng*/beløp
Kredit *kontostreng*/beløp

Ny saldo på den konto som blir belastet:

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**17/26**	**32/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Marit Wisløff Norborg	**614 C02**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
19/17	Formannskapet	24.01.2017
12/17	Kommunestyret	26.01.2017
32/18	Formannskapet	27.02.2018
/	Kommunestyret	

FROANKONSEPTET - M/VIDEREUTVIKLING AV KOMOPP-PAKKER, REALISERING AV FROHEIM OG SØKNAD OM AUTORISASJON FOR NATURINFORMASJONSSENTER FOR FROAN

Forslag til vedtak:

1. **Frøya kommunestyre tar til etterretning at Frøya fiskeri- og havbruksfond nå er oppløst og at gjenstående kapital overføres Frøya kommune, øremerket KOMOPP.**
2. **Kr. 350 000 av disse midlene stilles til disposisjon for rådmannen for videre arbeid med Froan-konseptet, herunder utarbeidelse av søknad om autorisasjon av naturinformasjonssenter for Froan og videreutvikling av Froheim på Sørburøy.**
3. **Kommunestyret ber om at formannskapet jevnlig holdes informert om framdriften i arbeidet og gis muligheter til innspill i prosessen.**

Behandling/vedtak i Kommunestyret den 26.01.2017 sak 12/17

Vedtak:

Under behandling av sakslisten ble det enstemmig vedtatt å ta ut saken for senere behandling.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 24.01.2017 sak 19/17

Vedtak:
Saken utsettes.

Enstemmig.

Vedlegg:

Referat arbeidsmøte Froheim.

Saksopplysninger:

Froan naturreservat og landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning ble fredet ved kongelig resolusjon 14. desember 1979. Initiativet til naturvernet kom opprinnelig fra lokalbefolkningen for å verne Froan mot enda et militært skytefelt.
Det faglige grunnlaget for verneforslaget var registreringer av hekkende sjøfugl og ynglende sel i 1974 i regi av Miljøverndepartementet. Verneområde for Froan består av

i) Et naturreservat og

ii) Et landskapsvern- og dyrefredningsområde som omslutter reservatet

Froan er med sine 761 km2 det største og viktigste verneområdet av marin karakter i landet per i dag. Naturverdiene i Froan er i hovedsak naturbetinget (avhengig av klima, beliggenhet, naturkreftenes påvirkning og samspillet mellom arter), men også noe er kulturbetinget (avhengig av beite, slått og lyngbrenning). Bestemmelsene for området er nedfelt i «Forskrift *om vern for Froan naturreservat og landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning, innenfor Froøyene, Frøya kommune, Sør-Trøndelag»*

Helårsbefolkningen i Froan – og da snakker vi i hovedsak om Sørburøy - utgjør i dag ca 30 personer. Med tilbakegang i fisket, som lokalt tilskrives økning i den vernede selbestanden, setter nå lokalsamfunnets sin lit til at områdets status som Ramsar-område skal gi positiv avkastning gjennom bl.a. utvikling av reiselivet i et bruk/vern perspektiv. Og videre at Salmars havmerd skal gi positiv ringvirkninger for det lille øysamfunnet.

Forvaltningsplan for verneområdene i Froan har vært etterspurt og lovt helt siden fredningen trådte i kraft i 1979. I 2015 kom den. Den er utarbeidet med utgangspunkt i verneforskriften, sammen med forvaltningsmyndighetenes erfaringer og rådgivende utvalgs tilrådinger i årene etter at områdene ble fredet. Formålet med fredningen er å verne om et rikt og interessant dyre- og planteliv og bevare leve- og yngleområdene for fugl, sel og andre pattedyr i et variert og egenartet kystlandskap.
Forvaltningsplanen ligger vedlagt.

Samtidig med fredningen ble det opprettet et råd, benevnt som det «Rådgivende utvalg for Froan». Her har ordfører i Frøya kommune hele tiden vært medlem.

Milepæler og tiltak/hendelser etter at fredningen trådte i kraft

Det har opp gjennom årene vært mye oppmerksomhet rettet mot fredningen i Froan. I 1998 oppsto et akutt problem for Salmar, som måtte legge brakk en del lokaliteter for lakseoppdrett p.g.a. ILA-utbrudd. De søkte da Fylkesmannen om å få sette ut smolt i to lokaliteter i landskapsvernområdet. Etter mye møtevirksomhet – bl.a. med miljøvernministeren og Miljø- og energikomiteen på Stortinget- fikk

Salmar positivt vedtak av Fylkesmannen og dermed dispensasjon. I 2015 ble dispensasjonen permanent, ved at det ble gjort noen grep når det gjelder vernestatus for de områdene lokalitetene ligger.

Det hører med til historien at to forskere fra Norsk Bygdeforskning – Geir Frisvoll og Katrina Rønningen – i 2007 utarbeidet en forskningsrapport med tittelen «Froan-scenarier» - et tverrfaglig prosjekt som så på muligheter og begrensninger for næringsutvikling og forvaltning i verneområdet Froan. En av deres konklusjoner var at RAMSAR-statusen IKKE var et hinder for eksempelvis lakseoppdrett.

For øvrig har dette skjedd med relasjon til Froan og vernet:

- I forbindelse med bygging av nytt kulturhus og nye videregående skole (FKKS) ble prosjektet KOMOPP etablert og det ble i den forbindelse arbeidet med planer om et såkalt visningssenter for Froan. På Sørburøy var det ment å få en «satellitt» som var tilknyttet FKKS digitalt.
- Rådmannen engasjerte en person som skulle jobbe med å få fram en søknad til miljøverndepartementet om å få etablert et såkalt naturinformasjonssenter.
- Arbeidet stoppet opp da det ikke fantes midler for å forlenge engasjementet for den innleide personen.
- Så dukket det opp tanker om et samarbeid mellom Ørland kommune (Grandefjæra), Hitra kommune (Havmyran) og Frøya kommune (Froan) for å utnytte det faktum at disse områdene har såkalt RAMSAR-status (internasjonalt vern av våtmarksområder).
- Jan O Fredagsvik og Alf Albrigtsen jobbet i ei nedsatt arbeidsgruppe der alle tre kommunene deltok.
- Det ble ferdigstilt et forprosjekt og det ble utarbeidet en rapport av aug. 2012 ført i pennen av Katrina Rønningen og Geir Frisvoll fra Bygdeforskning.
- Så stoppet arbeidet opp, i hovedsak fordi Ørland kommune fikk problemer med Grandefjæra og flybasen. Ørland har imidlertid allerede et visningssenter for Grandefjæra, som en av fem såkalte autoriserte visningssentre i landet (Nasjonalparksentrene ikke medregnet.)
- Siden har Sørburøy velforening stiftet Froheim AS, og Ivar Blikø fra Sintef har jobbet fram tegninger av fysisk bygg og tatt initiativ overfor reiselivsnæringen.
- Rådmannen og Jan O Fredagsvik har hatt dialog med Alf Albrigtsen, som har gjort en del forberedende undersøkelser og fått dannet et bilde av hva som må til for å få et autorisert visningssenter. Det har vært møter med Miljødirektoratet, Fylkesmannen, Bygdeforskning, NTNU og Ørland Kultursenter (våtmarksenteret for Grandefjæra). Videre har Ivar Blikø og Lilly Gården vært delaktig i arbeidet.

Etter de innledende prosesser med forvaltningsmyndighetene i forhold til kriterier og krav for slike sentra (besøk, målgrupper, faglig samarbeid, logistikk organisasjon/økonomi, mv.), vurdering i styret for Froheim AS

og utfra muligheten for å kunne utvikle et unikt senter, er det tatt utgangspunkt i et delt lokaliseringsopplegg med

- Hoved-lokalisering – i Blått Kompetansesenter (BKS) i planlagt byggetrinn to.
- Del-lokalisering på Sørburøy i Froheim - inngangen til verneområdet

Arbeidsmøte

30.11.16 ble det holdt et arbeidsmøte på Blått Kompetansesenter der følgende deltok:

Ordfører Berit Flåmo
Hjørdis Årvik, Frøya kommune
Bjørnar Johansen, Blått kompetansesenter
Lilly Gården, styreleder Froheim AS
Hans Olav Brendberg, styremedlem Froheim AS
Trude Hegstad, Blått kompetansesenter
Toril Pettersen, Frøya Næringsforum
Alf Albrigtsen, Albrigtsen Consult
Jan O Fredagsvik, Frøya kommune
Ivar Blikø, Sintef
Gøril Forbord, Trønder-Energi
Johan K Evjen, Trønder-Energi

Hensikt med møtet:

- Utvikling av et Naturinformasjons-/våtmarksenter for Froan verneområde – med hoved lokalisering på Sistranda og del lokalisering på Sørburøy .
- På grunn av endrede forutsetninger bør kan hende tidligere utarbeidede planer justeres vesentlig både hva angår tiltak av materiell og immateriell karakter, inklusiv kostnad av del-elementer (ulike elementer kan ha forskjellig finansieringsopplegg).
- Synspunkter på om Froheim – konseptet (hele/deler) skal være et reint eiendomsselskap eller kombinasjon av eier og drifter (hele eller deler).
- Avklare finansiering i første fase – justering av tidligere planer, kostnadsberegning av ulike del tiltak, prosesser, oppfølging, mv..
- Tanker om implementering av KOMOPP i senteret (hoved utstilling/formidling) på Sistranda og delaktiviteter på Sørburøy som inngang til verneområdet .
- Synspunkter på om NTNU Brohode Frøya - som har fokus på fokus marin/maritim sektor – bør utvides slik at KOMOPP og opplevelsesnæringene bli en del av Brohode Frøya? Kanskje også omfatte andre deler av kommunens virksomhetsområder.

- Foreløpige informasjon og tanker om opplegg/innretning og utfordringer med å få sertifisert og etablert et Naturinformasjons-/Vårmarksenter for Froan verneområde.

Det er laget et fyldig referat fra møtet, se vedlegg.

ØKONOMI

For å komme videre med eventuell søknad om autorisert visningssenter for Froan, må det foretas noen avklaringer. Og det må en viss økonomi på plass – på kort sikt for å finansiere selve prosessen fram mot søknaden og på lengre sikt med å finansiere fasiliteter og finne drifts- og vedlikeholdsmidler. Sistnevnte gjelder også KOMOPP-pakkene som vises i FKKS.

Som det fremgår av referatet, vil det være flere relevante samarbeidspartnere i det videre: NTNU, Sintef, Norsk Bygdeforskning, Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, FKKS, Blått Kompetansesenter m.fl.

Vurdering:
Etter rådmannens vurdering bør målet med sentret være å etablere og utvikle det som et

1. Kunnskaps- og Informasjonssenter – Formidle kunnskap og gi informasjon om verneområdet relatert til Forvaltningsplanen og Froans geologi og historie i fortid, nåtid og fremtid
2. Feltstasjon for forskning
3. Opplevelsessenter – ta i bruk nye formidlingsmetoder (digitalt) og tilbud om besøk i verneområdet
4. Dokumentasjonssenter – ikke tradisjonell museumsdokumentasjon, men ulik dokumentasjon i forhold til verneområdet og oppfølging av Forvaltningsplanen, inklusiv utvikling av forskningsbasert kunnskap.

Målet bør være å utvikle et samarbeidsnettverk med kulturinstitusjoner, næringsliv, utdannings - og forskningsinstitusjoner, m.fl. – jf. strategien for utvikling av tidligere Frøya vgs.. Senteret vil også kunne være en naturlig arena for utvikling av en Kunnskapspark innenfor natur- og vernefaglige problemstillinger og for utvikling av naturbasert verdiskapning i randsone bruk/vern og utnytte synergi effekter.

I det følgende vil rådmannen vurdere ulike sider ved Froheim, eller Froheim-konseptet, som kanskje vil være vil være arbeidstittelen framover**.** Hensikten med å få utviklet et mer helhetlig Froan – konsept er

- å tiltrekke seg privat og offentlig kapital og ressurser for investeringer og drift på og utenfor Froan, spesielt i forhold til etablering av materiell/immateriell infrastruktur utover selve del- senteret.
- Utvikle koblinger mellom initiativer innen turisme (bedriftsnettverket) og Naturinformasjonssenter og derigjennom skape grunnlag for samarbeid og videreutvikling gjennom medfinansiering fra nasjonale midler (Innovasjon Norge).

- Med økende havbruksaktivitet aktivitet og økt naturbasert verdiskaping ytterst i kyststripen vil behov for energi være økende. Gjennom blant annet utredninger og analyser som Trønderenergi har gjort viser det seg at det er et stort potensial for miljøvennlig lokal produksjon av energi (sol, vind, bioenergi og bufferløsninger). En framskyndet realisering av slike konsepter krever at man ser helhetlig på utnyttelse av de muligheter som finnes av verdiskaping i området, samt utnytte mulighetene som ligger i visningsturer og undervisnings- og treningskonsepter.
- Gjennom utvikling av innkvarteringskonsepter / lavterskel boenheter kan man også introdusere nye lokale energiløsninger som dels kan kjøres uten å være koblet til nett, eller jobbe i samspill med en større lokal energiløsning.

Det er overordnet viktig å ha en strategisk tilnærming for fremtidig utvikling av senteret.

For å nå målet for senteret vil utfordringer og muligheter være knyttet til:

1. **Forskning, utdanning, innovasjon, formidling og utvikling (FoU**) – forvaltnings- og verdikjederelatert. Verne – og samfunnsfaglig – det er særdeles viktig å få knyttet forskning til verneområdet i forhold til bærekrafts mål (arter, fauna, økosystemet, mv.) og i et bruk/vern perspektiv (bl.a. verdikjederelatert for økonomisk verdiskapning). I dette ligger også utvikling av forskningsbasert kunnskap i forhold til mulighet for utvidet bruk av landskapsvernområdet for eks. oppdrett.
2. **Offentlige rammebetingelser** – juridiske (eks. oppfølging av Forvaltningsplan og innretning av vernebestemmelser) og økonomiske (eks. offentlig del finansiering av drift og finansiering av materiell/immateriell infrastruktur, mv.)
3. **Nærings- og bedriftsutvikling** – tiltak for enkeltbedrifter og felles tiltak, inklusiv utnyttelse og utvikling av randsoneaktiviteter og synergier – direkte og indirekte verdiskapning i et bruk/vern perspektiv

I en utviklingsprosess vil tiltak innenfor et utfordringsområde påvirke tiltak i et annet område. Kort sagt: Tiltak og prosesser må henge sammen. Disse 3 pilarene er meget viktig og avgjørende i et bruk/vern perspektiv.

Delt lokalisering

I begrunnelsen for valg av Sistranda som hoved lokalisering med Sørburøy som del lokalitet for senteret kan nevnes

- Større mulighet til å utvikle et unikt senter – bedre muligheter for utnyttelse av synergi fra andre etablerte/planlagte virksomheter.
- Enklere tilgang til ulike målgrupper som folk flest, turister, skoler, barnehager, frivillighet, næringslivet og deres besøkende, kurs- og konferansedeltakere, forskere, andre utdanningsinstitusjoner, m.fl.
- Større mulighet for egen inntjening gjennom økt interesse for og besøk av personer, bedrifter og institusjoner.
- Hoved lokalisering i forhold til transportrelatert infrastruktur og lokalisering på Sørburøy i forhold til naturlig inngang til verneområdet.

- Større mulighet for faglig samarbeid med for sentret relevante institusjoner og deres samarbeidspartnere på Sistranda.
- Bedre mulighet for å få etablert et robust og forutsigbart fremtidig opplegg – organisatorisk/økonomisk.

Utstillingen på Sistranda skal friste og være en katalysator for utvikling av Sørburøy og for inngang til Froan verneområde.
Utvikling av nødvendig materiell og immateriell infrastruktur på Sørburøy – som inngangsport til verneområdet – vil derfor være avgjørende for å kunne oppnå autorisasjon for planlagt senter. Uten noe opprustning på Sørburøy vil en ikke kunne utvikle et unikt senter.

Turisme/ Opplevelsesturisme

Reiseliv blir et viktig område for Froan-konseptet.

Det er etablert et bedriftsnettverk med tittel «Bedriftsnettverket Frøya Opplevelser». Det har vedtatt at de ønsker å støtte opp om et initiativ om naturinformasjonssenter på Frøya da de anser dette som veldig viktig for utviklingen av opplevelsesnæringen i regionen. Et naturinformasjonssenter vil kunne være en del av utviklingen av bedre infrastruktur og tilgjengelighet til de attraktive stedskvalitetene i området.

Opplevelsesturistene i området gir generelt tilbakemelding om et ønske om å tilby flere forskjellige opplevelser basert på skjærgården, men at leveransene er uforutsigbare, vanskelig å orientere seg i og av for lav kvalitet. Dette er også i tråd med en undersøkelse gjort under Matstreif 2015 der forskjellige pakketilbud ble presentert.

For lite informasjon og tilrettelegging for besøk i øyrekka bidrar til høye barrierer for kundegruppen til å benytte seg av tilbudene. Sammensatte opplevelser utarbeidet fra godt innarbeidede samarbeid i næringen i kombinasjon med bedre infrastruktur, kommunikasjonskanaler og tilgjengelig informasjon vil være en god løsning på dette problemet. Kundegruppen i opplevelsesnæringen viser interesse for opplegg som vektlegger lokalhistorie innen fiskeri, havbruk og tidlige bosetninger og andre stedskvaliteter. Slike historier ble svært godt mottatt i de produktene som allerede finnes på markedet. Det ble også høyt verdsatt at kundene fikk kurs i relevante ferdigheter som rensing av krabbe og filetering av fisk, slik aktivisering bidrar til merverdi av produktet og øker kvaliteten på opplevelsen. Et naturinformasjonssenter kan gjøre mye for å legge til rette for slik aktivitet.

Et overordnet mål ved å etablere et naturinformasjonssenter vil etter rådmannens vurdering være å gjøre tilgjengelig:

- Fysiske stedskvaliteter som naturomgivelser i skjærgården utenfor Frøya, bygningsmiljøene på fiskeværene i øyrekka og den rike floraen som finnes i regionen.
- Sosiale stedskvaliteter som det gode vertskap, kunnskap om lokalhistorie og lokal kultur

- Sosiokulturelle stedskvaliteter som gir mening for turisten. Opplevelsen av et autentisk kystsamfunn som eksisterer tett på naturen. Oppleve nærhet til norsk kystkultur gjennom aktiv deltakelse i forskjellige aktiviteter tilknyttet fysiske og sosiale stedskvaliteter.

Gjennom å vektlegge disse stedskvalitetene på Frøya vil etableringen av et naturinformasjonssenter bidra til å øke Frøyas attraksjonskraft innen opplevelsesturisme.

Bærekraftig reiseliv

Et naturinformasjonssenter på Frøya vil ha gode forutsetninger for sertifisering som bærekraftig reisemål. Mye av Frøyas attraksjonskraft er tuftet på fysiske stedskvaliteter som i stor grad er basert på naturgitte ressurser og kystkultur. Dette innebærer at en satsning innen turisme må ta spesiell høyde for problemstillinger tilknyttet bærekraft.

- Miljømessig bærekraft er et naturlig og nødvendig fokus i produktutviklingen i nettverket. Viktigheten av naturgitte ressurser for destinasjonens attraksjonskraft tilsier at det må bli tatt spesielt hensyn til den lokale fauna og floraen i regionen. Opplevelsestilbudene i regionen må ta tilstrekkelig hensyn til bevaring av natur- og kulturressursene for at tilbudet skal kunne opprettholdes på lang sikt, og for å ta vare på kystsamfunnets kultur og livsgrunnlag. Etableringen av et naturinformasjonssenter vil muliggjøre en langsiktig og helhetlig tekning rundt opplevelsestilbudene i regionen.

- Sosial bærekraft vil også være en viktig del av utviklingen av naturinformasjonssenteret. Senteret bør være en del av en større strategi for utviklingen av Frøya som turistdestinasjon. Det er viktig å etablere arbeidsplasser langs øyrekka utenfor Frøya. Dette har vært en sentral samfunnsmessig problemstilling i regionen de siste årene. Dersom man øker Frøya attraksjonskraft, kan dette resultere i nye arbeidsplasser og flere heltidsstillinger, som bidrar til sosial bærekraft.

Det vil også være viktig at naturinformasjonssenteret og tilhørende aktiviteter tar tilstrekkelig hensyn til den eksisterende lokalbefolkningens behov. Dette er nødvendig for at destinasjonene skal fortsette å være et attraktivt bosted for disse.

- Økonomisk bærekraft i lokalsamfunnet er et sentralt aspekt i det man ønsker å oppnå med et naturinformasjonssenter. Ved å øke destinasjonens attraksjonskraft ved å gjøre den mer tilgjengelig på markedet og vil på sikt bidra til flere etableringer i området, og således være med å skape nye arbeidsplasser.

Grønn energi og miljømessig opplegg

I sammenheng med utvikling av et unikt senter i et unikt verneområde finner miljøvennlige løsninger både for bygg og energiløsninger. Dette gjelder klimamålene og også å unngå «visuell forurensing»

- Teste ut bygningsintegrerte energiløsninger i værharde strøk
- Energi- og miljøvennlig infrastruktur som både er energiproduserende og reversible mhp naturinngrep.
- Utprøving av større konsepter for lokal energiproduksjon med tanke på framtidige behov i forbindelse med verdiskaping i området (Trønderenergi).
- vil forsøk og utvikling av ulike deler av grønn energi være interessant
- vil forsøk og utvikling av energi- og miljøvennlig infrastruktur (botilbud, turstier, mv.) være interessant

Etablering av senteret med tilgrensede infrastruktur vil ytterlig styrke kommunens innovasjon, nyskapning og omdømme.

Oppsummering

Rådmannen mener det er grunnlag for å håpe på at en bevilgning til det innledende utviklings – og grunnlagsarbeid etter hvert vil kunne

- Utløse betydelige statelige midler (sentralt) – dersom senteret oppnår autorisasjon – til del-finansiering av driften.
- Utløse betydelige statlige midler (sentralt/regionalt) til utvikling av ulik materiell og immateriell infrastruktur
- Utløse betydelige midler fra privat og halvoffentlig sektor til utvikling av deler av nødvendig infrastruktur (materielt/immaterielt), spesielt på Sørburøy, men også på hoved-lokalisering i BKS.
- Utløse utviklings – og referanseprosjekter innenfor ulike deler av grønn og fornybar energi, havtransportert søppel og olje forurensing, også med overføringsverdi utover Froan.
- Utløse midler til ulike FoU prosjekter og tiltak – direkte relatert/delvis relatert til Forvaltningsplanen - innenfor forvaltning, samfunn og til direkte økonomisk verdiskapning i en bruk/vern perspektiv. I tillegg utvikling av opplegg for FoU - piloter innenfor fornybar/grønn energi, infrastruktur som er reversibel m.v. som del av det innledende arbeidet.

Når det gjelder utgifter/finansiering av det innledende arbeidet - som har forskjellig finansieringskilde - vil dette omfatte

i) Utarbeidelse av søknadsopplegget for autorisasjon av et Naturinformasjons-/våtmarksenter for Froan – verneområde med Ramsar status og nødvendig vedlegg og
ii) Utarbeidelse av et helhetlig opplegg for Froheim – konseptet, inklusiv deler av Froheim AS, reversibel infrastruktur og fornybar/grønn energi.

Overnevnte arbeider (i) og ii)) må samordnes, koordineres og gjennomføres parallelt. I det helhetlige prosjektet vil Froheim-konseptet være særdeles viktig og nødvendig for å oppnå autorisasjon. Da dette er prosjekter som vil kreve en betydelig prosess- og ideutveksling (jf. møte 30.11-16) før utforming av selve opplegget – og at kostnadene til arbeidet foreløpig ikke er avklart – ønsker rådmannen å få avklart om det er vilje til å avsette nødvendige midler til utviklingsarbeidet, eks. inntil visse beløp.

Økonomi

Frøya fiskeri- og havbruksfond er nå avviklet, og styret har vedtatt at gjenstående kapital overføres Frøya kommune og øremerket KOMOPP. Det dreier seg om et beløp på i underkant av 500.000.

Rådmannen tilrår at inntil kr. 300.000 av disse midlene stilles til rådighet for arbeidet med Froan-konseptet, herunder utarbeidelse av søknad om autorisasjon av naturinformasjonssenter.

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**18/466**	**33/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Sondre B. Bakke	**L51 &11**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
33/18	Formannskapet	27.02.2018
/	Kommunestyret	

STRATEGI OG RUTINE FOR ULOVLIGHETSOPPFØLGING

Forslag til vedtak:

1. **De fremlagte saksbehandlingsprosedyrer og prioriteringer beskrevet i saksfremstillingen og vedlegg legges til grunn for behandling av ulovlighetssaker i hht. plan- og bygningsloven i Frøya kommune.**

Vedlegg:

- Strategi og rutine for ulovlighetsoppfølging

Utgangspunkt:
Kommunens ansvar som myndighet etter plan- og bygningsloven er et stort og komplekst saksområde. Det er derfor viktig at man har klare retningslinjer med hensyn til hvilke prosedyrer man skal følge i saksbehandlingen slik at sakene kan bli behandlet og avgjort raskest mulig og uten ugrunnet opphold. Det er også viktig at det foretas klare prioriteringer med hensyn til hvilke saker som skal behandles, hvilke saker som må vente og hvilke saker som ikke skal behandles. For å oppnå et mest mulig effektivt resultat av oppfølgingen må kommunen derfor vise en fast holdning og praktisere en konsekvent reaksjonsform.

Med bakgrunn i økt fokus på ulovlighetsoppfølging fremmer rådmannen sak om strategi og rutiner for oppfølging av ulovligheter for politisk behandling. Saken presenterer retningslinjer og praktisering av ulovlighetsoppfølging, sanksjonsmuligheter og gebyrstørrelser.

Det er viktig at innkomne saker prioriteres riktig og i henhold til vedtatte retningslinjer. Rådmannen søker å sikre at innkomne saker følges opp i henhold til gitte prioriteringer og ikke ligger ubehandlet uten grunn. Saker som omhandler tiltak av stor allmenn betydning og som er vesentlig i strid med bestemmelsene i lovverket kan være svært ressurskrevende og har følgelig høy prioritet. Hensynet til helse, miljø og sikkerhet (HMS) går som en rød tråd gjennom plan- og bygningsloven og prioritering av oppfølging av ulovligheter styres av det samme hensyn. Er hensynet til HMS krenket vil saken ha høyeste prioritet. Saker som er av liten allmenn betydning omfatter ofte nabokrangler hvor kommunen ofte blir brukt som brekkstang i pågående konflikter. Slike saker kan være svært ressurskrevende for kommunen og ofte er det ingen eller bagatellmessige brudd på plan- og bygningsloven som avdekkes. Ubetydelige og pågående nabokonflikter skal løses privatrettslig (se pbl. § 21-6).

Status Frøya 2018:
Per februar 2018 har Frøya kommune ingen strategi eller rutine for ulovlighetsoppfølging. I den grad det har blitt fulgt opp tidligere har det skjedd enkeltvis og sporadisk. Det har med andre ord ikke vært noen systematikk omkring denne lovpålagte oppgaven i kommunen. Rådmannen har forståelse for at det tidligere kan ha fremstått som vilkårlig og urettferdig overfor den enkelte som en ulovlighetsoppfølging har rettet seg mot.

Kommunen har per februar 2018 ingen statistikk for hvordan ulovlighetssaker har blitt fulgt opp eller antall saker som er behandlet tidligere. Det har imidlertid i løpet av høsten 2017 blitt utarbeidet en oversikt over ulovlighetssaker i kommunen. Det ble i dette arbeidet kartlagt 23 ulovlighetssaker som kommunen har kunnskap om. Størsteparten av sakene er i dag under arbeid. Resten av sakene er enten ferdigbehandlet eller ikke behandlet.

Omlag halvparten av sakene i kartleggingen gjelder tiltak i strandsonen, spesielt sjøhus og flytebrygger. Nærmere 15 % av sakene gjelder ulovlige boenheter, herunder ulovlig bruksendring, ombygging e.l. De resterende sakene gjelder tiltak som terrenginngrep (f.eks. sprenging, utfylling i sjø), ulovlige bygninger og mindre tiltak (f.eks. garasje, uthus, levegger).

Med bakgrunn i erfaring og lokalkunnskap er det rådmannens oppfatning at fordelingen av sakene over også gjenspeiler utfordringene for Frøya kommune generelt når det gjelder ulovlighetssaker.

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**17/3132**	**34/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Øyvor Helstad	**V70**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
34/18	Formannskapet	27.02.2018
/	Kommunestyret	

SITKAGRAN

Forslag til vedtak:

Formannskapet i Frøya kommune vedtar følgende strategier og handlingsplan for håndtering av sitkagran i kommunen:

1. **Holdningsskapende arbeid/informasjon**
2. **Fjerning av småplanter**
3. **Hogst**
4. **Oppfølging/fjerning av småplanter**

Vedlegg:

Kart, AR5
Arealfordeling
Faktaark om sitkagran, Artsdatabanken

Saksopplysninger:

Formålet med å fjerne sitkagran på Frøya er å ivareta de stedegne naturkvalitetene, som i hovedsak er kystlynghei. Kystlynghei er en trua naturtype og et viktig utmarksbeite, og vil på sikt kunne forsvinne som følge av gjengroing. Spredning av sitkagran ansees som den største trusselen for utmarksbeite i kystlandbruket. Videre utgjør tett granskog en sikkerhetsrisiko i forhold til brann der sitkaskog finnes i, og i tilknytning til, boligområdene.
Sitkagran er for øvrig et svartelistet treslag i Norge. Planting av sitkagran er ikke forbudt, men det må i henhold til forskrift om bruk av fremmede treslag søkes fylkesmannen ved miljøvernavdelingen om tillatelse i hvert tilfelle.

På Frøya i dag, er i hovedsak de planta sitkagranene (første generasjon) mest fremtredende. I løpet av noen få tiår, vil arealet av sitagran mangedobles som følge av frøspredning som har pågått de siste årene. Volumet av småplanter ute i lyngheiene er allerede alarmerende stor. Tiltak i denne fasen, er langt mindre ressurskrevende enn om andre generasjon med sitkagran rekker å vokse seg stor.

Statens naturoppsyn (SNO) har uttalt at *hvis det ikke blir gjennomført tiltak, vil hele Frøya være dekt av sitkagran innen 200 år.*

Historikk
I etterkrigsperioden, og fram til ca 1985, ble det plantet i underkant av 1 million sitkagran på Frøya, som en del av et stort skogreisingsprosjekter langs hele Norskekysten. Skogen skulle danne grunnlag for ny industrireisning og hvor tømmervolum fra de nye skogfeltene skulle kunne holde liv i en stor mengde treforedlingsfabrikker (UiO). Det ble gitt statlige tilskudd, og ideen var at de uproduktive arealene på kysten, uten større egenverdi skulle bidra til utvikling av landet. Mye av formålet for planting av sitkagran på Frøya var i tillegg å skape le rundt bebyggelsen, og for noen også å gi en variasjon i landskapet.

Fakta sitkagran
Sitkagrana fins naturlig langs vestkysten av Nord-Amerika. Treslaget er tilpasset et oseanisk klima, og trives i et fuktig miljø, og tåler vind og saltdrev godt. Dette skaper et stort konkurransefortrinn med andre treslag langs norskekysten. Trærne vokser raskt og kan sette kongler tidlig, etter 5-10 år. Frøene har liten vekt og spirer lett, og det er registrert mellom 3-400 frøplanter pr m^2. Lav frøvekt gjør at muligheten for langdistansespredning er stor, noe som bidrar til vekst i bestandene og utvidelse av utbredelsesområdene (se vedlegg faktaark). På Inntian i Frøya kommune observerte vi sitkaplanter som vokste nesten en km fra andre sitkaplanter.

De plantede bestandene endrer de klimatiske forholdene lokalt, blant annet ved at trærne blir plantet tett og hindrer mye av lyset i å nå bakken. Sitkagranen er kjent for å ha flere og lengre greiner, og dermed større produksjon av barnåler enn for eksempel gran. Detter fører til at lyset reduseres ytterligere før det når bakken.

Barnåler vil også etter hvert dekke store deler av skogbunnen som med tiden vil forsure jordsmonnet. På grunn av disse faktorene vil beplantninger av sitkagran endre artsmangfoldet på stedet der de plantes, og de tetteste beplantningene vil oppleve en betydelig reduksjon av artsmangfoldet. Undersøkelser (Norsk institutt for naturforskning) viser at antall karplanter, moser og lav er svært mye lavere i sitkagranskog enn i naturlig skog.

Gjennom planting er sitkagrana spredt slik at det er et utallig antall skogteiger på Frøya.

Kystlynghei, kulturlandskap og utvalgt naturtype
Kystlynghei er en kulturbetinget naturtype som finnes langs kysten fra Oslofjorden til Lofoten. Den er blant de eldste kulturmarkene vi har og er avhengig av beiting og brenning for ikke å gro igjen. For kystbøndene var lyngheia en verdifull ressurs som beite for husdyra hele året. Kystlynghei er i dag en sterkt trua naturtype. Det betyr at det er svært høy risiko for at den forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år. Kystlynghei gror igjen med kratt og skog om den ikke blir tatt i bruk.

Målet er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde. Enkelte naturtyper kan vedtas som utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. Kystlynghei er en utvalgt naturtype. At en naturtype har status som utvalgt betyr at den anses som viktigere enn andre naturtyper, og at det skal tas spesielle hensyn til slike forekomster.

Hvis sitkagrana får fortsette å vokse og spre seg vil det åpne kystlandskapet etter hvert gro igjen. Verdifull natur langs kysten, slik som kystlynghei, er verdifull blant annet fordi den er treløs.

For å ta vare på kystlyngheia er det avgjørende at det fortsatt er et aktivt landbruk som benytter kystlyngheia til beite, samt at den med varierende mellomrom blir utsatt for lyngbrenning. Villsauen beiter nyskudd av sitkagran på våren, men klarer ikke å drepe planta. Beiting vil derfor kunne holde kystlyngheia i hevd, men ikke hindre at sitkagrana vokser til.

Svarteliste

Som de fleste andre innførte treslag har sitkagran vært gjenstand for økologisk risikovurdering i regi av Artsdatabanken. I 2012 ble sitkagran oppført på Artsdatabankens svarteliste over fremmede arter som kan utgjøre en trussel mot norsk natur. Spredning inn i kystlynghei, som er en truet naturtype, er hovedårsaken til at sitkagran ble svartelistet, med risikovurdering *Svært høy risiko (SE)*.

Å risikovurdere en fremmed art innebærer å vurdere artens levedyktighet over tid, hvor raskt den sprer seg og i hvilken grad den kan påvirke hjemmehørende norske arter og naturtyper. På grunnlag av slike vurderinger klassifiseres artene til en av følgende risikokategorier: *ingen kjent risiko, lav risiko, potensielt høy risiko, høy risiko eller svært høy risiko.*

De artene som etter vurderingen ender opp i en av de to kategoriene *svært høy risiko* og *høy risiko* blir definert som svartelistet. En svarteliste er med andre ord en liste over arter som utgjør *svært høy risiko* eller *høy risiko* i norsk natur.

Svartelista tar ikke stilling til om arter er ønsket eller uønsket i Norge. Svartelista er et verdinøytralt kunnskapsgrunnlag som myndighetene kan bruke når de tar beslutninger om forvaltning, bruk og regelverk.

Planting av sitkagran er ikke forbudt, men det må i henhold til forskrift om bruk av fremmede treslag søkes fylkesmannen ved miljøvernavdelingen om tillatelse i hvert tilfelle.

Leplanting

På Frøya er det konstant vind stort sett hele året. Mye av sitkagrana er plantet for å skape le rundt bebyggelse, og har uten tvil skapt lokalmiljø hvor det er mulig å oppholde seg mer utendørs og opparbeide hager med mer varmekjære arter. Etter at leplantingen har vokst seg stor, hindrer den for mange utsikten, men den skjermer også bebyggelsen.

Et åpent kystlandskap har fått en større variasjon i terrenget hvor det er områder med tredekt mark. Signaler under saksforberedeler er at mange også ønsker å beholde disse kvalitetetene som sitkagrana gir. Det må derfor vurderes om man kan oppfordre til skifte av treslag som ikke gjør slik skade på biologisk mangfold som sitkagran.

Er det imidlertid et sterkt ønske om å beholde sitkagran som leplante, kan man kappe av toppene, men da må dette gjentas for hvert 5 år, siden nye topper (med kongler) vokser opp.

Reguleringsplaner

Enkelte reguleringsplaner i Frøya kommune har områder avsatt til klimavern, hvor beplantning inngår som en del av bestemmelsen eller formålet. I klimavernsonene vil det blant annet ikke være tillatt å fjerne trær. Her må grunneier søke om ordinær dispensasjon eller foreta en reguleringsendring for å få tillatelse til å fjerne for eksempel sitkagran. Kommunen eller tiltakshaver kan derfor endre planen(e) gjennom dispensasjon eller reguleringsendring, slik at sitkagran kan fjernes, men at det for eksempel kan erstattes av andre treslag.

Brannsikkerhet

Brann og brannspredning er et tema som i mindre grad har vært berørt når det gjelder utbredelse av sitkagran. Bartrær representerer en lettantennelig brannkilde og vil i høyeste grad være en spredningsfaktor ved for eksempel en lyngbrann. Sistranda, som den tetteste bebygde del av Frøya, har et belte av sitkagran mot utmark av lyng, samt flere små og store skogteiger nært opptil bebyggelsen. Værsituasjonen på Frøya er preget av nærmest konstant vind store deler av året, noe som i kombinasjon med lettantennelig sitkagran, kan gi katastrofale følger for utbredelse av brann mot boliger.

Klimaskog og CO_2 binding

Siden sitkagran vokser så raskt i kyststrøk, binder den også mer karbon enn vanlig gran, og er lovprist som klimaskog. Samtidig har sitkagrana varme talsmenn innen skogbruket. Den er hardfør, hurtigvoksende og tåler norsk kystklima. Nyplanting av sitkagran kan derfor være et effektivt klimatiltak, mener organisasjonen Kystskogbruket. Et dekar med sitkagran på god mark (høy bonitet) vil binda ca. 1,36 tonn CO_2 i året. Dette er om lag 10 ganger mer CO_2 binding sammenlignet med for eksempel et dekar med bjørk.

Sitkagran på Frøya/kartlegging

Det er gjennomført en enkel kartlegging som viser utbredelse av skogsmark på Frøya (se vedlagte kart). Kartet er hentet fra AR5, og tar med alt av skogsareal. Kartet er oppdatert i 2016, men grunnlaget er ortofoto (flyfoto) fra 2015. Det er ikke gjennomført befaringer for å kvalitetssikre hva som er sitkagran eller annet tresalg. På Inntian er det et pågående prosjekt, og er holdt utenfor denne kartleggingen. I enkelte områder er det også foretatt noe hogst.

Grensene for skog er diffuse, og det er ikke klare overganger mellom skog og annen mark. Kartet klarer ikke å fange opp spredningen av sitkaplanter, alle småplanter som nå er i ferd med å vokse opp, enkelttrær og bestand mindre enn 0,5 daa.

Samlet så viser kartleggingen at det er 3723 daa skogsareal er fordelt på 949 eiendommer på Frøya.

Pågående arbeid

Frøya kommune begynner å få kunnskap om fjerning av sitkagran. Det pågår et prosjekt på Inntian, hvor en aktiv velforening fjerner all sitkagrana på øya. De ønsker å gjøre en dugnad for å bevare det åpne kystlandskapet på øya. Inntian har flere bestander av sitkagran og buskfuru. Fylkesmannen har bevilget midler til prosjektet for å fjerne sitkagrana fullstendig på Inntian. Velforeningen gjennomfører her hogst og rydding. Noe brennes på stedet. I tillegg plukkes alle småplanter (hittil 7-8000 stk). De har gått til innkjøp av utstyr som verneutstyr, motorsager og fliskutter. Konklusjonen etter befaringen er at det er overkommelig å fjerne alt av sitkagran og buskfuru på øya. Midler er gitt til Inntian pga Stormyra Naturreservat, som er en typisk kysthøgmyr. Det er ønskelig å hindre spredning av sitka inn i naturreservatet. Selv på denne øya, hvor det relativt sett er små mengder, må det brukes flere år på prosjektet. Profesjonelle har vært og hogd et område på 6-7 daa. Sitkagranens gode spredningsegenskaper tilsier at avstanden mellom bestander og sårbare områder bør være flere kilometer.

På Sauøya har States Naturoppsyn fjernet all sitkagran.

Prioriteringer og gjennomføring

En så stor oppgave som å fjerne sitkagrana på Frøya vil måtte vurderes fra mange hold. Først og fremst: er det mulig å fjerne den? Vil det kunne etableres entusiasme og engasjement nok til å klare oppgaven? Vil det kunne skaffes økonomiske midler nok til å greie det?

Det må derfor gjøres en kartlegging av omfanget av sitkagran, spredningen og deretter foreta en prioritering over hvilke områder som man skal starte bekjempelse på først, og som det er realistisk å kunne klare å holde sitkagranfrie i framtiden. Det er hensiktsmessig å prioritere øyer og halvøyer som vil ha en mer varig effekt.

På fast-Frøya er det vurdert som svært vanskelig å kunne gjøre sitkagranfri. Det er store områder fordelt på mange eiendommer og grunneiere. I tillegg har den spredd seg. Selv om planter fjernes, er det

en stor frøbank som ligger der, og det er allerede kommet opp store mengder småplanter. For å få et varig resultat vurderes det som hensiktsmessig å starte med halvøyer og øyer, hvor man enklere kan følge med situasjonen, og hvor man på et tidspunk kan gjøre området fritt for sitkagran. Å begynne med å ville fjerne all sitka i Frøya kommune for å få et varig resultat, med dagens kjente tilgjengelige ressurser må vurderes som ikke gjennomførbart.

Utfordringer

Det er liten lokalkunnskap om pleie av trær og skogsdrift på Frøya, og tradisjonell skogsdrift er vanskelig grunnet dårlig bæreevne og vanskelig terreng.

Gjennomføringen må gjøres på forskjellige måter. Frøya har utfordringer med at det er sjeldent tele i gjorda som vil bære tunge maskiner. Det må derfor påregnes store kjøreskader, og/eller kostnader med bygging av veier.

For mindre områder kan frivilligheten ved grendalag osv oppfordres til å sette i gang en ryddedugnad. Fjerning av sitkagran er imidlertid en krevende jobb, slik at å få gjort dette effektivt og sikkert, og er ikke noe for enhver å holde på med.

Eiendommene på Frøya har også gjerne mange eiere. Karleggingen viser at skogsarealet er fordelt på 925 grunneiendommer. Selv om sitkagran er en svartelistet art, foreligger det ikke noe plikt til å fjerne sitkagran på sin eiendom.

Noe sitkagran kan bli trevirke, noe til ved, noe liggende igjen i terrenget til kompostering og få en naturlig forråtnelse, benytte fliskuttere eller at trærne/kvist brennes.

Det må nok også holdningsskapende arbeid til, hvor folk oppfordres til å fjerne sitkagran, kampanjer for å plukke småplanter osv.

Frøya har et politisk engasjement for å få fjernet sitkagran, lokal media har produsert flere artikler og Folkeuniversitetet har gjennomført allmøte om sitkagrana. I ettertid har det kommet tilbakemeldinger om at enkelte ser på muligheten for å etablere egen bedrift for å gjennomføre hogst av sitkagran og vedproduksjon.

Hogst AS har vært på Frøya og fjernet en bestand på Inntian, og Allskog har vært på befaring.

I årene etter rydding er det viktig å følge med slik at ikke nye sitkagranplanter får etablere seg fra eksisterende frøbank, eller ved spredning med frø fra omkringliggende områder. I flere år blir det behov for å luke småplanter av sitkagran både der skogen har stått og i områdene rundt. Oppslag av frøplanter må fjernes Ved hogst av sitkagran er det viktig at treet kappes under den nederste greinkransen. Hvis ikke vil treet ha mulighet til å spire igjen.

Prosess og fremdrift

Selve perioden det vil ta å fjerne all sitkagran blir lang.

Det må etableres en gruppe fagfolk med erfaring fra skogbruk, landbruk, brann, botanikk, samfunnsøkonomi, offentlighet både på regionalt og statlig nivå, tømmerhugging og frakt, finansiering, omsetning og bruk av trevirke og noen flere. Denne gruppa lager en plan for det videre arbeidet og det vil være nødvendig med sterk politisk forankring underveis i prosessen. Samtidig vil det skaffes midler til et prosjekt som styres i regi av grendalagaga som har til hensikt å etablere entusiasme og lokal forankring ute blant frøyværingene for prosjektet.

Definisjon knyttet til kritiske/mindre kritiske områder må komme som en del av den faglige vurdering i kartleggingsarbeidet.

Erfaringer fra hogst på Inntian har direkte overføringsverdi til bekjempelse i resten av kommunen og vil være et godt kunnskapsgrunnlag for videre planlegging og bekjempelse av sitkagran.

Det er prøvd å få NTNU til å skrive masteroppgave på temaet sprednings av sitkagran, for å få til en visualisering/modell på spredningshastighet og framtidig utvikling, uten å lykkes.

Kostnader

Vanskelig å si noe om kostnader.
Noe vil kunne være mulig å gjøre på dugnad, men det må innkjøpes utstyr i form av verneutstyr, motorsager, fliskuttere, bruk av traktor og gravemaskin.

Ved bruk av entreprenører/hogstfirmaer kan muligens noe av treverket omsettes til ved eller annen type fyring/flis.

Sitka som har vokst på Frøya er ikke pleid som tømmerskog, har mye kvist og ikke rette stammer, så at det er et volum som kan gå til trelast er lite sannsynlig,

For å komme til med eventuelle hogstmaskiner må det bygges veger, da det er lite med egnet landbruksvei. Mye kjøreskader med maskiner må påregnes.

Det er søkt Miljødirektoratet om prosjektmidler til kartlegging og prioriteringer av hvilke områder som man bør starte med for å sikre et vellykket resultat.

Framdriftsplan

Tiltak	**Ansvar**
Holdnigsskapende tiltak -informasjon -media -motorsagkurs, sikkerhet -øke kunnskapen om å fjerne småplanter	Frøya Kommune Serviceseter Servicesenter Kursholdere Foredragsholdere
Hogst	
Etablere prosjektgruppe	Kommune
Kartlegging	Prosjektgruppe
Definere kunnskapsgrunnlaget	Prosjektgruppe
Dialog med grendalagene	Prosjektgruppe
Handlingsplan med prioriteringer	Prosjektgruppe
Inngå kontrakter med entreprenør/hogstaktør	Prosjektgruppe
Gjennomføre hogst - tilrettelegge for at entreprenører kan komme å gjennomføre hogst	Prosjektgruppe
Etterarbeid/småplanter	
Igangsette og gjennomføre dugnadsarbeid	Prosjektgruppe Grendalag
Folkebevegelse for å fjerne småplanter -utplassering av greinsakser ved turmål -tilrettelegging for mottak og/eller brenning -motorsagkurs, sikkerhet -øke kunnskapen om å fjerne småplanter	Alle
Gjøre eventuelle framtidige tilskuddsordninger kjent	Frøya kommune

Vurdering:
Målet med naturmangfoldloven er at naturen skal tas vare på og brukes på en måte som ikke ødelegger den. Naturen har verdi i seg selv og den er verdifull for oss mennesker. Vi skal ta vare på mangfoldet av naturtyper, arter og gener. Naturmangfoldloven skal bidra til at mangfoldet av naturtyper tas vare på innenfor naturtypenes naturlige utbredelsesområder, med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner naturtypen. Funksjonene, strukturen og produktiviteten i økosystemene, arter og gener skal også tas vare på. Artene skal finnes i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå målet skal også artenes økologiske funksjonsområder og de økologiske betingelsene som de er avhengige av tas vare på.

Alle offentlige beslutninger som kan påvirke mangfoldet i naturen skal vurderes etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8):
Både vitenskapelig kunnskap om arter, naturtyper, tilstand i naturen og effekten av ulike påvirkninger og folks erfaringer gjennom bruk av naturen er viktig kunnskap når tiltak som kan påvirke natur skal gjennomføres. Den norske naturen er ikke tilpasset fremmede arter og stedegne arter kan bli fortrengt, spist eller smittet med sykdom. Årsaken til dette er at alt i naturen er tilpasset

levestedet sitt og levemåten sin gjennom utallige generasjoner. For hver generasjon blir artene mer og mer tilpasset det miljøet de lever i. Dette er en egenskap som naturen har og som gjør at alle arter er så samstemt med geografi, klima og andre arter. Dette tar hundrevis og tusenvis av år. Når noe skjer brått, slik som innføring av fremmede arter, rekker ikke naturen alltid å omstille seg. Stedegne planter og dyr klarer ikke å tilpasse seg arter fra andre kontinenter og land. Da kan våre egne arter forsvinne fra stedet og naturen kan endres vesentlig hvis vi ikke gjør tiltak.

Sitkagran er et tre som ikke opprinnelig vokser i Norge men som kommer fra Nord-Amerika og som er plantet ut, særlig langs kysten som le mot vær og vind. Sitkagran har svært høy risiko i *Fremmede arter i Norge – med norsk svartliste 2012*. Sitkagran vokser svært raskt og har en stor spredningsevne. I Sør-Trøndelag sprer sitkagrana seg voldsomt langs kysten, noe erfaringer fra Åfjord og andre steder i Sør-Trøndelag viser. På Inntian observerte vi sitkaplanter som vokste nesten en km fra andre sitkaplanter. Stikagrana kommer dessuten opp i svært tette bestander i motsetning til vanlig norsk furu som også er en art som gjør at kystlynghei og det åpne kystlandskapet kan gro igjen på sikt. Villsau beiter dessuten på norsk furu og hindrer dermed stor spredning av denne.
Villsauen beiter ikke på sitkagran. Hvis sitkagrana får fortsette å vokse og spre seg vil det åpne kystlandskapet etter hvert gro igjen. Verdifull natur langs kysten, slik som kystlynghei, er verdifull blant annet fordi den er treløs. Kystlynghei er en sterkt trua naturtype som også er utvalgt. Dette innebærer at det er svært viktig å ta vare på denne naturtypen. Vi ønsker å ta vare på både kystlynghei og det åpne kystlandskapet vårt. En spredning av sitkagran er derfor ikke ønskelig.
Undersøkelser gjennomført av forskere (Norsk institutt for naturforskning) viser at antall karplanter, moser og lav er svært mye lavere i sitkagranskog enn i naturlig skog. Spredning av sitkagran langs kysten vil i tillegg redusere mangfoldet i naturen.

På Inntian har det etter at det ble sluppet villsau på beite blitt et åpent og vakkert landskap. Det er store arealer med beitemark der i mosaikk med lynghei som etter hvert går over i myr og i det store naturreservatet Stormyra.

Føre-var-prinsippet (§ 9) og samla belastning (§ 10):
Hvis vi ikke har nok kunnskap om hvilke virkninger tiltaket kan ha for natur og miljø skal vi være føre-var og unngå å skade naturen. Fjerning av fremmede arter vil ikke skade naturen, men vil bidra til å ta vare på stedegent naturmangfold. Tiltaket vil heller ikke medføre noen belastning på naturen så lenge driftsmetoder ikke skader naturen og vil ikke øke den samla belastningen på naturmangfoldet i området.

Naturmangfoldloven § 11 om at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, er ikke relevant i denne saken fordi årsakene til spredning av fremmede arter er mange og ikke kan belastes bestemte personer eller foretak.
Miljøforsvarlige teknikker og drift (§ 12): Det er en forutsetning for gjennomføringen at tiltak utføres på en slik måte at det ikke skader annet naturmangfold i områder og slik at det ikke sprer frø og plantedeler fra fremmede arter til nye steder.

Oppsummering § 8-12:
Forutsatt at tiltakene gjennomføres slik at det ikke påvirker stedegent naturmangfold negativt og slik at det ikke spres fremmede planter og plantedeler i forbindelse med arbeidet, vil fjerning av sitkagran være positivt for stedegent naturmangfold på Frøya og tiltaket vil bidra til å oppfylle målet med naturmangfoldloven.

Forhold til overordna planverk:
Kommuneplanens samfunnsdel 2015 – 2027 sier: *Frøya forvalter og tar vare på mangfoldet av arter og landskap, og har en bærekraftig bruk av ressursene.*
…

- *Igangsette tiltak mot uønskede arter (svarteliste), med fokus på mink og sitkagran.*

Økonomiske konsekvenser:

Budsjettpost/kontostreng:
Debet *kontostreng*/beløp
Kredit *kontostreng*/beløp

Ny saldo på den konto som blir belastet:

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**18/213**	**35/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Øyvor Helstad	**P24 &13**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
35/18	Formannskapet	27.02.2018
/	Kommunestyret	

HØRING: LOKAL FORSKRIFT OM BRUK OG ORDEN I HAVNER OG FARVANN I TRONDHEIM IKS

Forslag til vedtak:

Frøya kommune har ingen merknader til høringsutkast til lokal forskrift om orden i og bruk av farvann og havner i Trondheim Havn IKS (lokal ordensforskrift).

Frøya kommune vil arbeide for å få en lokal fartsforskrift for å sikre natur- og miljøkvaliteter på sjø og i sjønære områder.

Vedlegg:

18/213-1	HØRINGSDOKUMENT LOKAL FORSKRIFT OM BRUK OG ORDEN I HAVNER OG FARVANN I TRONDHEIM IKS
18/213-2	HØRING: LOKAL FORSKRIFT OM BRUK OG ORDEN I HAVNER OG FARVANN I TRONDHEIM IKS

Saksopplysninger:

Frøya kommune har mottatt utkast til lokal forskrift om orden i og bruk av farvann og havner i Trondheim Havn IKS, også kalt lokal ordensforskrift.

Trondheim Havn er et interkommunalt selskap (IKS) med 13 deltakerkommuner. Hver av disse kommunene har fattet vedtak som delegerer kommunens myndighet etter Havne- og farvannsloven (HFL) til Trondheim Havn IKS. I delegasjonen inngår myndighet til å fastsette lokal forskrift om bruk og orden i havner og farvann.

Kommunestyret i Frøya vedtok den 23.03.2015 deltakelse i Trondheim Havn fra 1.1.2016. Bakgrunnen for dette er at Frøya kommune ønsker å knytte til seg havne- og logistikkfaglig kompetanse på langsiktig basis.

Bakgrunn og behov
Det eksisterer per i dag en lokal forskrift om bruk og orden i havner for Trondheim kommune. Denne forskriften trådte i kraft 20.11.1997 og er hjemlet i den tidligere Lov om havner og farvann fra 1984. Nevnte lov ble opphevet ved innføringen av eksisterende lov om havner og farvann fra 2009. I 2016

besluttet Samferdselsdepartementet at frist for å ta i bruk ny mal for ordensforskrifter var forlenget til 1. januar 2017.
I november 2016 vedtok styret i Trondheim Havn at forslag til ny ordensforskrift skulle sendes ut på høring. To faktorer har forsinket denne utsendelsen:

For det første er en ny Havne- og farvannslov under utarbeidelse, og nye elementer i denne kunne få innvirkning på utforming av ordensforskriften. Man valgte derfor å vente med å sende forslaget ut på høring før man fikk flere signaler knyttet til denne loven.

For det andre ble den såkalte vannscooterforskriften opphevet i mai 2017. Dette førte til at vannscootere nå er likestilte med andre fritidsfartøy. Med dette som bakgrunn ble det utført mindre endringer i malen for utforming av lokal ordensforskrift.
Havne- og farvannsloven gir anledning til å regulere bruk av vannscootere gjennom lokale fartsforskrifter og lokale ordensforskrifter. I denne ordensforskriften som nå er til høring legges det opp til at vannscootere likestilles med andre fritidsfartøy og at en regulering av slike må skje gjennom lokale fartsforskrifter.

Den forskriften som nå sendes ut på høring er derfor en gjennomføring av styrevedtaket fra november 2016.

Eksisterende forskrift om bruk og orden i Trondheim har ikke rettsvirkning for de øvrige kommunene som utgjør Trondheim Havn IKS. Samtidig er mange av de forholdene som eksisterende forskrift søker å regulere nå omfattet av regler i havneloven med forskrifter.
Det eksisterer videre en lokal forskrift om orden og bruk av havner og sjøområde i Namsos kommune.

Denne forskriften er hjemlet i gjeldende lov, og utarbeidet etter gjeldende mal. Innholdet i denne forskriften innarbeides i ny lokal forskrift som vil gjelde for alle 13 kommuner.

Selv om mange forhold dekkes av Havne- og farvannsloven så vil denne lokale forskriften om bruk og orden i havner og farvann være en viktig hjemmel for utøvelse av offentlig myndighet etter Havne- og farvannsloven.

Høringsfrist er utsatt til 09.03.2018.

Vurdering:

Regulering av bruk av fritidsfartøy
I mai 2017 opphevet Klima- og miljødepartementet forskrift om bruk av vannscooter og lignende, den såkalte vannscooterforskriften. Det har blitt jobbet mye med å lage en felles regulering av bruk av vannscooter til deltagerkommunene, og samtidig ivareta lovgivers intensjon om likebehandling av vannscooter med andre fritidsfartøy.

Kystverket har beskrevet de muligheter kommunene har til å benytte havne- og farvannsloven til å etablere lokale forskrifter for å regulere denne type fritidsfartøy1. Dette er via lokale fartsforskrifter og via lokale ordensforskrifter. Denne lokale forskriften som her er på høring er en lokal ordensforskrift, og skal også regulere annen bruk av havner og farvann innen hele Trondheim Havn IKS.

Arbeidet med å etablere en felles ordensforskrift som regulerer bruk av vannscootere for hele Trondheim Havn IKS har vist seg vanskelig. Det vil arbeides sammen med deltagerkommunene for å etablere lokale fartsforskrifter som da vil gjelde for alle typer fritidsfartøy.

Den valgte formuleringen i forskriften som er til høring følger derfor forskriftens mal, og legger opp til et videre arbeid der lovgivers intensjon om likebehandling av vannscootere med andre fritidsfartøy ivaretas.

Forhold til overordna planverk:

Økonomiske konsekvenser:
Ingen

Budsjettpost/kontostreng:
Debet *kontostreng*/beløp
Kredit *kontostreng*/beløp

Ny saldo på den konto som blir belastet:

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**18/458**	**36/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Jomar Finseth	**M20**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
36/18	Formannskapet	27.02.2018
/	Kommunestyret	

NY LOKASJON VENTILKAMMER NORDSKAG NÆRINGSPARK

Forslag til vedtak:

Frøya kommune dekker deler av kostnader for omlegging av vannledninger, samt etablerer ny lokalitet for ventilkammer på Nordskag industriområde. Frøya kommune sin andel vil være inntil 2.000.000,-

Kostnad på inntil 2.000.000,- dekkes ved bruk av disposisjonsfondet. Saldo på disposisjonsfondet pr 31.12.17 er kr 24.273.160

Vedlegg:

Ventilkammer med ledninger eksisterende
Ventilkammer med ledninger alternativ 1
Ventilkammer med ledninger alternativ 2
Notat fra Rambøll: Vurdering av alternativer

Saksopplysninger:

I forbindelse med utvidelse av sitt fabrikkanlegg har Nutrimar vært i kontakt med Frøya kommune spesielt knyttet til utfordringer rundt vannledninger og eksisterende ventilkammer for vannledninger. Ventilkammeret er et viktig knutepunkt for vannledning til næringsparken med fordeling av vann til de forskjellige produksjonsenhetene/byggene. Nutrimars nye bygg vil komme i konflikt med vannledninger i bakken der det skisseres to mulige løsninger:

- Legge ledninger i kulvert under bygg
- Flytte ledninger slik at de ikke blir overbygd.

En kulvertløsning er særdeles komplisert da det vil være behov for kulvert med inspeksjonsmulighet og denne vil komme i konflikt med tidevann som går inn i fyllingen. Den mest fordelaktige løsningen vil være omlegging av ledninger.

Nytt bygg er plassert slik at det vil bli liggende helt inntil eksisterende ventilkammer (Bilde 1), samt at det er planlagt med ny innfartsvei som totalt sett vil gi lite fritt areal rundt ventilkammeret. Utover dette så vil eksisterende ventilkammer nok kunne være et hinder med tanke på fri passasje rundt bygget.

Som en del av fremtidig utvikling av vannforsyningen til Nordskag næringspark vil det være nødvendig å etablere trykkøkningsstasjoner. Dette for å sikre stabilt trykk, selv under store belastninger (forbruk) på nettet. Dagens situasjon er at trykket faller ved store forbruk, noe som skaper utfordringer for kundene i området. Framtidige leveranser og kvaliteten av disse henger sammen med planlagt utbygging av Bremnestuva høydebasseng. Det er på nåværende tidspunkt ikke avklart om det vil bli bygget ett eller to basseng.

Rambøll er leverandør av rådgivende ingeniørtjenester både for Nutrimar og for utbygging av vannforsyningsnettet for Frøya kommune. I denne saken har Rambøll, på vegne av Nutrimar, gjort en

vurdering av nytte ved bygging av nytt ventilkammer, samt at de har beregnet kostnader for nytt bygg med innhold; ventiler, rør og trykkøkningspumper. I samtale mellom Nutrimar og Frøya kommune har det vært diskutert en deling av utgifter for påkrevd ending av infrastruktur knyttet til vannleveranser.

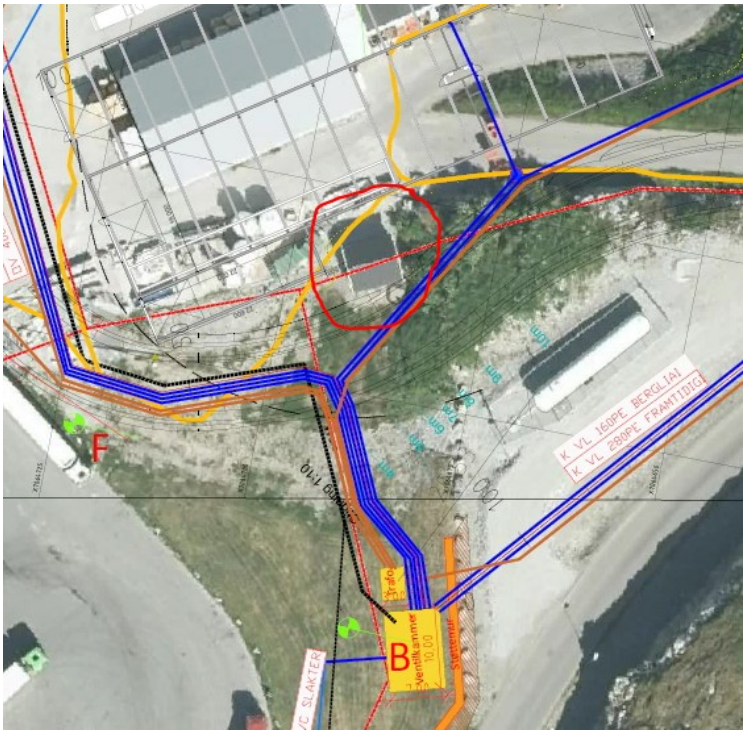

Bilde 1 Eksisterende ventilkammer med rød ring. Eventuelt nytt ventilkammer i gult markert med B

Vurdering:

Rådmannens vurdering er at det vil være tilstrekkelig plass for trykkøkningspumper i eksisterende ventilkammer, men det vil bli relativt liten plass og rommet vil nok kunne betegnes som «overfylt». Ved å bygge nytt ventilkammeret og skifte lokalitet så vil dette bli mer tidsriktig med tanke på innhold, nødvendig plass for vedlikehold og det gir mulig for fremtidige utvidelser dersom dette skulle være nødvendig.

Rådmannen vurderer at det vil være fornuftig å flytte lokalitet for eksisterende ventilkammer med bakgrunn i at denne blir liggende for tett inntil nytt bygg og ny vei. I dette ligger en økning av kammerets areal for etablering av trykkøkningsanlegg, samt mulige fremtidige utbygginger. Når det gjelder fordeling av kostnader så foreslår rådmannen at Frøya kommune dekker utgifter for den delen av nytt ventilkammer som er over bakkenivå, det vil si nytt bygg med nødvendige tekniske komponenter som ventiler og pumper for trykkøkning. Nutrimar dekker utgifter for omlegging av ledninger på området, samt tilførselsledninger, samt støpt betongplate for nytt kammer, med rørstusser i nivå over gulv. En slik omlegging vil gi virksomhetene på Nordskag næringspark en fremtidsrettet løsning for vannleveranser og fremtidig utvikling av området. En ny lokasjon vil være i tråd med hvordan bedriftene ønsker å utvikle næringsparken kommende år, der nytt ventilkammer ikke vil komme i konflikt med planlagte tiltak. Frøya kommune sine kostnader i flytting av lokalitet for ventilkammer på Nordskag er beregnet av Rambøll å være 2 MNOK. Med bakgrunn i overstående foreslår rådmann at Frøya kommune dekker deler av kostnader for omlegging av vannledninger, samt etablerer ny lokalitet for ventilkammer på Nordskag industriområde. Frøya kommune sin andel vil være inntil 2.000.000,-

Forhold til overordna planverk:

I tråd med planverk

Økonomiske konsekvenser:

Kostnad på inntil 2.000.000,- dekkes ved bruk av disposisjonsfondet. Saldo på disposisjonsfondet pr 31.12.17 er 24 273 160,81.

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**18/21**	**37/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Thomas Sandvik	**256**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
37/18	Formannskapet	27.02.2018
/	Kommunestyret	

LÅNEGARANTI FOR FRØYA STORHALL AS

Forslag til vedtak:

1. **Frøya kommune innvilger Frøya Storhall AS selvskyldnergaranti som skal dekke lånebeløp på 16 millioner, med et tillegg av 10 % til dekning av renter og omkostninger. Kommunens maksimumsansvar kan ikke overstige NOK 17.6 millioner.**

2. **Garantien skal gjelde fra låneopptrekk og i hele lånets løpetid 40 år med tillegg av inntil 2 år i tilfelle utestående beløp etter siste forfallsdato.**

3. **Frøya kommune forskutterer lånemidler på kr 12,1 millioner kr til Frøya Storhall AS. Forskuddet finansieres ved investeringsfond som forskudd på spillemidler over art 05200**

   Saldo på «253080011 investeringsfond» er pr 01.01.18: 21 658 453 kr

Vedlegg:

Søknad om garanti for lån i kommunalbanken – Frøya Storhall AS
Budsjett – Frøya Storhall AS
Bekreftelse på spillemiddelsøknader

Saksopplysninger:

Frøya Storhall AS eies av Frøya kommune gjennom et heleid kommunalt aksjeselskap med aksjekapital på kr. 30.000.

Frøya Storhall AS har i ukedagene vært utleid til idrettslagene på Frøya, Frøya fotballklubb, næringsliv, Sistranda skole og Guri Kunna VG-skole. I helgene har den vært utleid til idrettslagene på Frøya, Frøya fotballklubb og til klubber i Trondheims-området. Det har også vært en del bursdagsselskaper i hallen, med bruk av 1/6 bane og Kakkenstua. Kakkenstua har også vært utleid til idrettslagene og Frøya fotballklubb, samt til Dalpro, som har hatt klasser i norskopplæring i lokalene.

Frøya kommune åpnet frisklivssentral/treningsstudio i servicebyggets 2.etg og Kakkenstua i september. Kommunen har framleie av treningsstudioet til Maxtrim hverdager fra 06-09 og 15-23, samt 06-23 på lørdag/søndag og helligdager.

Klatrehallen har vært drevet av Frøya Klatreklubb og det har vært til dels stor aktivitet. Klatreklubben har ikke betalt leie i 2017, men vil betale leie fra 1.januar 2018

Investeringen
Kostnadsoverslaget, som lå ved kommunestyresak 57/15, lød på kr. 58,9 millioner kr, eks mva. Da var det hele toppfinansiert med et lån på 10 millioner kr. Etter at anbud var antatt, ble kostnadsoverslaget justert til kr. 62,906 millioner kr. eks mva. Dette vister da en underfinansiering på ca. 4 millioner kr.

I prosjektet lå det også inne en finansering med såkalte programsatsingsmidler på 4 millioner kr, som fordelte seg med 3 millioner kr for selve fotballhallen og 1 million kr for klatrehallen. I løpet av første halvår 2017 ble det endelig avklart at Frøya Storhall ikke får disse programsatsingsmidlene. Det var dialog med både fotballforbundet og klatreforbundet underveis, men det ble avslag i kulturdepartementet, også etter anke. Styret i Frøya Storhall AS har tatt til etterretning at også disse midlene må erstattes med låneopptak.

Underveis i byggeprosessen måtte det gjøres tilleggsbestillinger. Her kan nevnes:
- Ny trafo
- Vanntank
- Oppgraderinger innvendig: Himling i tak m.m.
- Utenomhus-arbeid, parkeringsplasser, utebelysning m.m.

Videre er det tatt høyde for asfaltering av parkeringsplass vest, digital plattform og mobilt gulv som til sammen utgjør en tilleggsinvestering på ca. 8 millioner kr.

Kostnadsutviklingen ble presentert for formannskapet i eiermøte umiddelbart etter generalforsamlingen i juni 2017. Samtidig ble det opplyst at det ville bli behov for å ta opp lån med kommunal garanti.

Oversikt:

Differanse nytt kostnadsoverslag	4 000 000
Miste av programsatsningsmidler	4 000 000
Tilleggsinvesteringer	8 000 000
Nytt lånebehov	16 000 000

Samlet sett gir dette et nytt lånebehov på ca. 16 millioner kr, som sammen med det allerede innvilgede lån på 10 millioner kr vil gi et samlet lån på 26 millioner kr.

En del av finansieringen til Frøya Storhall AS er spillemidler. Søknadene er godkjente og vil bli fornyet den 15.januar d.å. Rådmannen anslår at midlene vil bli utbetalt i løpet av 2-4 år, totalt 12,1 millioner kr. Dette må mellomfinansieries, enten via låneopptak eller at Frøya kommune forskutterer disse midlene.

Kommunestyret vedtok i sak 18/16 å garantere for et byggelån på 40 millioner kr. For lånet på 10 millioner kr er det foreløpig betalt renter, mens avdragene slår inn i august 2018. For byggelånet på 40 millioner kr er det så langt betalt renter, og lånet forfaller i sin helhet 9.mars 2018.

I dialog med Kommunalbanken er Frøya Storhall AS enige om å søke om garanti for nytt lån – stort 16 millioner kr – og med nedbetalingstid på 40 år i tillegg til allerede innvilget lån på 10 millioner kr. Det resterende av byggelånet blir innfridd ved forfall gjennom en innbetaling på ca. 12 millioner kr. Dette er midler selskapet har på konto, etter å ha mottatt momskompensasjon.

Innfrielse av byggelån:

Nytt lån	16 000 000
Spillemidler	12 100 000
Momskompensasjon	11 900 000
Innfrielse av byggelån	40 000 000

Haller det er naturlig å sammenligne seg med – Abrahallen, Valdres Storhall, Storhall Karmøy og Bardufoss Storhall – har langsiktige lån fra 22 millioner kroner til 50 millioner kroner. Storhall Karmøy har som Frøya

Storhall stort bidrag fra næringsliv som del av finansiering av hallen. I tillegg har de og de øvrige hallene kommunale og fylkeskommunale tilskudd.

Regnskap for 2017 foreligger ikke pr dato. Det har vært tilnærmet full drift i hele Frøya Storhall AS, men samtidig har det foregått en del reklamasjonsarbeider.

Vurdering:
Frøya kommune er i den heldige situasjonen at likviditeten i kommunen er god, og har mulighet til å forskuttere spillemidlene til Frøya Storhall AS. Gjennom å forskuttere disse midlene reduserer kommunen kapitalkostnaden til Frøya Storhall AS. Spillemiddelsøknadene er godkjent, men utbetalingene vil skje i årene 2018 til 2022. Det er derfor ingen risiko ved forskutteringen, men kommunen vil miste renteinntektene på innskuddet i perioden. Renten er i dag på ca. 1,32%, som vil gi en renteinntekt på ca. 159 720 kr pr år for et innskudd på 12,1 millioner kr.

Alternativt kan kommunen garantere for et ekstralån på 12,1 millioner kr, slik at Frøya Storhall AS selv kan dekke inn forskutteringen av spillemidlene og foreta ekstra innbetalinger på lånet ettersom utbetalingene fra spillemidlene kommer.

Kommunen har tidligere hatt praksis å forskuttere spillemidler til prosjekter som kommunen selv eier.

Rådmannen anbefaler derfor at kommunen forskutterer spillemidlene til Frøya Storhall AS på 12,1 millioner kr, og stiller til som garantist for 16 millioner i tillegg til tidligere innvilget lån på 10 millioner kr.

Vedlagt søknaden er driftsbudsjettet til Frøya Storhall AS. Dette viser at selskapet vil bruke 2-3 år før de forventer å gå med overskudd av driften. Frøya Storhall AS har svært liten aksjekapital gitt verdiene som ligger i selskapet, og har svært liten handlekraft som en følge av dette. Rådmannen anbefaler at diskusjon om mulig utvidelse av aksjekapitalen blir tatt opp på førstkommende generalforsamling som Frøya Storhall AS arrangerer.

Økonomiske konsekvenser:
Forskutteringen vil ikke ha driftsmessige virkning ut over tapt renteinntekt, og mindre likviditet i perioden frem til alle spillemidler er utbetalt. Frøya kommune har god likviditet, og rådmannen ser ikke at dette vil påvirke driften slik situasjonen er i dag.

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**18/350**	**38/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Thomas Sandvik	**153**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
38/18	Formannskapet	27.02.2018
/	Kommunestyret	

BUDSJETTJUSTERING 1 – INVESTERINGSBUDSJETTET 2018

Forslag til vedtak:

Frøya kommunestyre vedtar følgende endringer for investeringsbudsjettet for 2018, av overførte budsjettmidler fra 2017.

Prosjekt	Beskrivelse	Budsjett 2017	Revidert budsjett 2017	Budsjett 2018 overført fra 2017
551315	Prosjektering NÆRINGSAREAL	2 897 098	800 000	2 097 098
551317	Infrastruktur sentrumsområdet	1 268 711	2 267	1 266 444
551328	Trafikksikkerhetstiltak	989 398	550 000	439 398
551341	Ny brannstasjon	26 885 587	280 000	26 605 587
551342	Dyrøy oppvekstsenter	3 119 210	50 000	3 069 210
551343	BOLIGFELT HOLAHAUAN	14 563 132	2 200 000	12 363 132
551345	Adresseprosjektet - fullføring av prosjektet	986 250	170 000	816 250
551347	FJERNVARMEANLEGG - SISTRANDA SENTRUM	2 743 324	300 000	2 443 324
551356	Tankvogn brann	1 200 000		1 200 000
551358	LIGGEKAI SISTRANDA	401 363		401 363
551361	Oppgradering uteområdet på Sistranda/Hamarvik (fra flytting 2016)	1 110 577		1 110 577
551364	VANNFORSYNING SISTRANDA-NORDSKAGET	20 957 360	10 000 000	10 957 360
551370	FORPROSJEKT MUSEUM	175 000		175 000
551374	Nordhamarvik gravplass	4 014 617	150 000	3 864 617
551375	NYTT HØYDEBASSENG - Bergheia	2 000 000	40 000	1 960 000
551376	NYTT HØYDEBASSENG - BREMNESTUVA	17 873 513	250 000	17 623 513
551377	OPPRYDDING KOMMUNALE AVLØPSLEDNINGER/OVERVANNSPROBLEMER	2 065 621	75 000	1 990 621
551378	Universell utforming Hallaren Kirke	190 000	150 000	40 000
551388	UTBYGGING BEINSKARDET - BYGGETRINN 2	3 891 011		3 891 011
551391	Flytekai Inntian	312 500	220 000	92 500
551393	Digitalisering av arkiv - komplementering delingsarkiv og planarkiv	690 348	460 000	230 348
551401	FRILUFTLIVETS ÅR KOMMUNE	146 932		146 932
551402	FYSISK UTFORMING OSK	168 750	150 000	18 750
551404	INNKJØP ELEVPCER	527 778	450 000	77 778

551406	NY KOMMUNIKASJONSLØSNING	196 196	60 000	136 196
551407	NY SKOLEPORTAL	182 150		182 150
551428	KULVERT I BLAKSTADVASSDRAGET	187 590		187 590
551430	MORGENDAGENS OMSORG	6 726 268	3 000 000	3 726 268
551431	Gjetøy bru	1 250 000	860 000	390 000
551434	Varmesentral Mausund skole	2 000 000	115 000	1 885 000
551435	Søppelpresser	417 500		417 500
551439	Hovedplan vann	1 000 000	600 000	400 000
551445	Avløpsrenseanlegg Sistranda	5 000 000	300 000	4 700 000
551447	Avløpsanlegg Grindfara boligfelt	900 000		900 000
551456	Sanering av avløpsanlegg Nordskaget og nytt avløpsanlegg	3 500 000	225 000	3 275 000
551458	Saneringsplan spredt avløp	1 000 000	750 000	250 000
551463	Sikring og oppgradering av Stabben fort	500 000	200 000	300 000
551464	Sistien	800 000	75 000	725 000
340003	UTSTYR SYKEHJEMMET	100 000		100 000
551515	Bogøya kai	3 100 000	100 000	3 000 000
551483	Utvidelser av Nordhammervika industriområdet	1 250 000	600 000	650 000
551324	VASSVERKSUTBYGGING - membranrigg	4 050 000	550 000	3 500 000
		141 337 784	23 732 267	117 605 517

Saksopplysninger:
Rådmannen nedjusterte i desember investeringsbudsjettet for 2017 på de enkelte prosjektene, fra tildelt budsjettramme til antatt forbruk i 2017. Prosjektene videreføres i 2018, og rest av budsjettrammen på de enkelte prosjektene anføres i regnskapsåret 2018.

Vurdering:
Denne budsjettjusteringen foretar en budsjettmessig endring, og har ikke med faktisk forbruk på de enkelte prosjektene i 2017. Rådmannen vil komme med en ny budsjettjustering for investeringsbudsjettet når regnskapet for 2017 er klart, slik at budsjettet på de enkelte prosjektene blir justert i henhold til faktisk forbruk.

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**17/2852**	**39/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Thomas Sandvik	**233 P24**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
39/18	Formannskapet	27.02.2018
/	Kommunestyret	

TILSKUDD TIL SISTRANDA LIGGEKAI

Forslag til vedtak:

Frøya kommune takker ja til tilskuddet over statsbudsjettet kap. 1360 post 60 for 2017 til kai, utdyping og molo på Sistranda Frøya kommune, totalt kr 16 237 500 kr

Frøya kommune forhandler med Trondheim Havn IKS om fullfinansiering av prosjektet.

Vedlegg:

Tilsagnsbrev
Avtalebrev

Saksopplysninger:

Frøya kommune søkte 21.02.2017 Kystverket om støtte til liggekai på Sistranda, totalt 22 262 694 kr. I forbindelse med Statsbudsjettet for 2018, fikk Frøya kommune tilsagn på 16 237 500 kr til kai, utdypning og molo på Sistranda.

Vurdering:

Kommunen søkte om 22 262 694 kr, men får 16 237 500 kr til prosjektet fra Kystverket. Totalprisen på prosjektet er anslått i søknaden til kr 47 255 387 kr. Finansieringen var planlagt slik:

Frøya kommune	21 500 000
Kystverket	22 262 694
Trondheim Havn IKS	2 492 694
Totalt	47 255 387

Prosjektet mangler finansiering på forskjellen mellom omsøkt beløp til Kystverket (22 262 697 kr) og tilsagnet på kai, utdypning og molo på Sistranda (16 237 500 kr) totalt 6 025 197 kr.

Rådmannen har hatt et møte med Trondheim Havn IKS (TH) ved havnedirektør Wollert Krohn-Hansen om prosjektet 13.02.18. Under møtet gir Wollert Krohn-Hansen positive signaler på at den manglende finansieringen kan løses fra TH. Wollert Krohn-Hansen forutsetter da et positivt vedtak i styret for TH og at det er TH som skal ha driften av kaien.

Frøya kommune er i dag en del av TH, der havnen på Nordhamarvik inngår, og TH har driftsansvaret. Rådmannen anser det naturlig å utvikle dette samarbeidet med TH.

Rådmannen anbefaler at Frøya kommunestyre gir i oppdrag å forhandle med TH om fullfinansiering av prosjektet. Ved enighet med TH om finansiering, vil TH ha driftsansvaret for ny liggekai på Sistranda.

Økonomiske konsekvenser:

Rådmannen ser flere positive forhold med å etablere en ny liggekai.
Større aktivitet fra fartøyene som bruker kaien vil være positivt for omkringliggende fortetninger, dette vil også sikre at rederiene som bruker havnen vil fortsette å fokus på Frøya. Eventuelle anløp av cruisefartøy vil også ha store positive innvirkninger på Frøya mtp turistvirksomhet/økt handel etc.

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**18/348**	**40/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Thomas Sandvik	**202**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
40/18	Formannskapet	27.02.2018
/	Kommunestyret	

MORGENDAGENS OMSORG – ROMPROGRAM OG TOTALENTREPRISEKONKURRANSE

Forslag til vedtak:

1. **I omsorgsboligene skal det være bokollektiv med små rom og større fellesareal. Rommen skal være på ca. 25 m^2, med eget bad og med mulighet for installasjon av tekjøkken, jfr. Husbankens anbefalinger.**

2. **Rådmannen bes gjennomføre en totalentreprisekonkurranse med løsningsforslag. Det innholdsmessige skal ivaretas slik skissene nå foreligger, da de er et grunnlag for investeringstilskudd fra Husbanken**

3. **Dette vedtaket iverksettes kun om kommunen får innvilget husbankstøtte som omsøkt.**

Vedlegg:

Rambøll AS – Beregning treroms omsorgsboliger
Rambøll AS – Notat arkitektkonkurranse

Saksopplysninger:

Frøya kommune vedtok i K-sak 195/16 å bygge helsehus med 28 plasser og 48 omsorgsboliger i forbindelse med prosjektet «morgendagens omsorg». I forbindelse med budsjettet for 2018 K-sak 142/17, ble en foreløpig kostnadsramme for prosjektet vedtatt, slik at det kunne bli medtatt i budsjettet 2018 og økonomiplanen 2018 - 2021. I dette oppsettet er det en forutsetning at kommunen får støtte av Husbankens investeringstilskudd for at prosjektet skal gjennomføres. I forbindelse med denne søknaden har kommunen fått tilbakemelding om; «*Ettersom samtlige plasser i prosjektet ikke gir netto tilvekst, vil forespørselen / søknaden ikke være prioritert og vi vet pr i dag ikke når søknaden kan behandles.*» Prosjektet ble derfor i henhold til K-sak 8/18 vedtatt utsatt til kommunen har fått svar på søknaden om investeringstilskudd fra Husbanken.

Rådmannen ønsker med denne saken å belyse prinsipielle forhold ved utbygningen, som romstørrelse for omsorgsboligene og om kommunen skal benyttes seg av en skisse / arkitektkonkurranse.

Romprogram – Mulighetsstudiet Bekken
Brukerne som planlagt er innplassert i omsorgsboligene i utbygningen av «morgendagens omsorg», totalt 48 leiligheter er de som er øverst i omsorgstrappen. Ca. halvparten av leilighetene er planlagt tildelt brukergruppen med kognitiv svikt - demente. I tillegg vil de andre leilighetene tildeles brukere med andre behov som også krever en heldøgns omsorgstjeneste.

I forbindelse med presentasjon av prosjektet, har det kommet frem spørsmål om kommunen bør vurdere større boenheter blant omsorgsleilighetene. Rådmannen har fått Rambøll til å beregne dette, og de har kommet med to forslag på treroms leiligheter.

Forslag på leilighet A med eget soverom og leilighet B med eget soverom og bod:

Beboerrom bokollektiv m eget soverom

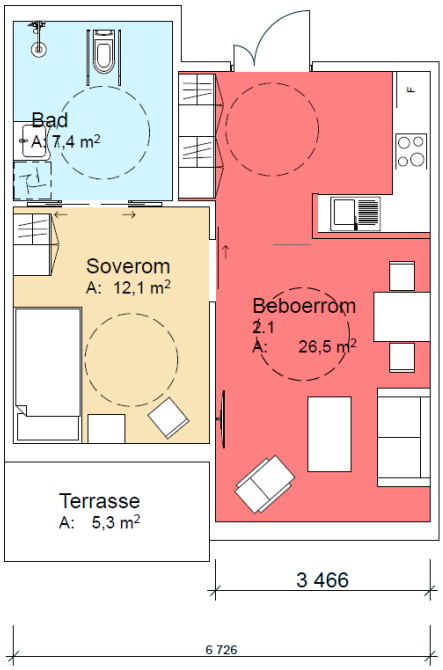

1:50
Bokollektiv m soverom Alt A

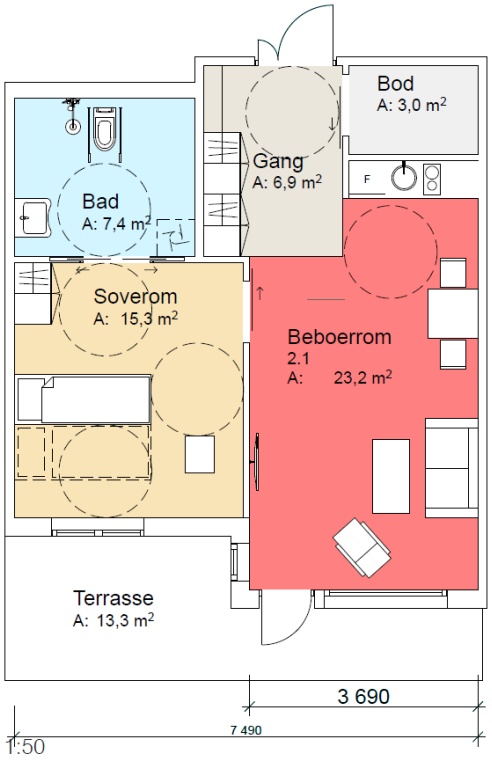

1:50
Bokollektiv m soverom Alt B

Merkostnaden med å bygge slike leiligheter er som følger:

Frøya Helsehus og omsorgsboliger

RAMBØLL

Det er ytret ønske om at 24 av de 48 omsorgsboligene skal ha eget soverom.
Rambøll har i siste utgave av lesehefte side 17 tegnet to alternativer for dette.
Dette vil medføre økt areal og økte kostnader. Dette er illustrert under:

Standardrom som tegnet uten eget soverom	Netto	30,7 m2		
Alternativ A med eget soverom	Netto	46,0 m2		
Alternativ B med eget soverom og bod	Netto	55,8 m2		
Netto arealtilvekst alternativ A pr rom	Netto	15,3 m2	**BTA**	**16,83 m2**
Netto arealtilvekst alternativ B pr rom	Netto	25,1 m2	**BTA**	**27,61 m2**

Benyttet m2 pris i kalkylen	34 200 eks mva
Antall leiligheter	24 stk

Merkost for 24 omsorgsleiligheter alternativ A: 13 814 064 eks mva

Merkost for 24 omsorgsleiligheter alternativ B: 22 662 288 eks mva

Leiligheter	5	10	15	20 stk
Variant alternativ A	2 877 930	5 755 860	8 633 790	11 511 720 eks mva
Variant alternativ B	4 721 310	9 442 620	14 163 930	18 885 240 eks mva

Rambøll 13.12.2017

Erik Hagerup

Rambøll AS har kommet frem til at merkostnaden per kvadratmeter for større omsorgsboliger vil være 34 200 kr. Det vil da si at hvis kommunen bygger 24 av 48 omsorgsboliger som treroms alternativ A, så vil dette komme på en merkostnad på 13,8 millioner kr eks mva. Ekstrakostnaden med å bygge større boliger må kommunen bære selv, da Husbankens støtte har et maksbeløp som kommunen allerede har beregnet inn i prosjektet.

Rådet fra helsepersonell, både ut ifra erfaringer og kunnskaper, er at brukerne som skal inn i slike leiligheter ikke vil ha behov for store boliger, og anbefaler mindre enheter som er lett å bruke og lett å leve i. Omsorgsboligene kommunen nå planlegger, bofelleskap med heldøgns tjenester, er for brukere som befinner seg på det øverste trinnet i omsorgstrappen, og vil kreve hjelp og bistand 24/7. Erfaringsmessig er små enheter bedre både for brukere og ansatte. Forskning viser også til at prioritering av fellesarealer betyr mere for beboere en størrelsen og innretning av eget boareal. Rådmannen anbefaler derfor at kommunen ikke bygger større omsorgsboliger, og beholder de anbefalte størrelsene som Rambøll AS presenterer i sitt lesehefte.

Arkitekt / skissekonkurranse
I forbindelse med orienteringer om prosjektet i kommunestyret i januar 2018, ble spørsmålet om kommunen skal bruke en arkitektkonkurranse på bygningene i prosjektet fremmet.

Rådmannen ga oppdrag til Rambøll AS å gi en oversikt over tid og kostnad for å gjennomføre en arkitektkonkurranse. I notat av 08.02.18 (Notat nr. PL-01) skisserer Rambøll AS tre måter å gjennomføre en skisse / arkitekt konkurranse.

- Kommunen kan sluttføre mulighetsstudien og få kontrahert en rådgivergruppe som lager et skisseprosjekt, som legges ut på en totalentreprise. Det er slik rådmannen har arbeidet med prosjektet fram til nå. Det vil da bli utlyst etter en prosjekteringsgruppe, der også et skisseprosjekt skal inngå, og som vil bli vektlagt i konkurransen.
- Kommunen kan gjennomføre en arkitektkonkurranse. Konkurransen, prekvalifisering må lyses ut fra 25 til 30 dager før søknad om deltakelse kan mottas. Kommunen må velge ut min 3 og helst ikke mer enn 5 stk. til å delta i konkurransen. Basert på angitte kriterier. Disse må inviteres til en befaring og et info- møte. De bør få minimum 2 arbeids-mnd. for å levere prosjektet. Alle deltakere som leverer etterspurt materiale må få et honorar (premie) pålydende: ca. kr 250.000,- Avhengig av krav til leveranse vil hver arkitektgruppe bruke fra 500 til 900 timer på forslagene. Det må oppnevnes en jury hvorav minst 1/3 del må ha riktig etterspurt fagkunnskap, altså arkitekt. Minst 1 arkitekt bør være godkjent(oppnevnt) av NAL. Den andre kan ev. være fra kommunen. Det må settes av et honorar til jurymedlemmer utenfor kommunen. Innleverte prosjekt må stilles ut offentlig. Antatt tidsforbruk for gjennomføring av denne konkurranse formen: ca. 6 mnd. og kostnad minst 1mill NOK.
- Kommunen kan gjennomføre en totalentreprise konkurranse med løsningsforslag. Her vil en få forslag med pris. Dette involverer alle fag og entreprenør. Her bør hel gruppe pre-kvalifiseres. Antall deltakere som over. Forespørsel og materiale som over. Priser (honorar) blir litt høyere ca. 300.000 NOK, flere involverte og en mer omfattende oppgave. Grunnlag og framgangsmåte som ved en arkitektkonkurranse, se over. Men det bør angis om hvordan det bedømmelsen vektes. (F.eks.: pris 20 % Løsningsforslag 50% samspillskompetanse 30% ev. framdrift og ferdigstillelse) Det bør brukes noe mer tid for en totalentreprise konkurranse med løsningsforslag, grunnet nødvendig kalkyle arbeid. 3 arbeids-mnd. for å levere pris og løsningsforslag. Totalt ca. 7 mnd. Pris ca. kr. 1,2- 1,4 mill. Da vil prosjektet ha kommet lengre, men man er prisgitt totalentreprenør i fortsettelsen og det kan for kommunen oppleves som begrensende for fortsettelsen av prosjektet fordi alle endringer kan være prisdrivende.

Styringsgruppen i prosjektet har diskutert dette, og ser fordeler og ulemper med å gjennomføre en arkitektkonkurranse og totalentreprise konkurranse med løsningsforslag.

- Hovedargumentene mot å gjøre det er at det kan ta lengre tid før prosjektet blir igangsatt og det kan bli dyrere.
- Hovedargumentene for å gjøre det, er at kommunen kan få flere innspill på hvordan utseende på bygningene blir, og det kan bli lettere å involvere det politiske nivået i hvordan utseende på bygningene blir.

Rådmannen anbefaler at kommunen gjennomfører en totalentreprisekonkurranse med løsningsforslag for «morgendagens omsorg». Fordelene med denne fremgangsmåten er at kommunen får flere konsepter å velge

blant, samt at kommunen knytter til seg totalentreprenøren på et tidligere tidspunkt enn tidligere antatt. Rådmannen planlegger å ha en kontrakt underskrevet i løpet av høsten 2018 ved denne fremgangsmåten.

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**18/301**	**41/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Siv-Tove Skarshaug	**033**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
41/18	Formannskapet	27.02.2018
/	Kommunestyret	

SØKNAD OM FRITAK SOM MØTEFULLMEKTIG I FORLIKSRÅDET

Forslag til vedtak:

Pål Terje Bekken fritas som møtefullmektig i forliksrådet fra dags dato.
Robert Kløven velges som møtefullmektig i Forliksrådet fra dags dato og ut inneværende periode fram til 31.12.20.

Vedlegg:

Søknad om fritak fra Pål Terje Bekken

Saksopplysninger:

Pål Terje Bekken ble valgt som møtefullmektig i Ksak 165/16. Dette viser seg og ikke være en heldig kombinasjon da Bekken også er varaordfører.

Robert Kløven har takket ja til å ta på seg vervet.

I henhold til lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) 17. juni 2005 § 6-7 sjette ledd, og forskrift til tvisteloven (tvistelovforskriften) 21. desember 2007 § 3:

«Det skal være et utvalg av faste møtefullmektiger ved hvert forliksråd.

Utvalg av faste møtefullmektiger

Møtefullmektigene oppnevnes av kommunen for inntil fire år av gangen. Som et minimum skal det være tre medlemmer i utvalget, men antallet medlemmer må tilpasses saksmengden i forliksrådet og kommunens innbyggertall. Det er også adgang til at flere kommuner går sammen om et felles møtefullmektigutvalg. En møtefullmektig behøver ikke være bosatt i kommunen.

Om møtefullmektigen

Som fast møtefullmektig kan oppnevnes enhver person som er over 25 år med alminnelig god samfunnsmessig kunnskap og som behersker skriftlig og muntlig norsk språk godt, jf. tvistelovforskriften § 3 annet ledd. Det anses å være en fordel at de som oppnevnes har noe kunnskap om forliksrådets virksomhet. Møtefullmektigen bør kunne få noe veiledning om forliksrådet og forliksrådsbehandlingen ved å henvende seg til det aktuelle forliksråd og sekretariatet.

Møtefullmektigens forhold til parten

En part som ikke har plikt til å møte personlig til et møte i forliksrådet, kan møte ved en prosessfullmektig – dette kan for eksempel være et medlem av utvalget av faste møtefullmektiger. Ved spørsmål om en part har møteplikt, kan sekretariatet gi veiledning om bestemmelsene i tvisteloven §§ 6-6 og 6-7, men avgjørelsen av spørsmålet hører under forliksrådet.

Det er viktig å understreke at møtefullmektigen under forliksrådsbehandlingen kun representerer den parten han/hun har fått oppdraget fra. Ved oppnevningen skal møtefullmektigene gjøres kjent med at de i den enkelte sak skal være uavhengige av andre interesser enn partens, slik at deres handlinger ikke påvirkes av utenforliggende hensyn. Det er viktig at det på forhånd tydelig avklares mellom parten og møtefullmektigen hva fullmakten innebærer og hvor langt møtefullmektigen kan strekke seg for blant annet å få til et forlik under meklingen. I enkelte tilfeller kan det være hensiktsmessig at en slik fullmakt gjøres skriftlig. Parten har selv et ansvar for å være tydelig overfor møtefullmektigen om hvor langt fullmakten går, og hva som ønskes oppnådd ved forliksrådsbehandlingen. Dersom parten ikke oppfyller dette ansvaret, må møtefullmektigen på eget initiativ ta spørsmålet opp med parten. Fullmaktsforholdet bør avklares i god tid før møtefullmektigen skal møte i forliksrådet.

Møtefullmektigen må sørge for å få alle relevante dokumenter fra parten og på forhånd sette seg godt inn i disse.

Møtefullmektigens opptreden i forliksrådet

Møtefullmektigen skal få en skriftlig møtefullmakt av parten, som legges frem for forliksrådet. Av denne skal det gå frem at møtefullmektigen har anledning til å møte på vegne av parten.

Under forliksrådsbehandlingen må møtefullmektigen hele tiden være klar over at han/ hun representerer partens interesser. Møtefullmektigen har ikke anledning til å gå utover partens påstander uten at parten har samtykket til dette. Møtefullmektigen har heller ikke anledning til å inngå forlik uten partens samtykke. Dersom parten har gitt møtefullmektigen fullmakt til å inngå forlik, må innholdet av forliket være i overensstemmelse med partens ønsker.

Dersom møtefullmektige opptrer i strid med partens interesser, kan parten holde møtefullmektigen ansvarlig for dette.

Godtgjørelse

Godtgjørelse til møtefullmektig utgjør inntil et halvt rettsgebyr, og dekkes av parten selv.»

Vurdering:

Rådmannen vurderer å innstille Robert Kløven i vervet som møtefullmektig i Forliksrådet.

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**18/472**	**42/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Siv-Tove Skarshaug	**033**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
42/18	Formannskapet	27.02.2018

REFERATSAK

Forslag til vedtak:

Referatet tas til orientering.

Vedlegg:

Møteprotokoll - Styremøte Konsek Trøndelag IKS 26.01.2018

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**18/270**	**43/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Siv-Tove Skarshaug	**033**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
43/18	Formannskapet	27.02.2018

ORDFØRERS ORIENTERING

FRØYA KOMMUNE

Formannskapet		**Møtebok**
Møtedato:	**Arkivsaksnr:**	**Sak nr:**
27.02.2018	**18/271**	**44/18**
Saksbehandler:	**Arkivkode:**	**Gradering:**
Siv-Tove Skarshaug	**033**	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
44/18	Formannskapet	27.02.2018

RÅDMANNS ORIENTERING

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Siv-Tove Skarshaug	**Arkiv:**	033
Arkivsaksnr.:	18/473		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 13.02.18

Forslag til vedtak:
Protokoll fra møte 13.02.18 godkjennes som famlagt.

Vedlegg:

Protokoll fra møte 13.02.18

FRØYA KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Formannskapet			
Møtested: Kommunestyresalen	Møtedato: 13.02.2018	Møtetid: 09:00 - 15:50	Av utvalgets medlemmer møtte 7 av 7
Fra og med sak: 20/18 Til og med sak: 29/18			

Faste representanter i Formannskapet i perioden 2015 - 2019

Ap:	**Frp/Sp/H:**	**Venstre:**
Berit Flåmo, ***ordfører*** Kristin Reppe Storø Pål Terje Bekken, ***varaordfører*** Gunn Heidi Hallaren	Aleksander Søreng Martin Nilsen	Arvid Agnar Hammernes

Faste representanter med forfall:

Ap:	**Frp/Sp/H:**	**Venstre:**
	Martin Nilsen	

Vararepresentanter som møtte:

Ap:	**Frp/Sp/H:**	**Venstre:**
	Remy Strømskag	

Merknader:

1. Besøk fra Trondheim havn IKS v/ Wollert Krohn-Hansen
2. Tema: Oppfølging fra Oppdalsturen – Rådmann innleder.
3. Innkalling til møte med saksliste ble enstemmig godkjent.
4. Sak 23/18 ble behandlet før sak 22/18.

Underskrift:

Berit Flåmo

Berit Flåmo
Ordfører

Pål Terje Bekken

Pål Terje Bekken
Protokollunderskriver

Siv-Tove Skarshaug

Siv-Tove Skarshaug
Sekretær

HOVEDUTSKRIFT

Utvalg: **Formannskapet**
Møtedato: **13.02.2018**

SAKSLISTE

Saksnr.	**Arkivsaksnr.** **Innhold**
20/18	18/359 **GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 31.01.18**
21/18	18/331 **Unntatt offentlighet** **SØKNAD OM ETTERBETALING**
22/18	18/80 **TILBRINGERTRANSPORT I ØYREKKA- "HVITE BILER" PILOTPROSJEKT I FRØYA KOMMUNE 2018**
23/18	18/357 **REFERATSAKER**
24/18	17/2962 **REGULERINGSPLAN SISTIEN**
25/18	16/3383 **SØKNAD OM OPPSTART AV REGULERINGSPLAN I AVLØYSVÅGEN PÅ FRØYA KOMMUNE SIN EIENDOM 5/10**
26/18	16/785 **TILSTANDSRAPPORT GARDEROBER I SVØMMEHALL**
27/18	18/368 **ORIENTERING - NÆRINGSFOND**
28/18	18/360 **ORDFØRERS ORIENTERING**
29/18	18/361 **RÅDMANNS ORIENTERING**

20/18
GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 31.01.18

Vedtak:

Protokoll fra møte 31.01.18 godkjennes som framlagt.

Enstemmig.

Formannskapets behandling i møte 13.02.18:

Ta ut Gunn Heidi fra varalisten.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte 31.01.18 godkjennes som framlagt.

21/18 **Unntatt offentlighet Ofl §13 jf. fvl §13**
SØKNAD OM ETTERBETALING

Vedtak:

Aleksander Søreng innvilges etterbetaling som omsøkt.

Konto som belastes er: folkevalgte, godtgjørelse utvalgsformenn (1000.10802)

Enstemmig.

Formannskapets behandling i møte 13.02.18:

Aleksander Søreng ba om vurdering av sin habilitet da han er part i saken.
Aleksander Søreng ble enstemmig vedtatt inhabil.

Følgende omforente forslag til vedtak ble fremmet:

Aleksander Søreng innvilges etterbetaling som omsøkt.

Konto som belastes er: folkevalgte, godtgjørelse utvalgsformenn (1000.10802)

Enstemmig.

22/18

TILBRINGERTRANSPORT I ØYREKKA- "HVITE BILER" PILOTPROSJEKT I FRØYA KOMMUNE 2018

Vedtak:

For å forbedre

- **Tilbringertransporten av pasienter i øyrekka, og**
- **Brannberedskapen i øyrekka,**

ber kommunestyret rådmann starte en prosess som skal resultere i:

1. **Kjøp av utrangerte ambulansebiler, såkalte «hvite biler»**
2. **Kjøp av båreutstyr og ATV-hengere til pasienttransport på Bogøya, Gjæsingen, Sørburøy, Sauøy og Halten.**
3. **Oppgradere/bygge garasjer på Sula og Mausund**
4. **I samarbeid med øyrådet utarbeides avtaler, som forplikter grendalagene (eller andre aktører) på Sula og Mausund til drift og vedlikehold av bilene og hengere/båreutstyr. Se på muligheten til å samordne dette med det lokale brannmannskapet på øyene.**

Investeringsutgiftene, kr 795 000 dekkes slik:

- **795 000 kr avsettes i årsregnskapet for 2017 til dette formålet. (Frøya kommune mottok i november 2017, kr 2 340 071 fra Havbruksfondet. Rådmannen innstiller på at deler av dette blir avsatt til bl.a. investeringer i øyrekken)**

Driftstugiftene, kr 30 000 dekkes slik for 2018:

- **Bruk av bundet driftsfond, 251080102 øyrekka. Fondet har i dag en saldo på kr 248 618 kr. Ny saldo blir da kr 218 618. Driftstilskuddet leges inn fast i budsjett for 2019 og langtidsperioden.**

Rådmann gis fullmakt til å håndtere det praktiske i saken, og inngå nødvendige avtaler.

Hovedutvalg for drift følger saken tett, og oppdateres jevnlig.

Enstemmig.

Formannskapets behandling i møte 13.02.18:

Arvid Hammernes erklærte seg inhabil da han har vært involvert i saken.

Forslag til vedtak:

For å forbedre

- Tilbringertransporten av pasienter i øyrekka, og
- Brannberedskapen i øyrekka,

ber kommunestyret rådmann starte en prosess som skal resultere i:

1. Kjøp av utrangerte ambulansebiler, såkalte «hvite biler»
2. Kjøp av båreutstyr og ATV-hengere til pasienttransport på Bogøya, Gjæsingen, Sørburøy, Sauøy og Halten.

3. Oppgradere/bygge garasjer på Sula og Mausund
4. I samarbeid med øyrådet utarbeides avtaler, som forplikter grendalagene (eller andre aktører) på Sula og Mausund til drift og vedlikehold av bilene og hengere/båreutstyr. Se på muligheten til å samordne dette med det lokale brannmannskapet på øyene.

Investeringsutgiftene, kr 795 000 dekkes slik:

- 795 000 kr avsettes i årsregnskapet for 2017 til dette formålet. (Frøya kommune mottok i november 2017, kr 2 340 071 fra Havbruksfondet. Rådmannen innstiller på at deler av dette blir avsatt til bl.a. investeringer i øyrekken)

Driftstugiftene, kr 30 000 dekkes slik for 2018:

- Bruk av bundet driftsfond, 251080102 øyrekka. Fondet har i dag en saldo på kr 248 618 kr. Ny saldo blir da kr 218 618. Driftstilskuddet leges inn fast i budsjett for 2019 og langtidsperioden.

Rådmann gis fullmakt til å håndtere det praktiske i saken, og inngå nødvendige avtaler.

Hovedutvalg for drift følger saken tett, og oppdateres jevnlig.

23/18
REFERATSAKER

Vedtak:

Referatene tas til orientering.

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Referatene tas til orientering.

24/18
REGULERINGSPLAN SISTIEN

Vedtak:

Planarbeid for Sistien begrenses i utstrekning. Dette innebærer at deler av opprinnelig foreslått trase utelates og at planområdet dekkes av området melllom eiendommene 20/2 og 22/2 inkl. disse eiendommene.

Vedtatt med 4 mot 3 stemmer.

Formannskapets behandling i møte 13.02.18:

Følgende forslag til vedtak ble fremmet av V, H og Frp:

Reguleringsplanararbeidet for Sistien utsettes til pågående arbeid med kommuneplanens arealdel for Sistranda er gjort ferdig og stadfestet.

Falt med 3 mot 4 stemmer avgitt av Ap.

Rådmanns forslag til vedtak:

Planarbeid for Sistien begrenses i utstrekning. Dette innebærer at deler av opprinnelig foreslått trase utelates og at planområdet dekkes av området melllom eiendommene 20/2 og 22/2 inkl. disse eiendommene.

Vedtat med 4 mot 3 stemmmer avgitt av V, H og Frp.

Forslag til vedtak:

Planarbeid for Sistien begrenses i utstrekning. Dette innebærer at deler av opprinnelig foreslått trase utelates og at planområdet dekkes av området melllom eiendommene 20/2 og 22/2 inkl. disse eiendommene.

25/18
SØKNAD OM OPPSTART AV REGULERINGSPLAN I AVLØYSVÅGEN PÅ FRØYA KOMMUNE SIN EIENDOM 5/10

Vedtak:

SALG AV EIENDOM GNR 5 BNR 10

Frøya kommune legger sin eiendom gnr 5 bnr 10 på Avløs ut for salg.
Salget annonseres og eiendommen selges til høystbydende.

Kjøper må gjøres oppmerksom på og må hensynta eventuelle igangsatt reguleringsplan til naustområde.
Reguleringsplanen må være sluttført innen 3 år.

Enstemmig.

Formannskapets behandling i møte 13.02.18:

Følgende forslag til vedtak ble fremmet av Ap:

SALG AV EIENDOM GNR 5 BNR 10

Frøya kommune legger sin eiendom gnr 5 bnr 10 på Avløs ut for salg.
Salget annonseres og eiendommen selges til høystbydende.

Kjøper må gjøres oppmerksom på og må hensynta eventuelle igangsatt reguleringsplan til naustområde.
Reguleringsplanen må være sluttført innen 3 år.

Enstemmig.

Rådmanns forslag til vedtak:

Sjøhustomt på gnr 5 bnr 10 selges til Avløysa båtforening. Pris og betingelser for salget avklares gjennom forhandlinger men med utgangspunkt i tidligere salg av sjøhustomter i samme område.
Øvrige deler av eiendommen kan tilbys andre interessenter.

Falt enstemmig.

Forslag til vedtak:

Sjøhustomt på gnr 5 bnr 10 selges til Avløysa båtforening. Pris og betingelser for salget avklares gjennom forhandlinger, men med utgangspunkt i tidligere salg av sjøhustomter i samme område.
Øvrige deler av eiendommen kan tilbys andre interessenter.

26/18
TILSTANDSRAPPORT GARDEROBER I SVØMMEHALL

Vedtak:

Med bakgrunn i funn gjort i forbindelse med kostnadsoverslag for renovering av garderobe, samt vurdering av kostnad for universell utforming gis rådmannen i oppgave å bestille en gjennomgang av svømmehallen der bygget og teknisk anlegg gjennomgås med tanke på tilstanden knyttet til alle fag. Rapporten skal ha et forslag til tiltaksplan samt kostnadsberegning for de foreslåtte tiltak. Rapporten med rådmannens anbefaling legges frem for formannskap og kommunestyre.

Kostnaden på 200.000,- dekkes inn gjennom prosjekt 551416 basishall. Ny saldo på prosjektet vil være 759.725,-

Enstemmig.

Forslag til vedtak:

Med bakgrunn i funn gjort i forbindelse med kostnadsoverslag for renovering av garderobe, samt vurdering av kostnad for universell utforming gis rådmannen i oppgave å bestille en gjennomgang av svømmehallen der bygget og teknisk anlegg gjennomgås med tanke på tilstanden knyttet til alle fag. Rapporten skal ha et forslag til tiltaksplan samt kostnadsberegning for de foreslåtte tiltak. Rapporten med rådmannens anbefaling legges frem for formannskap og kommunestyre.

Kostnaden på 200.000,- dekkes inn gjennom prosjekt 551416 basishall. Ny saldo på prosjektet vil være 759.725,-

27/18
ORIENTERING - NÆRINGSFOND

Forespørsel fra Trøndersk kystkompetanse ang. næringsfond.

Frøya kommune har ikke mottatt søknader til kommunalt næringsfond. Trøndersk kystkompetanse har mottatt 3 muntlige henvendelser, men ingen skriftlige. TK vil nå kartlegge antall søkere og hvor mye de ønsker å søke på.

28/18
ORDFØRERS ORIENTERING

- **Trepartssamarbeidet, viser til mail hvor avtalen var vedlagt. Innspill til tema til felles formannskapsmøte**
- **Åpning av brannstasjonen vil skje neste fmsk**

Møtet lukkes etter fvl. §13 Foretningshemmeligheter.

- **Brev fra Trønderenergi, unntatt off. Mail 31.01**
- **TKK – orientering.**

29/18
RÅDMANNS ORIENTERING

- **Kommuneplanens arealdel – status og veien videre med dato og sted for første runde med folkemøter. Enighet om at det holder nær kontakt mellom ordfører, opposisjonsleder, rådmann og kommuneplanlegger i den videre prosess. PPT-presentasjonen følger protokollen.**
- **Sistranda skole – status arealbehov og fremdriftsplan. Fremdriftsplanene følger protokollen.**
- **Fremtidig politisk organisering – FSK foreslås som styringsgruppe, og det foreslås å starte evalueringen med en spørreundersøkelse.**
- **Forespørsel om oppstart av reguleringsplaner – administrativ vedtak. Dette blir forelagt HFF fortløpende.**
- **Aktiv forvaltning Hitra-Frøya – Plan for våren/sommeren 2018 legges ved protokollen.**
- **Salg av boliger Nordskag – megler er snart klar til å legge ut prospektet for salg.**
- **Holahauan boligfelt – vært avhold møte med Nordskag og Kverva velforening. Administrasjonen jobber med å synliggjøre og markedsføre prosjektet.**

Rep. Aleksander Søreng: **Er det ledige barnehageplasser i Frøya nå?**

***Rådmann*:** **Pt er det 15 barn som står på venteliste. Det presiseres at dette ikke er rettighetsbarn. Alle rettighetsbarn har plass.**
Disse barna på ventelisten blir tildelt plass etter hvert som det blir ledig. 6 av disse barn har søkt plass først fra mars og utover.
Disse barna tas inn som en del av hovedopptaket for barnehage året 2018/2019.
Hovedopptaket for 2018/2019 er 20. mars.

Rep. Aleksander Søreng: **I 2016-2017 hadde vi opp en sak angående ett Opplevelses kort for barn og ungdom på frøya som ikke hadde råd til å dra på arrangement i Frøya kommune.**
Jeg vet det er slik kort på i Hitra kommune.
Er det slik at vi har ett slikt kort på frøya og hvordan fungerer det?

Rådmann: **Vi har opplevelseskort på Frøya og. Dette er tenkt til «fattige barn», og med det som bakgrunn er det NAV som administrer ordningen. Det ble søkt om tilskudd til ordningen, der vi fikk avslag. Iettertid besluttet rådmannen å opprette ordningen likevel, der vi tilbyr gratis kino og timer i svømmehall. Dette medfører ikke ekstra kostander for kommunen, da det her benyttes plasser som likevel står ledige, derfor ble det disse aktivitetene som ble valgt.**

Prosjektstatus for Aktiv Forvaltning – Hitra-Frøya.

Her er foreløpige planer for første halvdel av 2018:

1. Feltarbeid (stereo-video rigger, torsketeiner, vann-/Miljø-DNA prøver) 8-20 mars
2. Mars: Kartlegging av gytefelt. Jobber nå med siste avklaring for leie av båt og personell. Det er stort håp om at vi får dette på plass.
3. 8. mars: Presentasjon av prosjektet på NTNU
4. Innspillsmøter: Kartlegging av fiskeplasser (perioden 8-20 mars). Fillan, Sistranda, Mausund og Kvenvær (vurdere også Titran?). Vi har ordnet lokal hjelp på Kvenvær og Mausund
5. Prosjektmøte (i perioden 12-18 mars). Tema:
    a. Brukerundersøkelsen – lanseres i denne perioden
    b. Kriterier/mål for etablering av bevaringsområder (utkast til notat vil komme)
    c. Bunnkartlegging - NGU
    d. Videre prosess
6. Juni: Feltarbeid leppefisk. En uke
7. Juni: Bunnkartlegging NGU – Dybdedata fra Kartverket er mottatt
8. Juni-august: Feltarbeid sjøkreps

FRØYA KOMMUNE
Kraft og mangfold

Rullering av kommuneplanens arealdel

Orientering FSK 13.02.18

FRØYA

Planlagte folkemøter

Grend	Uke	9	10	11	12
Nabeita		27.02.18 Kl. 18.00- 20.00 Nabeita oppvekstsenter			
Øyrekka					22.03.18 Kl. 17.30- 19.30 Dyrøy oppvekstsenter
Nordskaget			06.03.18 Kl.18.00-20.00 Nordskag oppvekstsenter		
Nesset				13.03.18 Kl. 18.00-20.00 Nesset grendahus	
Dyrøy					22.03.18 Kl. 17.30- 19.30 Dyrøy oppvekstsenter

FRØYA

Planlagte folkemøter

1. **Nabeita:** *Hamarvik, Flatval, Hallaren, Avløys og Fillingsneset*
2. **Øyrekka:** *Sula, Mausund, Bogøy, Sørburøy, Froan, Halten*
3. **Nordskaget:** *Titran, Bua, Kvisten, Måsøval, Nordskaget/Kverva, Valen, Espneset, Bremneset, Sandvika, Klubben, Gurvikdalen*
4. **Nesset:** *Ervik, Dyrvik, Nesset, Uttian, Hellesvik, Stølan, Svellingen, Strømøy*
5. **Dyrøy:** *Dragsnes, Skjønhalsen, Sør- og Norddyrøy, Bonenget, Leirvikhamn*

FRØYA

Annet

- Egne møter med næringslivet
  - Oppsøkende virksomhet
  - Næringsrådgiver
- Formannskapet – hvordan ønsker dere å involveres?
  - Hvor ofte?
  - Hvordan?

FRØYA

Hjemmesiden og innspill

https://www.froya.kommune.no/

FRØYA

Prosjektstatus for Aktiv Forvaltning – Hitra-Frøya.

Her er foreløpige planer for første halvdel av 2018:

1. Feltarbeid (stereo-video rigger, torsketeiner, vann-/Miljø-DNA prøver) 8-20 mars
2. Mars: Kartlegging av gytefelt. Jobber nå med siste avklaring for leie av båt og personell. Det er stort håp om at vi får dette på plass.
3. 8. mars: Presentasjon av prosjektet på NTNU
4. Innspillsmøter: Kartlegging av fiskeplasser (perioden 8-20 mars). Fillan, Sistranda, Mausund og Kvenvær (vurdere også Titran?). Vi har ordnet lokal hjelp på Kvenvær og Mausund
5. Prosjektmøte (i perioden 12-18 mars). Tema:
    a. Brukerundersøkelsen – lanseres i denne perioden
    b. Kriterier/mål for etablering av bevaringsområder (utkast til notat vil komme)
    c. Bunnkartlegging - NGU
    d. Videre prosess
6. Juni: Feltarbeid leppefisk. En uke
7. Juni: Bunnkartlegging NGU – Dybdedata fra Kartverket er mottatt
8. Juni-august: Feltarbeid sjøkreps

12.02.18		JAN			FEB				MARS				APRIL				MAI					JUNI				
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
	Prosessmøter	18	24			13			7		21			11		25		9			30	6				
	Personalmøter				8																					
	Klubbmøte				6																					
	Oppdragsmøte					12					23					27					30					
(Møtedato)	Pol. beh. HFD														17				15					19		
	Ped.gr.lag				9																					
	Organisering							27																		
	Arealene									16																
	1-4 skolen												6													
	Koble b.hage														20											
	Uteområdet																4									
Arb.gr. Tema	Kons. Sistranda																			25						
	Analysedok																					8				
Befaring					7																					
	FAU				5																					
	SU																									
	Lag/foreninger																									
	Elevråd																									
	Kultur																									
	Teknisk																									
Informasjon	Helse																									

FRØYA KOMMUNE
Kraft og mangfold

INNFØRING AV MÅLSTYRING
i Frøya kommune
(Oppfølging fra besøk i Oppdal kommune)
FSK 13.02.2018

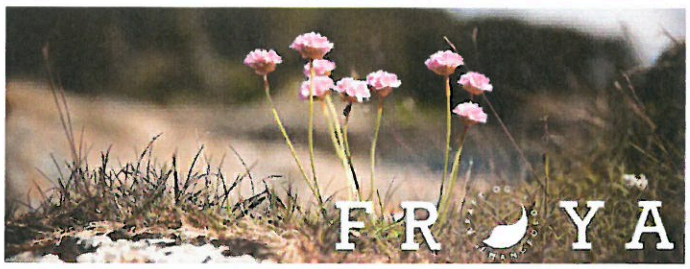

HVA ER MÅLSTYRING

- Målstyring er forbundet med reformbølgen New Public Management, og har vært en sentral forvaltningspolitisk teknikk fra og med Brundtland-regjeringens fornyelsesprogram på 1980-tallet.
- I offentlig sektor ble målstyring innført som prinsipp i forvaltningen i 1987, da alle statlige organisasjoner ble pålagt å ha en virksomhetsplan fra 1990, med overordnede mål, spesifiserte mål, spesifisert ansvar for å innfri målene, mekanismer for rapportering av resultater.

HVA ER MÅLSTYRING

- Konseptet balansert målstyring ble utviklet av Robert S. Kaplan og David P. Norton på begynnelsen av 1990 tallet.
- I utgangspunktet som et styrings- og måleverktøy for å kunne styre etter flere områder enn de finansielle tall.
- Etter hvert også for sterkere kunne koble organisasjonens visjon og strategi (samfunnsplana) opp mot resultatmålingen.

Det meste kan måles

Om ikke alt kan måles, ligger det i Balansert Målstyring at det meste kan måles. Et viktig aspekt ved modellen, er betydningen av **dialogen** og det å involvere de sentrale aktorene i virksomheten; «å så» visjonene, tydeliggjøre målene, skape dialog **rundt kritiske suksessfaktorer** på bred basis, være enig om hvordan en måler resultatoppnåelse, gi **honnør ved gode resultater** og oppmerksomhet ved dårlige, står sentralt.

MÅL MÅ VÆRE SMARTE

- S - spesifikke
- M - motiverende
- A - ambisiøse
- R - realistiske
- T - tidsbestemte
- E - enkle

MÅL MÅ VÆRE SØTE I ARBEIDET

- S -situasjonen nå
- Ø -ønsket situasjon
- T -tiltak
- E -evaluering og oppfølging

GENERELLE KRAV TIL STYRINGSDIALOG

- ✓ ***Relevant:*** Indikatoren må si noe viktig om aktiviteten, resultatet/kvaliteten på tjenesten – den må treffe hovedhensikten
- ✓ ***Påvirkbar:*** Det må være mulig å påvirke resultatet - forbedre tjenesten gjennom egen praksis.
- ✓ ***Pålitelig:*** Må ikke påvirkes av feil og usikkerhet i datagrunnlag og metode
- ✓ ***Stabilt:*** Må være stabil, ikke endre seg hele tiden
- ✓ ***Sammenliknbar:*** Indikatoren må kunne brukes til å sammenlikne resultat og kvaliteten over tid og mellom kommuner
- ✓ ***Tolkningsbar:*** Det må være klart om en endring i tall er bra eller dårlig
- ✓ ***Målbarhet:*** Indikatoren må være en kvantitativ størrelse

KS | KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON / The Norwegian Association of Local and Regional Authorities 29

Planhierarkiet

Frøya kommunes planhierarki

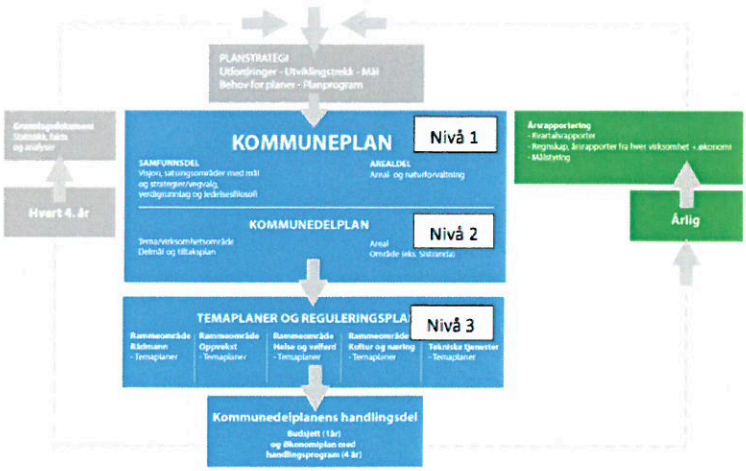

Resultatledelse
- hva betyr det?

Å velge fokusområder
- Et knippe (f.eks. 4) områder hvor det er nødvendig å lykkes
- Gjennomgående for alle tjenester, som for eksempel brukere, økonomi, medarbeidere, læring og fornyelse, lokalsamfunn

Å identifisere kritiske suksessfaktorer
- Hva må vi *i alle fall* lykkes med innen fokusområdene?

Å finne gode styringsindikatorer
- Hvordan skal prestasjonene våre måles?

Å bestemme ambisjonsnivå
- Ønsket nivå
- Akseptabelt nivå

Filosofien bak resultatledelse

- Rasjonelt planleggingsideal
  - en organisasjon lar seg styre
  - resultat lar seg måle
  - mål og tiltak lar seg holde adskilt
  - resultatene lar seg påvirke av lederadferd
- Fasthet på mål – frihet til handling
- Erkjennelse av at man på en og samme tid ikke kan være god på alt
- Flerdimensjonale perspektiv for å måle om vi lykkes
- Kommunens viktigste bidrag for å utvikle lokalsamfunnet er å løse kjerneoppgavene

Resultatledelse

Fokusområde		Måleindikatorer
Samfunn	Livskvalitet	Kommunen som bosted Helse og livsstil Omsorg
Organisasjon	Brukere	Brukertilfredshet Faglig kvalitet
	Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet Fravær Deltidsstillinger
	Økonomi	Forsvarlig utgiftsnivå Kostnadseffektiv drift Bevilgningene overholdes

Innfasing av nytt styringssystem
- resultatledelse

- Plansystemet vårt var utgått på dato
- Forventninger til et nytt system:
  - **Forenkling** - et system som det er mulig å forstå
  - **Relevant** – at det oppleves som meningsfullt i forhold til hva vi *faktisk* holder på med
  - **Realistisk** – at vi har ambisjonsnivå som det er mulig å nå
  - **Åpent** – at systemet bidrar til større brukerorientering
  - **Fokusering** – at vi blir tydeligere på hva som er viktigst
  - **Resultatorientering** –faktiske prestasjoner blir målt og evaluert
  - **Brukervennlig** – få en bedre layout på plan- og rapporteringsdokument

Hva skal vi med et plansystem?

- Økonomisk-administrative funksjoner
  - Få klare og entydige mål
  - Få tydelige ansvarsforhold og prioriteringer
  - Holde kontroll på økonomien
- Politiske funksjoner
  - Synliggjøre politiske forskjeller
  - Arena for politisk maktkamp
  - Få løst enkeltsaker
- Samfunnsbyggende funksjoner
  - Skape en felles plattform for kommunesamfunnets fremtid
  - Sikre et velfungerende lokaldemokrati

Plan- og målstyring

Kommuneplan	**Handlingsplan**	**Årsbudsjett**
- ser 12 år fremover - rulleres 4. hvert år	- ser 4 år fremover - rulleres hvert år	- ser 1 år fremover - nytt budsjett hvert år
Visjoner og strategiske planer	Programfesting av tiltak	Konkretisering og bevilgning

Plansystem
- utfordringer og dilemmaer

- Setter vi politikerne på sidelinjen når vi snakker direkte med brukerne?
- Er det mulig å lage et plansystem som både fungerer administrativt og politisk?
- Er budsjettprosessene ritualer uten betydning for hva vi faktisk holder på med?
- Er det i det hele tatt mange som forstår kommunale plandokument?
- Er vi naive mottakere for moteretninger?

Bedriftskultur og styring

- **Politisk:**
- Evne til langsiktig styring
- Prioritering – sette tæring etter næring
- Holde fokus på primæroppgavene
- Stor grad av delegering til administrasjonen

- **Administrativt:**
- Bedriftskultur preget av soliditet, forutsigbarhet – fokus på primæroppgavene
- Kontinuitet – langsiktig styring
- Lojalt lederkorps – streng budsjettdisiplin
- Kompetent medarbeidere

- **Arbeidstakerorganisasjonen:**
- Tillit og forutsigbarhet
- Deltakelse i prosesser
- Ansvarlighet

- **Innbyggerne:**
- Innbyggerdialog

Plan- og målstyring

- Årshjulet

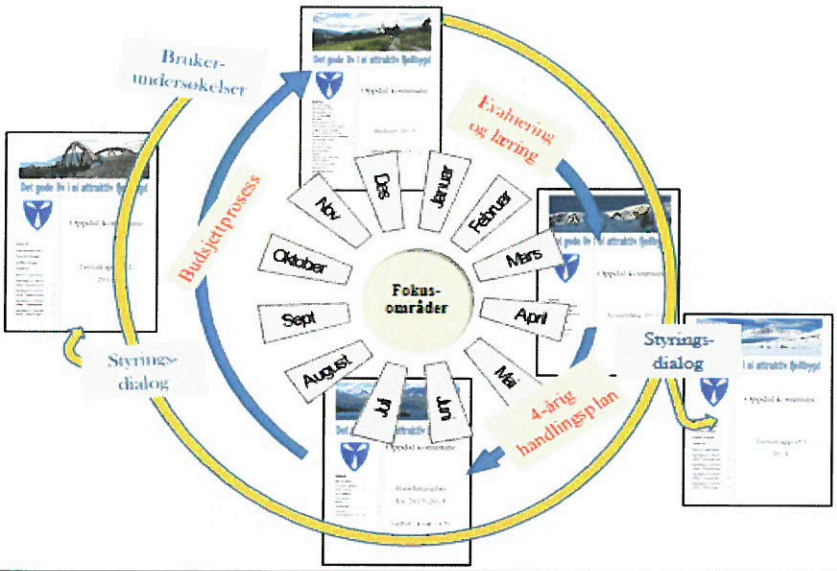

5 kjennetegn ved kommunene som lykkes
(i flg forskningsrapport fra KS)

God oversikt ved hjelp av tilgjengelige data	• Bruker statistiske data • Samarbeider i nettverk • Analyserer ressursbruk og organisering
Tydelig kommunikasjon fra ledelsen	• God forankring i kommunestyret • Felles virkelighetsforståelse • Kommunikasjon på tvers av sektorgrenser
Åpenhet og kultur for utvikling, prøving og feiling	• Verdibasert ledelse • Myndiggjorte ledere og medarbeidere • Interne nettverk for erfaringsutveksling og utvikling
Delegering av myndighet og ansvar med god oppfølging	• Periodisk rapportering om resultat • Oppfølging av avvik • Lederavtaler med konkrete mål
Praksisnær kompetanse	• Kompetanseoverføring i det daglige • Intern rekruttering av ledere • God støtte til ledere

Hva skal ligge i bunn

- Kommuneplanenes samfunnsdel
- Kommunenes kjerneverdier - ÅRET
- Allerede politisk vedtatte strategier og mål
- Budsjett 2018 – Økonomiplan ned handlingsprogram 2018-20121 (s 8-15)
  - Utvikling av styringsdokumenter
  - E-kommune – digitalisering
  - Boligsatsning

- Morgendagens omsorg
- Internkontroll
- Kommuneplanenes arealdel
- Marin forsøpling
- Tidlig innsats
- Digitalisering museumsarkiv
- Næringsareal
- Vedlikehold av kommunenes eiendommer
- Sykefravær
- Medarbeiderundersøkelser – 10 faktor
- Brukerundersøkelser

Suksessfaktorer

- Prioritere det viktigste – ikke for mange mål og måleparametere første år – utvikle etterhvert
- Smarte og søte mål
- Felles forståelse og fokus (politikere og administrasjon)
- Ryddig, strukturert implementeringsprosess
- Felles årshjul

Takk for oppmerksomheten!

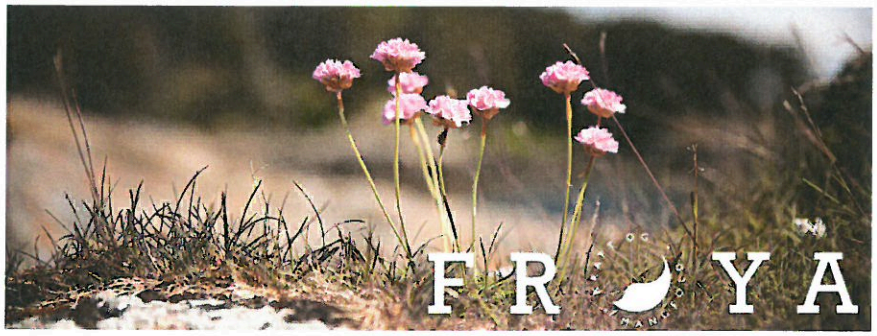

Årshjul Målstyring
Budsjett og økonomiplanprosess

2018

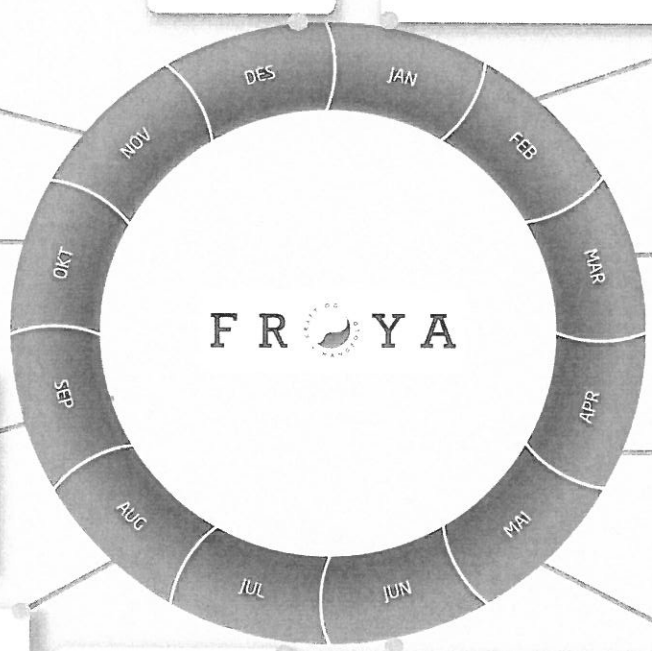

- ❑ Politisk møteplan for våren 2019
- ❑ Budsjettvedtak

- ❑ Formannskap (FSK) og strategisk ledergruppe (SLG) på besøk i Oppdal kommune den 29-30

- ❑ **SLG 5.2 og 12.2** - Forberede prosess i FSK den 13.2
- ❑ **FSK 13.2** - Gjennomgang og drøfting - handlingsplan for innføring av målstyring
- ❑ **Lederforum 16.2** - Orientering fra besøk i Oppdal og FSK. Drøfting av administrativ prosess.
- ❑ **Kontaktmøte 20.02** - Orientering og drøfting
- ❑ **FSK 27.2** - Beslutte handlingsplan for innføring av målstyring, drøfting av fokusområder.(Brukere, medarbeidere, økonomi, utviklingsdområder, samfunn mm).

- ❑ **KST 1.3** - Orientering om besøk i Oppdal og oppstartet prosess med innføring av målstyring i Frøya kommune (FK)
- ❑ **SLG 5.3 og 12.3** - Forberede prosess i FSK
- ❑ **FSK 13.3** - Beslutte fokusområder. Drøfting av måleparametre (målt kvalitet og opplevd kvalitet)
- ❑ **SLG 19.3** - Bearbeide innspill fra FSK
- ❑ **Lederforum 21.3** - Ta prosessen videre fra FSK

- ❑ **SLG 9.4 og 23.4** - 1. utkast til mål og måleparametre
- ❑ **FSK 24.4** - Drøfting
- ❑ **Lederforum 25.3** - Drøfting

KST 3.5 - Orientering om prosess og status

FSK 8.5 - Beslutte mål og måleparametre

FSK 22.5 - Gebyrregulativet - foreløpig vedtak - legges ut på høring

FSK 22.5 - Budsjettrundskrivet

FSK 22.5 - Første drøfting investeringsbudsjett

Lederforum 23.5 - Mål og måleparametre

KST 31.5 - Årsregnskap - KST

KST 31.5 - Årsmelding - kortrversjon - KST

SLG - Budsjettprosess 2019

- ❑ **FSK 5.6** - Vedtak målekart for 2019
- ❑ **FSK 5.5 og KST 21.6** - Tertialrapport
- ❑ **FSK 5.6 og KST 21.6** - Kommunebarometret - presentasjon
- ❑ **FSK 5.6 og KST 21.6** - Politisk møteplan for høsten
- ❑ **FSK 26.6** -
- ❑ **Lederforum 13.06** - Budsjettprosess 2019

Ferie

SLG 13.8, 20.8 og 27.8

Lederforum

KST - Gebyrregulativet - vedtak

FSK - Intensjonsvedtak investeringsbudsjett

FSK: orientering budsjettprosess

- ❑ SLG og Lederforum - Budsjettarbeide
- ❑ FSK og SLG - Dialogkonferanse/-møte
- ❑ Lederforum: Investeringer informasjon

- ❑ FSK og KST - 2. Tertsialrapport
- ❑ Statsbudsjettet (8. okt)
- ❑ SLG og FSK: oversikt skjønnsmidler/status

- ❑ FSK - Budsjettkonferanse

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Knut Arne Strømøy	**Arkiv:**	D11 &52
Arkivsaksnr.:	17/171		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet Kommunestyret

GRATIS LEIE AV HALL - BARN OG UNGDOM

Forslag til vedtak:

1. Frøya kommune vedtar at barn og ungdom bosatt i kommunen skal tilbys gratis halleie, tilbudet gjelder i Frøyahallen for, barn og ungdom i alderen 0-19 år. Tilbudet følger skoleruta.
2. Tilbudet gjelder organisert trening for barn og ungdom drevet i regi av lag som er tilsluttet Norges Idrettsforbund og er medlem i Frøya Idrettsråd. Andre arrangementer og cuper inngår ikke i ordningen.
3. Ordningen innføres fra oppstart av skoleåret 2018 – 2019.
4. Tapte inntekter i 2018 på kr. 113 000 finansieres ved bruk av reserverte tilleggsbevilgninger som overføres virksomheten Kultur og idrett. Saldo på reserverte tilleggsbevillgninger er kr. 359 460 før overføring.
5. Kommunestyret ber om at kostnadene inntil kr. 250 000 innarbeides i budsjett for 2019 og økonomiplan med handlingsprogram 2019 – 2022.
6. Frøya kommune vedtar vedlagte retningslinjer for tildeling av gratis halleie, samt generelle regler for utleie av Frøyahallen (basishallen).
7. Kommunestyret forutsetter at sparte leieutgifter brukes til reduksjon av treningsavgifter for målgruppen.

Vedlegg:

- Retningslinjer for gratis utleie av Frøyahallen.
- Generelle regler for utleie av Frøyahallen.

Saksopplysninger:

I kommunestyresak 216/16 «Budsjett 2017 og økonomiplan med handlingsprogram 2017-2020» fikk rådmannen følgende oppdrag. «Rådmannen bes om å utrede nye retningslinjer for utleie av idrettsanlegg. Vi ber om en utredning om hvor mye det vil koste å tilby gratis leie for organiserte idrettsaktiviteter 0-19 år. Dette skal kun gjelde for trening og ikke for kamper, cup o.l.».

I sak 17/171 ble det lagt frem sak som viste kostnadene til ordningen, men saken ble returnert for å utarbeide kriterier. Denne saken inneholder derfor en kostnadsberegning og forslag til kriterier.

Kriteriene er for øvrig diskutert med leder i Frøya idrettsråd som bifaller ordningen. Dette i tråd med samarbeidsavtalen mellom Frøya kommune og Frøya idrettsråd.

Rådmannen har valgt å definere organisert idrett til den aktiviteten som drives i regi av lag og organisasjoner som er tilsluttet Frøya Idrettsråd. Aktiviteter der lagene stiller med trenere.

Rådmannen har sett på kommunale anlegg og finner at det er kun Frøyahallen med flerbrukshallen og basishallen hvor det for tiden drives organisert trening i kommunalt eide anlegg.

Frøya kommune er videre medeier i Frøya idrettspark på Nabeita sammen med Frøya Fotballklubb og Nabeita. Ved Frøya idrettspark tilbys det allerede gratis treningstid for disse aldergruppene.

Gratis svømmehall er ikke tatt med i forslag til vedtak da det ikke for tiden drives organisert idrett her.

Rådmannen har innhentet kostnader lag og organisasjoner har til leie av kommunale lokaler der det tilbys organisert fysisk aktivitet til barn og unge i aldersgruppen 0-19 år.

Forespørsel til Frøyahallen viser at det årlig faktureres ca. 250 000 for treninger i nevnte aldersklasse.
Skoler, barnehager og kommunale institusjoner trener gratis på dagtid.

Dette er den klart største gruppen i kommunen når det kommer til leik, trening og fysisk fostring. Lag og organisasjoner på Frøya har registrert over 800 aktive barn og unge, her må man ta forbehold om at mange driver flere aktiviteter og registreres dobbelt. Uansett er dette en stor gruppe.

Det kan videre opplyses at Sør-Trøndelag fylkeskommune har avsatt et beløp som etter søknad fordeles på kommuner som tilbyr gratis treningstider til barn og ungdom. Det opplyses at potten er kr. 900 000 for 2017, en pott som fordeles på søkerne da etter innbyggertall for den enkelte kommune. Frøya kommune har fått mellom kr. 15 000 og 20 000 de siste årene på bakgrunn av halvert leie i Frøyahallene fra 2012. Det opplyses at det er 17 kommuner som har denne ordningen og søker fylket om støtte.

Frøya kommune har også andre anlegg der man leier gratis lokaler, dette gjelder bla. Frøya sjakklubb, bridgeklubb mannskor og andre.
Det kan for øvrig legges til at «øvinger» ved Frøya kultur- og kompetansesenter er gratis. Betaling/husleie utløses først ved arrangementer med inntektspotensial.

For 2018 finansierer tapte inntekter ved Frøyahallen på kr. 113 000 gjennom bruk av reserverte tilleggsbevilgninger. Saldo på posten for reserverte tilleggsbevilgninger er før bruk kr. 359 460. Fra 2019 konsekvens justeres driftsbudsjettet på bakgrunn av redusert inntekt tilsvarende kr. 250 000 pr. år I Frøyahallen. Utgiftene reduseres ikke ved innføring av ordningen.

Som en del av inndekningen foreslår rådmannen et påslag på 50% av vedtatte satser når det gjelder utleie til lag/organisasjoner hjemmehørende utenfor Frøya kommune. Dette er det samme prissystemet Frøya Storhall har lagt seg på. Dette er for øvrig en inntektspost som er vanskelig å beregne da man på forhånd aldri har oversikt over etterspørsel. Helhetlig idrettspark vil forhåpentligvis øke etterspørselen fremover.

Vurdering:

Ønsker man å være en kommune som satser på barn og unge, og ikke minst ønsker en befolkning som har lagt et godt grunnlag for god folkehelse allerede i sine barneår, kan gratis anleggsleie for lag og organisasjoner være den beste og mest effektive sponsoravtalen en kommune kan inngå.

Idrett og friluftsliv spiller definitivt en viktig rolle i det norske samfunnet. Frivillige organisasjoner satt i rette sammenheng, er og skal være et middel til demokratisk læring og et middel til utvikling av ansvar og selvstendighet. Organisasjonene som ramme skaper muligheter for møte mellom mennesker, som kan føre til integrering, identitetsdannelse og sosialisering. Dette gjelder ikke minst barn og unge.

Folkehelsemeldingen, Resept for et sunnere Norge, Stortingsmelding nr. 16 (2002-2003) «*Folkehelsearbeid innebærer å svekke det som medfører helserisiko, og å styrke det som bidrar til bedre helse. De negative påvirkningsfaktorene virker helsenedbrytende, enten det er ting vi spiser eller drikker, eller de befinner seg i det sosiale eller fysiske miljøet rundt oss. Positive faktorer handler blant annet om styrkende faktorer i miljøet rundt oss, om vårt forhold til våre nærmeste og de nettverk vi inngår i, og i hvilken grad livet oppleves å ha mening og å være forutsigbart og håndterbart».*

Det er en samfunnsoppgave å legge til rette for at så mange barn og unge som mulig, kan ta del i organisert idrett. Mye av dette samfunnsansvaret utføres daglig gjennom lag og organisasjoner. Å tilby gratis halleie for barn og unge vil gjøre det mulig for alle barn, uten å ta hensyn til familiens inntekt å delta i leik, trening og fysisk aktivitet.

Rådmannen vil videre påpeke at det i kommuneplanens samfunnsdel står at folkehelsekonsekvenser skal vurderes i alle politiske saksfremlegg. I denne saken er det folkehelse som er det beste argumentet både når det gjelder fysisk aktivitet, holdningsskapende arbeid, et mangfoldig fritidstilbud og et aktivt frivillighetsarbeid. Gratis halleie vil forhåpentligvis føre til en sprekere befolkning samt fylle våre flotte idrettsanlegg med glade barn i full aktivitet. I tillegg mener rådmannen at idretten er en av de beste arenaene for integrering og at dette tiltaket vil gjøre terskel for å delta i organisert idrett enda lavere.

Økonomiske konsekvenser:

Budsjettpost/kontostreng:

Debet *kontostreng*/beløp
Kredit *kontostreng*/beløp

Ny saldo på den konto som blir belastet:

Retningslinjer for gratis utleie av Frøyahallen til barn og unge i alderen 0-19 år.

Frøya kommune eier mange skole-, kultur og idrettsanlegg og lokaler. Det er et mål at disse skal komme flest mulig innbyggere til gode. Det er derfor ønskelig at disse brukes aktivt av lag, foreninger og andre så lenge dette er positivt i forhold til kommunens mål gjengitt i samfunnsplanen. Frøya kommune har spesielt fokus på folkehelse og barn og unge, disse retningslinjene er ment å sikre at Frøyahallens lokaler forvaltes på en måte som gir forutsigbarhet og likebehandling.

- Retningslinjene gjelder Frøyahallen som inkluderer flerbrukshall, turnhall, Frivilligsentral, amfi og cafeareal.
- Frøya kommune leier ut overnevnte lokaler gratis til barn og ungdom i alderen 0-19 år som driver organisert aktivitet gjennom lag og organisasjoner som er medlem i Frøya Idrettsråd.
- Leietaker skal representeres ved en myndig person (minst 18 år) som er i stand til å håndheve ansvaret som er nedfelt i Frøyahallens leieavtale samt retningslinjer for tilsynsvakter.
  Ansvarlig for leieforholdet, eventuelt stedfortreder, skal være fysisk tilstede under leieforholdet. For at leieforholdet skal være gyldig, må leiekontrakt med Frøyahallen være signert av utleier og leietaker.
  Signert leiekontrakt innebærer aksept av retningslinjer og instruks utarbeidet av Frøyahallen.
- Gratis utleie gjelder lag og organisasjoner hjemmehørende i Frøya kommune.
  Med hjemmehørende menes organisasjoner med forretningsadresse på Frøya, driver hoveddelen av aktiviteten sin i kommunen og har hoveddelen av sin medlemsmasse bosatt på Frøya. Ved tvil skal rådmannen avgjøre.
- Lag og foreninger hjemmehørende på Frøya betaler leie fastsatt i årlig regulativ vedtatt i kommunens årsbudsjett for alle andre enn de som kommer inn under ordningen med gratis leie.
  For lag og organisasjoner som ikke er hjemmehørende i Frøya kommune, gjelder forhøyet leie (ordinær leiesats med påslag av 50%).
- Det gis gratis leie i Frøyahallen for ikke inntektsgivende aktiviteter samt treninger/øving/møter i regi av lag og organisasjoner hjemmehørende på Frøya, innrettet mot barn og ungdom under 20 år (med minst 50% deltakere under 20 år). Fritaket gjelder ikke oppvisninger/forestillinger der det tas inngangspenger, eller cuper/turneringer med deltakeravgift for lagene.
- Gratis halleie for barn og unge følger skoleruten og gjelder ukedagene mandag – fredag mellom klokken 16.00 – 21.00.

- Ved overtredelser av kommunens retningslinjer og instruks for Frøyahallen (eksempelvis manglende nedrigging/rydding, utesko og feil bruk av klister) som påfører ekstra driftsutgifter, skal det ilegges tilleggsavgift for å kompensere for dette.
- Rådmannen har myndighet til å forvalte prinsippene angitt i disse retningslinjene, inkl. å utarbeide instrukser, regler og leieavtaler og revidere disse ved behov. Det arbeidet forutsetter nær kontakt med brukerne og Frøya Idrettsråd.

GENERELLE REGLER
for utleie av Frøyahallen
(Basishallen).

1.
Alle lag/organisasjoner som leier idrettshall plikter å ha voksen ansvarlig leder tilstede.

2.
Leierne har ikke adgang til andre lokaler enn dem de til enhver tid leier.

3.
Uvedkommende har ikke adgang til hallene/gymsalene.

4.
All passasje til hallen og treningsrom foregår gjennom garderobene.

5.
Hvert parti skal ha en ordensmann som sammen med ansvarlig leder skal sørge for følgende:

a)
At det hersker orden i garderober og saler, både under bruk og når trening er avsluttet.

b)
At alt utstyr som blir brukt blir behandlet med varsomhet og satt på plass i materialrommet etter bruk.

c)
At det ikke sløses med varmt vann i dusjrommet.

6.
Før trening tar til skal omkledning foretas i garderobene. Ansvar for tøy, verdisaker m.m. er utleieren uvedkommende.

7.
Alt treningsutstyr som setter merker i golvet er ikke tillatt brukt. Alt fottøy som nyttes i hallen må være rengjort for sand og annet smuss.

8.
Bare teknisk fotballtrening, for eksempel" FIVE-A-SIDE" -spill, er tillatt. Uvettig spark mot vegger, tak etc. er ikke tillatt. Bare spesielt godkjente baller til innendørsbruk er tillatt.

9.
Fotballsko, andre knottsko og piggsko kan ikke brukes i lokalene. Sko som er brukt under utetrening tas av ved inngangen. Regler for bruk av klister fastsettes av ledelsen ved Frøyahallen.

10.

Driftsleder/tilsynsvakt/ansvarlig leder skal sørge for forsvarlig åpning og lukking av lokalene.

11.
Tobakksrøyking er ikke tillatt innendørs og ikke ved hovedinnganger. Bruk av rusmidler er forbudt på idrettshallens område. Unntaket er arrangement med godkjent skjenkebevilgning.

12.
Ved arrangement som stevner/cuper vil alle lag/org. få leie idrettshallen/turnhallen til fastsatte takster.. Ved behov for ekstra renhold faktureres dette etter medgått tid. Ekstra søppeltømming etter et stevne/cup vil bli fakturert leietaker direkte fra Frøya kommune. Ved stevner og større arrangementer plikter leietaker å stille med hjelpere og ordensvern.

13.
Alle leiere plikter å rette seg etter de pålegg som blir gitt av driftsleder eller tilsynsvakt.

14.
Skader på inventar og bygning som følge av uvøren framferd vil leietaker bli gjort økonomisk ansvarlig for. Alle skader må straks meldes til driftsleder eller tilsynsvakt.

15.
Alle lag/parti skal gi beskjed senest 1 uke før utleiedato, hvis tildelt tid ikke skal benyttes. Det vil bli sendt ut faktura på leie av lokalene, dersom beskjed ikke er gitt. Dette gjelder også for de aldersgrupper som har gratis leie, barn og unge i alderen 0-19 år.

16.
Brudd på utleiereglene fra leierens side kan føre til at partier/grupper blir utestengt fra hallen/basishallen for kortere eller lengre tid basert på virksomhetsleders avgjørelse.

18.
Utleiereglene samt ordensregler leveres leietakerne. Ansvarlig leder har plikt til å gjennomgå reglene med leietaker/tilsynsvakt, slik at hver enkelt blir kjent med dem.

19.
Rådmannen kan i spesielle tilfeller dispensere fra utleiereglene.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Marit Wisløff Norborg	**Arkiv:**	614 C02
Arkivsaksnr.:	17/26		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet Kommunestyret Formannskapet Kommunestyret

FROANKONSEPTET - M/VIDEREUTVIKLING AV KOMOPP-PAKKER, REALISERING AV FROHEIM OG SØKNAD OM AUTORISASJON FOR NATURINFORMASJONSSENTER FOR FROAN

Forslag til vedtak:

1. **Frøya kommunestyre tar til etterretning at Frøya fiskeri- og havbruksfond nå er oppløst og at gjenstående kapital overføres Frøya kommune, øremerket KOMOPP.**
2. **Kr. 350 000 av disse midlene stilles til disposisjon for rådmannen for videre arbeid med Froan-konseptet, herunder utarbeidelse av søknad om autorisasjon av naturinformasjonssenter for Froan og videreutvikling av Froheim på Sørburøy.**
3. **Kommunestyret ber om at formannskapet jevnlig holdes informert om framdriften i arbeidet og gis muligheter til innspill i prosessen.**

Vedlegg:

Referat arbeidsmøte Froheim.

Saksopplysninger:

Froan naturreservat og landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning ble fredet ved kongelig resolusjon 14. desember 1979. Initiativet til naturvernet kom opprinnelig fra lokalbefolkningen for å verne Froan mot enda et militært skytefelt.

Det faglige grunnlaget for verneforslaget var registreringer av hekkende sjøfugl og ynglende sel i 1974 i regi av Miljøverndepartementet. Verneområde for Froan består av

i) <u>Et naturreservat</u> og

ii) Et landskapsvern- og dyrefredningsområde som omslutter reservatet

Froan er med sine 761 km2 det største og viktigste verneområdet av marin karakter i landet per i dag. Naturverdiene i Froan er i hovedsak naturbetinget (avhengig av klima, beliggenhet, naturkreftenes påvirkning og samspillet mellom arter), men også noe er kulturbetinget (avhengig av

beite, slått og lyngbrenning). Bestemmelsene for området er nedfelt i «Forskrift *om vern for Froan naturreservat og landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning, innenfor Froøyene, Frøya kommune, Sør-Trøndelag»*

Helårsbefolkningen i Froan – og da snakker vi i hovedsak om Sørburøy - utgjør i dag ca 30 personer. Med tilbakegang i fisket, som lokalt tilskrives økning i den vernede selbestanden, setter nå lokalsamfunnets sin lit til at områdets status som Ramsar-område skal gi positiv avkastning gjennom bl.a. utvikling av reiselivet i et bruk/vern perspektiv. Og videre at Salmars havmerd skal gi positiv ringvirkninger for det lille øysamfunnet.

Forvaltningsplan for verneområdene i Froan har vært etterspurt og lovt helt siden fredningen trådte i kraft i 1979. I 2015 kom den. Den er utarbeidet med utgangspunkt i verneforskriften, sammen med forvaltningsmyndighetenes erfaringer og rådgivende utvalgs tilrådinger i årene etter at områdene ble fredet. Formålet med fredningen er å verne om et rikt og interessant dyre- og planteliv og bevare leve- og yngleområdene for fugl, sel og andre pattedyr i et variert og egenartet kystlandskap. Forvaltningsplanen ligger vedlagt.

Samtidig med fredningen ble det opprettet et råd, benevnt som det «Rådgivende utvalg for Froan». Her har ordfører i Frøya kommune hele tiden vært medlem.

Milepæler og tiltak/hendelser etter at fredningen trådte i kraft

Det har opp gjennom årene vært mye oppmerksomhet rettet mot fredningen i Froan. I 1998 oppsto et akutt problem for Salmar, som måtte legge brakk en del lokaliteter for lakseoppdrett p.g.a. ILA-utbrudd. De søkte da Fylkesmannen om å få sette ut smolt i to lokaliteter i landskapsvernområdet. Etter mye møtevirksomhet – bl.a. med miljøvernministeren og Miljø- og energikomiteen på Stortinget- fikk Salmar positivt vedtak av Fylkesmannen og dermed dispensasjon. I 2015 ble dispensasjonen permanent, ved at det ble gjort noen grep når det gjelder vernestatus for de områdene lokalitetene ligger.

Det hører med til historien at to forskere fra Norsk Bygdeforskning – Geir Frisvoll og Katrina Rønningen – i 2007 utarbeidet en forskningsrapport med tittelen «Froan-scenarier» - et tverrfaglig prosjekt som så på muligheter og begrensninger for næringsutvikling og forvaltning i verneområdet Froan. En av deres konklusjoner var at RAMSAR-statusen IKKE var et hinder for eksempelvis lakseoppdrett.

For øvrig har dette skjedd med relasjon til Froan og vernet:

- I forbindelse med bygging av nytt kulturhus og nye videregående skole (FKKS) ble prosjektet KOMOPP etablert og det ble i den forbindelse arbeidet med planer om et såkalt visningssenter for Froan. På Sørburøy var det ment å få en «satellitt» som var tilknyttet FKKS digitalt.
- Rådmannen engasjerte en person som skulle jobbe med å få fram en søknad til miljøverndepartementet om å få etablert et såkalt naturinformasjonssenter.
- Arbeidet stoppet opp da det ikke fantes midler for å forlenge engasjementet for den innleide personen.
- Så dukket det opp tanker om et samarbeid mellom Ørland kommune (Grandefjæra), Hitra kommune (Havmyran) og Frøya kommune (Froan) for å utnytte det faktum at disse områdene har såkalt RAMSAR-status (internasjonalt vern av våtmarksområder).
- Jan O Fredagsvik og Alf Albrigtsen jobbet i ei nedsatt arbeidsgruppe der alle tre kommunene deltok.
- Det ble ferdigstilt et forprosjekt og det ble utarbeidet en rapport av aug. 2012 ført i pennen av Katrina Rønningen og Geir Frisvoll fra Bygdeforskning.
- Så stoppet arbeidet opp, i hovedsak fordi Ørland kommune fikk problemer med Grandefjæra og flybasen. Ørland har imidlertid allerede et visningssenter for Grandefjæra, som en av fem såkalte autoriserte visningssentre i landet (Nasjonalparksentrene ikke medregnet.)
- Siden har Sørburøy velforening stiftet Froheim AS, og Ivar Blikø fra Sintef har jobbet fram tegninger av fysisk bygg og tatt initiativ overfor reiselivsnæringen.
- Rådmannen og Jan O Fredagsvik har hatt dialog med Alf Albrigtsen, som har gjort en del forberedende undersøkelser og fått dannet et bilde av hva som må til for å få et autorisert visningssenter. Det har vært møter med Miljødirektoratet, Fylkesmannen, Bygdeforskning, NTNU og Ørland Kultursenter (våtmarksenteret for Grandefjæra). Videre har Ivar Blikø og Lilly Gården vært delaktig i arbeidet.

Etter de innledende prosesser med forvaltningsmyndighetene i forhold til kriterier og krav for slike sentra (besøk, målgrupper, faglig samarbeid, logistikk organisasjon/økonomi, mv.), vurdering i styret for Froheim AS og utfra muligheten for å kunne utvikle et unikt senter, er det tatt utgangspunkt i et delt lokaliseringsopplegg med

- Hoved-lokalisering – i Blått Kompetansesenter (BKS) i planlagt byggetrinn to.
- Del-lokalisering på Sørburøy i Froheim - inngangen til verneområdet

Arbeidsmøte

30.11.16 ble det holdt et arbeidsmøte på Blått Kompetansesenter der følgende deltok:

Ordfører Berit Flåmo
Hjørdis Årvik, Frøya kommune
Bjørnar Johansen, Blått kompetansesenter
Lilly Gården, styreleder Froheim AS
Hans Olav Brendberg, styremedlem Froheim AS
Trude Hegstad, Blått kompetansesenter
Toril Pettersen, Frøya Næringsforum
Alf Albrigtsen, Albrigtsen Consult
Jan O Fredagsvik, Frøya kommune
Ivar Blikø, Sintef
Gøril Forbord, Trønder-Energi
Johan K Evjen, Trønder-Energi

Hensikt med møtet:

- Utvikling av et Naturinformasjons-/våtmarksenter for Froan verneområde – med hoved lokalisering på Sistranda og del lokalisering på Sørburøy .
- På grunn av endrede forutsetninger bør kan hende tidligere utarbeidede planer justeres vesentlig både hva angår tiltak av materiell og immateriell karakter, inklusiv kostnad av del-elementer (ulike elementer kan ha forskjellig finansieringsopplegg).
- Synspunkter på om Froheim – konseptet (hele/deler) skal være et reint eiendomsselskap eller kombinasjon av eier og drifter (hele eller deler).
- Avklare finansiering i første fase – justering av tidligere planer, kostnadsberegning av ulike del tiltak, prosesser, oppfølging, mv..

- Tanker om implementering av KOMOPP i senteret (hoved utstilling/formidling) på Sistranda og delaktiviteter på Sørburøy som inngang til verneområdet .
- Synspunkter på om NTNU Brohode Frøya - som har fokus på fokus marin/maritim sektor – bør utvides slik at KOMOPP og opplevelsesnæringene bli en del av Brohode Frøya? Kanskje også omfatte andre deler av kommunens virksomhetsområder.
- Foreløpige informasjon og tanker om opplegg/innretning og utfordringer med å få sertifisert og etablert et Naturinformasjons-/Vårmarksenter for Froan verneområde.

Det er laget et fyldig referat fra møtet, se vedlegg.

ØKONOMI

For å komme videre med eventuell søknad om autorisert visningssenter for Froan, må det foretas noen avklaringer. Og det må en viss økonomi på plass – på kort sikt for å finansiere selve prosessen fram mot søknaden og på lengre sikt med å finansiere fasiliteter og finne drifts- og vedlikeholdsmidler. Sistnevnte gjelder også KOMOPP-pakkene som vises i FKKS.

Som det fremgår av referatet, vil det være flere relevante samarbeidspartnere i det videre: NTNU, Sintef, Norsk Bygdeforskning, Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, FKKS, Blått Kompetansesenter m.fl.

Vurdering:

Etter rådmannens vurdering bør målet med sentret være å etablere og utvikle det som et

1. Kunnskaps- og Informasjonssenter – Formidle kunnskap og gi informasjon om verneområdet relatert til Forvaltningsplanen og Froans geologi og historie i fortid, nåtid og fremtid
2. Feltstasjon for forskning
3. Opplevelsessenter – ta i bruk nye formidlingsmetoder (digitalt) og tilbud om besøk i verneområdet
4. Dokumentasjonssenter – ikke tradisjonell museumsdokumentasjon, men ulik dokumentasjon i forhold til verneområdet og oppfølging av Forvaltningsplanen, inklusiv utvikling av forskningsbasert kunnskap.

Målet bør være å utvikle et samarbeidsnettverk med kulturinstitusjoner, næringsliv, utdannings - og forskningsinstitusjoner, m.fl. – jf. strategien for utvikling av tidligere Frøya vgs.. Senteret vil også kunne være en naturlig arena for utvikling av en Kunnskapspark innenfor natur- og vernefaglige problemstillinger og for utvikling av naturbasert verdiskapning i randsone bruk/vern og utnytte synergi effekter.

I det følgende vil rådmannen vurdere ulike sider ved Froheim, eller Froheim-konseptet, som kanskje vil være vil være arbeidstittelen framover**.** Hensikten med å få utviklet et mer helhetlig Froan – konsept er

- å tiltrekke seg privat og offentlig kapital og ressurser for investeringer og drift på og utenfor Froan, spesielt i forhold til etablering av materiell/immateriell infrastruktur utover selve del- senteret.
- Utvikle koblinger mellom initiativer innen turisme (bedriftsnettverket) og Naturinformasjonssenter og derigjennom skape grunnlag for samarbeid og videreutvikling gjennom medfinansiering fra nasjonale midler (Innovasjon Norge).
- Med økende havbruksaktivitet aktivitet og økt naturbasert verdiskaping ytterst i kyststripen vil behov for energi være økende. Gjennom blant annet utredninger og analyser som Trønderenergi har gjort viser det seg at det er et stort potensial for miljøvennlig lokal produksjon av energi (sol, vind, bioenergi og bufferløsninger). En framskyndet realisering av slike konsepter krever at man ser helhetlig på utnyttelse av de muligheter som finnes av verdiskaping i området, samt utnytte mulighetene som ligger i visningsturer og undervisnings- og treningskonsepter.
- Gjennom utvikling av innkvarteringskonsepter / lavterskel boenheter kan man også introdusere nye lokale energiløsninger som dels kan kjøres uten å være koblet til nett, eller jobbe i samspill med en større lokal energiløsning.

Det er overordnet viktig å ha en strategisk tilnærming for fremtidig utvikling av senteret.

For å nå målet for senteret vil utfordringer og muligheter være knyttet til:

1. **Forskning, utdanning, innovasjon, formidling og utvikling (FoU**) – forvaltnings- og verdikjederelatert. Verne – og samfunnsfaglig – det er særdeles viktig å få knyttet forskning til verneområdet i forhold til bærekrafts mål (arter, fauna, økosystemet,

mv.) og i et bruk/vern perspektiv (bl.a. verdikjederelatert for økonomisk verdiskapning). I dette ligger også utvikling av forskningsbasert kunnskap i forhold til mulighet for utvidet bruk av landskapsvernområdet for eks. oppdrett.

2. **Offentlige rammebetingelser** – juridiske (eks. oppfølging av Forvaltningsplan og innretning av vernebestemmelser) og økonomiske (eks. offentlig del finansiering av drift og finansiering av materiell/immateriell infrastruktur, mv.)
3. **Nærings- og bedriftsutvikling** – tiltak for enkeltbedrifter og felles tiltak, inklusiv utnyttelse og utvikling av randsoneaktiviteter og synergier – direkte og indirekte verdiskapning i et bruk/vern perspektiv

I en utviklingsprosess vil tiltak innenfor et utfordringsområde påvirke tiltak i et annet område. Kort sagt: Tiltak og prosesser må henge sammen. Disse 3 pilarene er meget viktig og avgjørende i et bruk/vern perspektiv.

Delt lokalisering

I begrunnelsen for valg av Sistranda som hoved lokalisering med Sørburøy som del lokalitet for senteret kan nevnes

- Større mulighet til å utvikle et unikt senter – bedre muligheter for utnyttelse av synergi fra andre etablerte/planlagte virksomheter.
- Enklere tilgang til ulike målgrupper som folk flest, turister, skoler, barnehager, frivillighet, næringslivet og deres besøkende, kurs- og konferansedeltakere, forskere, andre utdanningsinstitusjoner, m.fl.
- Større mulighet for egen inntjening gjennom økt interesse for og besøk av personer, bedrifter og institusjoner.
- Hoved lokalisering i forhold til transportrelatert infrastruktur og lokalisering på Sørburøy i forhold til naturlig inngang til verneområdet.
- Større mulighet for faglig samarbeid med for sentret relevante institusjoner og deres samarbeidspartnere på Sistranda.
- Bedre mulighet for å få etablert et robust og forutsigbart fremtidig opplegg – organisatorisk/økonomisk.

Utstillingen på Sistranda skal friste og være en katalysator for utvikling av Sørburøy og for inngang til Froan verneområde.

Utvikling av nødvendig materiell og immateriell infrastruktur på Sørburøy – som inngangsport til verneområdet – vil derfor være avgjørende for å kunne oppnå autorisasjon for planlagt senter. Uten noe opprustning på Sørburøy vil en ikke kunne utvikle et unikt senter.

Turisme/ Opplevelsesturisme

Reiseliv blir et viktig område for Froan-konseptet.

Det er etablert et bedriftsnettverk med tittel «Bedriftsnettverket Frøya Opplevelser». Det har vedtatt at de ønsker å støtte opp om et initiativ om naturinformasjonssenter på Frøya da de anser dette som veldig viktig for utviklingen av opplevelsesnæringen i regionen. Et naturinformasjonssenter vil kunne være en del av utviklingen av bedre infrastruktur og tilgjengelighet til de attraktive stedskvalitetene i området.

Opplevelsesturistene i området gir generelt tilbakemelding om et ønske om å tilby flere forskjellige opplevelser basert på skjærgården, men at leveransene er uforutsigbare, vanskelig å orientere seg i og av for lav kvalitet. Dette er også i tråd med en undersøkelse gjort under Matstreif 2015 der forskjellige pakketilbud ble presentert.

For lite informasjon og tilrettelegging for besøk i øyrekka bidrar til høye barrierer for kundegruppen til å benytte seg av tilbudene. Sammensatte opplevelser utarbeidet fra godt innarbeidede samarbeid i næringen i kombinasjon med bedre infrastruktur, kommunikasjonskanaler og tilgjengelig informasjon vil være en god løsning på dette problemet. Kundegruppen i opplevelsesnæringen viser interesse for opplegg som vektlegger lokalhistorie innen fiskeri, havbruk og tidlige bosetninger og andre stedskvaliteter. Slike historier ble svært godt mottatt i de produktene som allerede finnes på markedet. Det ble også høyt verdsatt at kundene fikk kurs i relevante ferdigheter som rensing av krabbe og filetering av fisk, slik aktivisering bidrar til merverdi av produktet og øker kvaliteten på opplevelsen. Et naturinformasjonssenter kan gjøre mye for å legge til rette for slik aktivitet.

Et overordnet mål ved å etablere et naturinformasjonssenter vil etter rådmannens vurdering være å gjøre tilgjengelig:

- Fysiske stedskvaliteter som naturomgivelser i skjærgården utenfor Frøya, bygningsmiljøene på fiskeværene i øyrekka og den rike floraen som finnes i regionen.
- Sosiale stedskvaliteter som det gode vertskap, kunnskap om lokalhistorie og lokal kultur

- Sosiokulturelle stedskvaliteter som gir mening for turisten. Opplevelsen av et autentisk kystsamfunn som eksisterer tett på naturen. Oppleve nærhet til norsk kystkultur gjennom aktiv deltakelse i forskjellige aktiviteter tilknyttet fysiske og sosiale stedskvaliteter.

Gjennom å vektlegge disse stedskvalitetene på Frøya vil etableringen av et naturinformasjonssenter bidra til å øke Frøyas attraksjonskraft innen opplevelsesturisme.

Bærekraftig reiseliv

Et naturinformasjonssenter på Frøya vil ha gode forutsetninger for sertifisering som bærekraftig reisemål.
Mye av Frøyas attraksjonskraft er tuftet på fysiske stedskvaliteter som i stor grad er basert på naturgitte ressurser og kystkultur. Dette innebærer at en satsning innen turisme må ta spesiell høyde for problemstillinger tilknyttet bærekraft.

- Miljømessig bærekraft er et naturlig og nødvendig fokus i produktutviklingen i nettverket. Viktigheten av naturgitte ressurser for destinasjonens attraksjonskraft tilsier at det må bli tatt spesielt hensyn til den lokale fauna og floraen i regionen. Opplevelsestilbudene i regionen må ta tilstrekkelig hensyn til bevaring av natur- og kulturressursene for at tilbudet skal kunne opprettholdes på lang sikt, og for å ta vare på kystsamfunnets kultur og livsgrunnlag. Etableringen av et naturinformasjonssenter vil muliggjøre en langsiktig og helhetlig tekning rundt opplevelsestilbudene i regionen.

- Sosial bærekraft vil også være en viktig del av utviklingen av naturinformasjonssenteret. Senteret bør være en del av en større strategi for utviklingen av Frøya som turistdestinasjon. Det er viktig å etablere arbeidsplasser langs øyrekka utenfor Frøya. Dette har vært en sentral samfunnsmessig problemstilling i regionen de siste årene. Dersom man øker Frøya attraksjonskraft, kan dette resultere i nye arbeidsplasser og flere heltidsstillinger, som bidrar til sosial bærekraft.

Det vil også være viktig at naturinformasjonssenteret og tilhørende aktiviteter tar tilstrekkelig hensyn til den eksisterende lokalbefolkningens behov. Dette er nødvendig for at destinasjonene skal fortsette å være et attraktivt bosted for disse.

- Økonomisk bærekraft i lokalsamfunnet er et sentralt aspekt i det man ønsker å oppnå med et naturinformasjonssenter. Ved å øke destinasjonens attraksjonskraft ved å gjøre den mer tilgjengelig på markedet og vil på sikt bidra til flere etableringer i området, og således være med å skape nye arbeidsplasser.

Grønn energi og miljømessig opplegg

I sammenheng med utvikling av et unikt senter i et unikt verneområde finner miljøvennlige løsninger både for bygg og energiløsninger. Dette gjelder klimamålene og også å unngå «visuell forurensing»

- Teste ut bygningsintegrerte energiløsninger i værharde strøk
- Energi- og miljøvennlig infrastruktur som både er energiproduserende og reversible mhp naturinngrep.
- Utprøving av større konsepter for lokal energiproduksjon med tanke på framtidige behov i forbindelse med verdiskaping i området (Trønderenergi).
- vil forsøk og utvikling av ulike deler av grønn energi være interessant
- vil forsøk og utvikling av energi- og miljøvennlig infrastruktur (botilbud, turstier, mv.) være interessant

Etablering av senteret med tilgrensede infrastruktur vil ytterlig styrke kommunens innovasjon, nyskapning og omdømme.

Oppsummering

Rådmannen mener det er grunnlag for å håpe på at en bevilgning til det innledende utviklings – og grunnlagsarbeid etter hvert vil kunne

- Utløse betydelige statelige midler (sentralt) – dersom senteret oppnår autorisasjon – til del-finansiering av driften.
- Utløse betydelige statlige midler (sentralt/regionalt) til utvikling av ulik materiell og immateriell infrastruktur

- Utløse betydelige midler fra privat og halvoffentlig sektor til utvikling av deler av nødvendig infrastruktur (materielt/immaterielt), spesielt på Sørburøy, men også på hoved-lokalisering i BKS.
- Utløse utviklings – og referanseprosjekter innenfor ulike deler av grønn og fornybar energi, havtransportert søppel og olje forurensing, også med overføringsverdi utover Froan.
- Utløse midler til ulike FoU prosjekter og tiltak – direkte relatert/delvis relatert til Forvaltningsplanen - innenfor forvaltning, samfunn og til direkte økonomisk verdiskapning i en bruk/vern perspektiv. I tillegg utvikling av opplegg for FoU - piloter innenfor fornybar/grønn energi, infrastruktur som er reversibel m.v. som del av det innledende arbeidet.

Når det gjelder utgifter/finansiering av det innledende arbeidet - som har forskjellig finansieringskilde - vil dette omfatte

i) Utarbeidelse av søknadsopplegget for autorisasjon av et Naturinformasjons-/våtmarksenter for Froan – verneområde med Ramsar status og nødvendig vedlegg og
ii) Utarbeidelse av et helhetlig opplegg for Froheim – konseptet, inklusiv deler av Froheim AS, reversibel infrastruktur og fornybar/grønn energi.

Overnevnte arbeider (i) og ii)) må samordnes, koordineres og gjennomføres parallelt. I det helhetlige prosjektet vil Froheim-konseptet være særdeles viktig og nødvendig for å oppnå autorisasjon. Da dette er prosjekter som vil kreve en betydelig prosess- og ideutveksling (jf. møte 30.11-16) før utforming av selve opplegget – og at kostnadene til arbeidet foreløpig ikke er avklart – ønsker rådmannen å få avklart om det er vilje til å avsette nødvendige midler til utviklingsarbeidet, eks. inntil visse beløp.

Økonomi

Frøya fiskeri- og havbruksfond er nå avviklet, og styret har vedtatt at gjenstående kapital overføres Frøya kommune og øremerket KOMOPP. Det dreier seg om et beløp på i underkant av 500.000. Rådmannen tilrår at inntil kr. 300.000 av disse midlene stilles til rådighet for arbeidet med Froan-konseptet, herunder utarbeidelse av søknad om autorisasjon av naturinformasjonssenter.

FRØYA KOMMUNE
Kraft og mangfold

ARBEIDSMØTE OM NATURINFORMASJONSSENTER OG FROHEIM 30.11-16

Sted	Blått Kompetansesenter
Kl	1000 - 1400
Tilstede	Berit Flåmo, Alf Albrigtsen, Trude Hegstad, Jan Otto Fredagsvik, Ivar Blikø, Lilly Gården, Torill Pettersen, Hjørdis Årvik, Hans O. Brendberg, Bjørnar Johansen, Gøril Forbord og Johan K. Evjen Trønder-Energi
Forfall	Svanhild Mosebakk, Marit W. Norborg, Håvard Dyrø, Stig Bremnes

Møteleder – Jan Otto Fredagsvik

Jan Otto ønsker velkommen og informerte om at arbeidet med Froheim har pågått en stund. Fra kommunens sin side har det for en del år siden vært jobbet en del med dette, men det stoppet opp på grunn av finansiering.

1. **Velkommen til BKS v/Trude Hegstad. 10 min.**

Trude presenterer seg selv. Jobbet 1,5 år med reiselivet her ute – bla gjennom bedriftsnett. Ser kystkulturen i sammenheng med oppdrettsnæringen. Blått kompetansesenter er opptatt av å være med i dette prosjektet ved bl.a. lokalisering av hoveddel av planlagt senter.

2. **Froheim AS – orientering om tidligere planer - formål, ønsker og planer/omfang. – v/Ivar Blikø. 15 min.**

I orienteringen om Froheim AS og forundersøkelsen omfattet også opplegg mot reiselivet og muligheter for grønn energi.

Status for 1,5 år siden. Ble presentert i kommunestyret da. Gjennomført forundersøkelse. Lite prosjekt. Skulle sjekke om grunnlaget for Froheim AS var til stede. Selv om midlene var brukt opp, har det vært gjort en del arbeide etter dette.

Froheim var tenkt som et «flerfunksjonbygg» med Fôrstasjon (kontrollsenter for drift av oppdrettsanlegg i Froan), overnatting for turisme, visningssenter under KOMOPP (visnings, besøks og formidlingssenter) for havbruk samt kafedrift.

Gjennom en forundersøkelse ble grunnlaget for etablering av Froheim AS undersøkt. Undersøkelsen avdekket tidlig at det var mange faktorer som ikke var på plass for å kunne realisere et Froheim AS, men at et slikt grunnlag kunne utvikles.

Konklusjon fra forundersøkelsen

Tre bærebjelker

Selve bygget **(Flere runder med Salmar, 2 bearbeidelser av tegninger basert på innspill fra Salmar)**	**Endelig prospekt på bygget Froheim med kontrollsenter og lugarer, utleiedel med dobbeltrom for utleie (i kombinasjon med Salmars behov), visningsdel / kafe som en forlengelse av Frøya Kultur og kompetansesenter ble presentert for Salmar og representant fra Frøya Kultur og kompetansesenter/kommune. Møtet resulterte i en enighet om at videre utvikling betinget et Hovedprosjekt med detaljprosjektering og anbud / byggeprosess. En del forutsetninger måtte på plass: Formalisering av et lokalt driftsselskap på Sørburøy, Froheim AS som juridisk enhet og part i hovedprosjektet. Deretter etablering av Froheim Eiendom AS som utbygger. Med det på plass ville man ha en formell søker til Næringsfondet for finansiering av prosjektering / anbudsprosess. Av taktiske grunner ville det være bedre å invitere inn kommunen som medeier på det tidspunkt at bygget er ferdig prosjektert ettersom kommunalt medeierskap i startfasen er til hinder for å søke det kommunale næringsfond.**
Turisme **(Hel avhengig av samarbeid: Bedriftsnettverk under Innovasjon Norge)**	Turistprospektet ble presentert for flere lokale turistaktører som gav sin tilslutning til å formalisere et samarbeid. Det ble foreslått å søke Innovasjon Norge om forprosjekt nettverksmidler. En forutsetning var at Froheim AS var stiftet som juridisk enhet og medsøker. Selskapet ble stiftet, men av ulike grunner er ikke organisasjonsnummer på plass. Frøya Hotell har tatt på seg rollen som søker, og Froheim ble tatt inn i søknad som SUS. Det ble også nominert en kandidat som innleid / prosjektansatt prosjektleder. Resursperson for lokal aktivitet på Sørburøy er også kontaktet.
Visningssenter **(Undersøkelser og muligheter undersøkt …. Hans Olav)**	Visning / informasjonssenter delen kan omsøkes som en del av RAMSAR området: Naturinformasjonssenter, men det er ikke avklart.

Angående turisme prosjektet og ideen om grønn energi vises til innlegget.

- Turisme. Basert på idedugnader ble det laget en «longlist» på mulige turistprodukter og opplevelses pakker i samarbeid med andre aktører og blant annet besøksrunder i regionen (Frøya, Hitra, Fosen og Stokkøya). For å utvikle Turismekonseptet ble det skrevet en søknad om Bedriftsnettverk med finansiering fra Innovasjon Norge. Her var aktører innen turisme både på fast Frøya og Hitra invitert. Søknaden ble innvilget med 150' i forprosjektmidler og forprosjektet resulterte i oppstart av et hovedprosjekt med støtte fra Innovasjon Norge på 500.000 NOK, og det utarbeides en ny søknad for 2017. Her er øvre ramme 750.000 NOK.

- Innenfor utvikling av turisme bør en allerede nå kunne – selv om en mangler betydelig og grunnleggende infrastruktur – gradvis starte med en viss aktivitet allerede fra våren 2017. Dette bør det etablerte bedriftsnettverket sammen med befolkningen på Sørburøy følge opp.

Konklusjon - Eventuell videreføring

- En videreføring av arbeidet og prosessen en på Sørburøy bør ta utgangspunkt i en mer helhetlig tilnærming gjennom et Froheim - konseptet som også omfatter deler av tidligere Froheim AS. Flere elementer må sees og vurderes i en større sammenheng for å få enkeltbrikkene på plass. Sørburøy er også helt avhengig av bidrag fra eksterne for å kunne skape bærekraftige og varige lønnsomme arbeidsplasser innenfor bl.a. turisme, energiproduksjon, havbruk, høsting fra havet. For å realisere dette må både offentlig og privat sektor involveres for å legge til rette for prosesser som kanaliserer investeringer og attraktivitet på Sørburøy. Noe har som smått

kommet i gang, men det mangler både hender og «hoder» på Sørburøy til å kunne akselerere prosessene for realisering av potensiale.

- Et prosjekt for helhetlig å se på eksisterende og nye muligheter og bringe andre ideer videre, som Naturinformasjonssenter, energiløsninger, innovasjoner på bygg (modulbasert, fleksibelt, energiproduserende), turismekonsepter / nødvendig infrastruktur osv. åpner for mange med finansieringskilder.

3. Orientering om Trønder-Energis planer om produksjon av grønn energi i Froan.

I sammenheng med teamet ble det gitt informasjon om

i) Microgridprosjektet – Gøril Forbord

ii) Microgrid Demoprosjekt Trønderenergi Nett - Johan K. Evjen

Nettselskapet eier prosjektet. Muligheten for å etablere lokale muligheter for å få energi i for eksempel Froan.

Microgrid - forutsetninger:

→ Like god eller bedre leveringssikkerhet
→ Strøm til markedspris
→ Kortreist og fornybar energi
→ Gjeldende regulereringer/nye reguleringer.

Smartgrid offline – foreløpig konklusjon

- Det er teknisk mulig
- Stor vilje blant politikere
- God vilje blant lokalbefolkningen
- Det er økonomisk forsvarlig
- Så er det alltid et, men …….

Kommet til fase 2 - at det skal prøves å realisere en pilot.
Etter analyser så viser det seg at prosjektet er bærekraftig. Kan gå ned til vindmøller på 12-18 meter i stedet for de store på 40 meter. Forbruket annerledes enn det vi utgangspunktet trodde. Overproduksjon kan benyttes til å varme hytter – Trønder Energi kan gis mulighet til å styre panelovnene i disse hyttene, spill varmen vi produseres kan gjør at vi til tider ikke trenger å produsere strøm.

Hydrogen – pr i dag ikke mulig pga. at det er veldig dyrt å frakte dette utover. Dette løser seg innen 3-5 år tror vi.

Vi begynner nå en dialog med fylkesmannen vedrørende vindmøller, vi vet at vi kan sette opp 4 vindmøller på 18 meter og da er det enklere å gå i dialog.

Samme hva vi velger er vi avhengig av å holde oss innenfor lover, forskrifter og organisasjoner. Vi har nettopp fått innsigelser fra Forsvaret, var ikke klar over at de holdt til der. Det gir ikke noen utfordringer slik vi ser det i dag.

Hva med å utvikle Froheim – konseptet som SMART HOUSE?

Landskapsvernområdet ligger i ytterkant før en møter naturreservatet. Da eks. Sørburøy, Gjæsingen og Halten ikke ligger i selve naturreservat området, bør det være enklere å få byggetillatelse.

4. **Foreløpige tanker om organisering, formål, konsept og tilbud – v/Lilly Gården, supplert av Alf Albrigtsen**

Dette er en meget viktigst sak for Frøya. kommunen har et sterkt næringsliv, men ensidig. Frøya har også et godt omdømme. Får en på plass et naturinformasjons-/våtmarksenter for Norges og Nord-Europas største verneområde der en satser på naturmangfold etc. vil dette styrke omdømme og attraktivitet ytterlig. Dette vil både direkte og på sikt - med den planlagte lokalisering - trekke folk til Sistranda og Sørburøy, ikke minst forskere. De kvalitetene Froan har er unikt på landsbasis og Nord-Europa.

Videregående (Jussi) – Marin Tek skal starte et forskningsprosjekt – havstrømmer, marin økologi, etc., hvor Froan ligger sentralt i forhold til sammenlignbare områder.

Det er et stort reservat og landskapsområde. Reservatdelen er meget stor. I sammenheng med nasjonalt marin verneplan ønske om å marint vern på vestsiden av eksisterende verneområde for Froan. Hele området vil kunne få en sentral rolle i forhold til verning og som referanseområde til andre områder – for eksempel avfall, oljeforurensning, mv.

Det må utvikles robuste konstruksjoner økonomisk og organisatorisk for å kunne skape sysselsetting (perspektiv 10 – 50 år fremover). Det må videre rigges slik at det ikke dør ut. Man må være villig til å utvikle for å kunne bevare. Beliggenheten i forhold til en del utfordringer som nasjonen har er det faktisk mulig å få Froan som et referanse området innenfor grønnere energi, søppel og oljevernberedskap, etc. Dette var et tema allerede på 80 og 90 tallet. Å prøve å få noe ut av dette er uhyre viktig blant annet for å styrke innovasjon, nyskapning og omdømme.

Tidligere styreleder i Froheim AS Hans O. Brendberg: «Når du legger kabal er rekkefølgen på kortene som er viktig. Lokalisering av diverse bør skyves frem i tid. Froheim AS prosjektet var en del av Kultur – og Kompetansesentret på Sistranda. Dette var en grunn til at prosjektet kom i gang. Del to ble aldri landet. SalMars prosjekt i forhold til tomt/bygg strandet i direktoratet. Vi må ha fokus på hva som kan realiseres. Problemet er knyttet til samarbeidet mellom aktørene.»

Muligheter og utfordringer for del senteret på Sørbuøy vil omfatte forskning – forvaltningsrelatert, samfunnsfaglig i forhold til bruk/vern og verdikjedeforskning relatert til næringslivet – samt de offentlige rammebetingelsene, både juridiske og økonomiske. Forvaltningsplanen skal følge opp verneområdene. Sier kunnskapen noe annet må man foreta en justering av forskrifter – uhyre viktig at man allerede nå får trukket inn forskning. Utfordring: økonomi. Oppnås autorisasjon kommer man på statsbudsjettet. Oppfølging i forhold til forvaltningsplan er også økonomisk utfordring, men det er en del økonomiske virkemidler i systemet.

Med de kvalitetene man har her bør en etter hvert kunne utvikle dette til en **Kunnskapspark** (nasjonal) i forhold til bruk/vern problematikken. Tror det er helt urealistisk å etablere et hovedsenter på Sørburøy og that`s it. Beste er å ha et hovedsenter på Sistranda som trigger for besøk til Sørburøy og hvor besøkende har inngang til verneområdet med en rekke fasiliteter rundt om. Både økonomisk og organisatorisk gir det best muligheter til å etablere dette. En kan ha mange ønsker, men du må ha en realisme i gjennomføringen.

Folkehøgskolen bør også inn i dette ved bruk av Froan i undervisningsopplegget.

Tidligere Ramsar samarbeid mellom Frøya (Froan), Hitra (Havmyran) og Ørland (Grandefjæra) – våtmark – dette bør videreføres, i første omgang mellom Froan og Grandefjæra.

Hovedsenter – lokeralisert i BKS AS evt. sammen med nytt bibliotek? Når ut til en større og bredere målgruppe som barnehager, skoler, forskning, turister, folk flest, etc. – i forhold til Sørburøy der man ikke har disse mulighetene.

Deler av Froheim AS bør inngå i Froheim konseptet. Selve del senteret på Sørburøy bør bygges av et eiendomsselskap. Behov for å trekke ressurser og kapital inn til Sørburøy ut over Sørburøy. Handler også om forankring hos næringslivet.

Behov for midler til justering av tidligere planer pr nå – utvikle og utarbeide realistiske forretningsmodeller. Dette koster penger man ikke har pr. dato.

I et slikt senter er miljødirektoratet positive til at det får en bredere bruk da man skal ha både direkte og indirekte inntekter. Enhetlig eierstruktur. Funksjons- og ansvarsfordeling. Et senter her skal styrke Sørburøy. Verdiskapning er mer enn den smaleverdiskapningen (kroner og øre) det er også bredere verdiskapning i konseptet (miljø – kultur – sosial).

Må ha et bygg/senter som har en viss funksjon på Sørburøy som inneholder digitalt opplegg, informasjon og en formidling samt aktiviteter som overnatting, telting etc. Hvordan skal vi rigge dette i et mikrosamfunn. Ikke sikkert du får 100 % årsverk på alle biter, kanskje må en veksle på bruk av personer på de forskjellige «aktiviteter og virksomheter». Ta steg for steg. Allerede i morgen kan man begynne med reiseliv og dette kan skje uavhengig av senteret.

Konklusjon

- Det innledende arbeidet som er gjort gjennom Froheim AS vil etter hvert danne et godt grunnlag for utvikling av Sørburøy og Froan gjennom ulike tiltak innenfor offentlig og privat sektor relatert til
  - Utvikling av en del senter for Naturinformasjons- og våtmarksenter på Sørburøy
  - Etablering av en feltstasjon (våt lab) for forskere, studenter, mv.
  - Utvikling og utprøving av ulike typer og kombinasjoner av grønn energi
- Arbeidet med utvikling av materiell og immateriell infrastruktur for et helhetlig Froheim – konsept.

5. **KOMOPP – Status og videre utvikling og tanker om implementering av KOMOPP i senteret (hoved utstilling/formidling) på Sistranda og delaktiviteter på Sørburøy som inngang til verne-området – v/ Jan O Fredagsvik**

6 eller 7 av de 15 KOMOPP pakkene som ble laget er i bruk. Drømmen om videreutvikling lever med ønske om et naturinformasjons-/våtmarksenter for Froan verneområde.

Satellitt på Froheim, Sørburøy. KOMOPP pakkene trenger vedlikehold, hærverk/rå bruk av det. Pakkene må fornyes og videreutvikling må skje. Ingen som har midler til reparasjon og vedlikehold. Frøya kommune bør ta kontakt med fylket for å høre hvordan dette skal løses. Mye ungdommene ved videregående som bruker dem.

Ramsar må ikke brukes som et «skjellsord» - Ramsar er ikke til hindrer for bruk; tvert om.

Konklusjon

- Utvikling og implementering av nye KOMOPP pakker (flere er aktuelle) tas inn i en eventuell ny vurdering/revidering av Froheim – konseptet.
- Frøya kommune tar opp - med relevante og aktuelle brukere - spørsmålet om hvordan fornyelse, reparasjon og vedlikehold av KOMOPP pakkene (etablerte og nye pakker) kan løses.

6. **Froan verneområde i reiselivssammenheng og interesse for bruk av Sørburøy som base for inngang til verneområdet, inklusiv etablering og drift - v/ Trude Hegstad**

Infrastruktur må på plass. Skilting, toalett, etc – det mangler veldig – styringsgruppen ønsker å bidra inn i den prosessen her – det er en pott som kan brukes – fra innovasjon Norge 500.000,- – kan også brukes til å skrive søknad. Skal Froan brukes mer så må dette på plass. Vi har ikke guider som snakker for eksempel tysk – turoperatørene savner lokalhistorie. Vi har mulighet til å bidra med å få til dette.

Det må være noe her på Sistranda som peker ut – for eksempel skjermer på hotellet, Blått Kompetansesenter, etc som gir informasjon utover. Det er her folk går av bussen første gang. Etablere informasjonsskjermer med informasjon om turer og opplevelser etc. Dette er viktig.

Konklusjon

- Bedriftsnettverket for utvikling av reiselivet og innspill/samarbeid fra/med nettverket vil være en meget viktig del i arbeidet med et revidert Froheim – konsept.
- Bedriftsnettverket bør i løpet av 2017 gradvis utvikle konkrete/operative opplegg med sikte på å utvikle produktpakker kanalisere aktiviteter til Sørburøy og innenfor Froan verneområdektpakker og

7. Foreløpige informasjon og tanker om opplegg/innretning og utfordringer med å få sertifisert og etablert et Naturinformasjons-/Vårmarksenter for Froan verneområde – v/Alf Albrigtsen

Strategisk tilnærming for fremtidig utvikling av et Naturinformasjons-/våtmarksenter for Froan verneområde med hovedlokalisering i Blått Kompetansesenter (bygge trinn 2), Sistranda og del lokalisering Froheim, Sørburøy. Utfordringer og muligheter knyttet til:

- Forskning, utdanning, innovasjon, formidling og utvikling (FoU) – forvaltnings- og verdikjederelatert. Verne – og samfunnsfaglig - særdeles viktig å få knyttet forskning til verneområdet i forhold til bærekrafts mål (arter, fauna, mv.) og i et bruk/vern perspektiv.
- Offentlige rammebetingelser – juridiske (eks. innretning av vernebestemmelser) og økonomiske (eks. statelig del finansiering av drift)
- Nærings- og bedriftsutvikling – tiltak for enkeltbedrifter og felles tiltak, inklusiv utnyttelse og utvikling av randsoneaktiviteter og synergier – direkte og indirekte verdiskapning i et bruk/vern perspektiv

I en utviklingsprosess vil tiltak innenfor et utfordringsområde påvirke tiltak i et annet område. Kort sagt: Tiltak og prosesser må henge sammen. Disse 3 pilarene er meget viktig og avgjørende i et bruk/vern perspektiv.

Konklusjon

- Innlegget fra A. Albrigtsen trekker opp noen forutsetninger, tanker og forslag om utvikling av et unikt Naturinformasjons-/våtmarksenter for Froan verneområde med hoved lokalisering på Sistranda og del lokalisering på Sørburøy gjennom et helhetlig Froheim konsept. Selve senteret organiseres som et felles driftsselskap med felles ledelse. Når det gjelder utvikling av materiell og immateriell infrastruktur - spesielt knyttet til Froheim konseptet – må det utvikles et realistisk opplegg både i forhold til investeringer og drift – behov for en fornuftig fordeling i forhold til privat/offentlig..
- Sentret bør etableres og utvikles som et
    - Kunnskaps- og Informasjonssenter – Formidle kunnskap og gi informasjon om verneområdet relatert til Forvaltningsplanen og Froans geologi og historie i fortid, nåtid og fremtid.

- Feltstasjon for forskning – våt lab
- Opplevelsessenter – ta i bruk nye formidlingsmetoder (digitalt) og tilbud om besøk i verneområdet
- Dokumentasjonssenter – ikke tradisjonell museumsdokumentasjon, men ulik dokumentasjon i forhold til verneområdet og oppfølging av Forvaltningsplanen, inklusiv forskningsbasert kunnskap.

Målet bør være å utvikle et samarbeidsnettverk med kulturinstitusjoner, næringsliv, utdannings - og forskningsinstitusjoner, m.fl. – jf. strategien for utvikling av tidligere Frøya vgs..

Senteret vil også kunne være en naturlig arena for utvikling av en Kunnskapspark innenfor natur- og vernefaglige problemstillinger og for utvikling av naturbasert verdiskapning i randsone bruk/vern og utnytte synergi effekter.

8. Økonomi og finansiering av

Konklusjon

1. Når det gjelder utgifter/finansiering av det innledende arbeidet - som har forskjellig finansieringskilde - vil dette omfatte

i) Utarbeidelse av søknadsopplegget for autorisasjon av et Naturinformasjons-/våtmarksenter for Froan – verneområde med Ramsar status og nødvendig vedlegg og

ii) Utarbeidelse av et helhetlig opplegg for Froheim – konseptet, inklusiv deler av Froheim AS og fornybar/grønn energi.

Overnevnte arbeider (i) og ii)) må samordnes, koordineres og gjennomføres parallelt. I det helhetlige prosjektet vil Froheim konseptet være særdeles viktig og nødvendig for å oppnå autorisasjon. Da dette er prosjekter som vil kreve en betydelige prosesser og ideutveksling (jf. møte 30.11-16) før utforming av selve opplegget – og at kostnadene til arbeidet foreløpig ikke er avklart - bør en få avklart om det er vilje til å avsette nødvendige midler til utviklingsarbeidet eks. inntil visse beløp.

2. Bevilgning av midler til innledende utviklings – og grunnlagsarbeidet vil etter hvert kunne

- Utløse betydelige statelige midler (sentralt) – dersom senteret oppnår autorisasjon – til del finansiering av driften.
- Utløse betydelige statlige midler (sentralt/regionalt) til utvikling av ulik materiell og immateriell infrastruktur
- Utløse betydelige midler fra privat og halvoffentlig sektor til utvikling av deler av nødvendig infrastruktur (materielt/immaterielt), spesielt på Sørburøy, men også på hoved lokalisering i BKS.
- Utløse utviklings – og referanseprosjekter innenfor ulike deler av grønn og fornybar energi, også med overføringsverdi utover Froan.
- Utløse midler til ulike FoU prosjekter og tiltak – direkte relatert/delvis relatert til Forvaltningsplanen - innenfor forvaltning, samfunn og til direkte økonomisk verdiskapning i en

bruk/vern perspektiv. I tillegg utvikling av opplegg for FoU - piloter innenfor fornybar/grønn energi som del av det innledende arbeidet.

9. Veien videre for Froan Verneområde. Diskusjon/innspill. 20 min.

Hans Olav: Penger og koordinering mellom de som har interesse i dette som må på plass først. Få en grunnvirksomhet i gang og skape tillit. Vi må ha produktet å selge – denne prosessen må på plass fort. Når dette er på plass tror jeg Sistranda etc. kan jobbes med.

Ivar: Nytt element i dag – energi, veldig spennende. Miljøperspektivet er betydelig i dette, også for de oppdrettene som ligger rundt her.

Når Trude åpner for hjelp så er det snakk om 500-700 – det er betydelige midler.

Vi har 4 søyler vi kan jobbe med. Enig med Hans Olav om rekkefølge, men det er ikke viktigst akkurat nå.

Hans Olav: Rekkefølge viktig i forhold til hva vi kan få til. Energi – legges i bredde med de andre – integrer det i et bygg – ikke bare en boks som står på siden av veien. Få det opp på dagsorden til alle med interesse. Det spriker for mye nå – du må samle stauren og den må samles.

Berit: Viktig – Bedriftsnettet og informasjonssenteret samt energi. Disse tre må ses i sammenheng i et hovedprosjekt for å gå videre. Handler om økonomi for kommunen. Hvordan vi skal drive dette fremover. Hvor er vi i forhold til naturvernområdet – økonomi. Lokalsamfunnet må være med sammen med formannskapet. Savner en part her – det er SalMar. De må involveres – det er veien å gå. Frøya kommunen er vel med fremover, da øyrekka er viktig. SalMar vet ikke helt hva de skal forholde seg til tror jeg – vi må samle «stauren».

Alf: Ser tydelig Froheim bygg – utstilling med digitalt utstyr, toalett og lite kjøkken. Knytt en feltstasjon for forskning med våt lab og så grønn energien – interessant å knytte seg vegg i vegg samtidig som man må planlegge rundt. Dette er en rimelig krevende øvelse. Hvis vi skal ha en sjanse til å nå frem må vi ha et justert opplegg for Froankonseptet som også inneholder hoved aktiviteter og sekundæraktiviteter. Så må vi ha drøftinger rundt eiendom/drift og lage en forretningsmodell. Det trengs midler nå – for å justere tidligere planer. Skal vi nå frem med en søknad så må Froheim prosjektet være et vedlegg. De vil ha virksomhetsplan for tre år. Så må man også se litt på om behov for å trekke inn spisskompetanse på utforming av selve søknaden. Når det gjelder reiselivet så vil det inngå i dette. Dere på Sørburøy i går med turer etc., det er ikke avhengig av at du har et senter. Trenger ikke voldsom koordinering, men det må være en viss samhandling.

Digitalt opplegg på grønn energi – utstilling – hadde vært flott.

Berit: Utfordringer i forhold til for eksempel toalett etc. Vi er prisgitt at noen lokale ildsjeler eller eksterne aktører. Nordværa har ikke vært god på turisme, har ikke vært etterspørsel etter infrastruktur. En hitterværing sa at øyrekka er ikke unik, det er folket (historiefortelleren/formidleren) som er unik. Vi har mye materiale liggende, så det er å få til søknaden?

Alf: Vi må ha en redigert utgave av Froheim som skal være et viktig og avgjørende vedlegg til søknad om autorisasjon. Skal godkjennes av fylkesmannen. Dette koster. Ikke fornuftig å bruke næringslivet til dette – de bør brukes til operativ utvikling av Froheim konseptet. Hvis man skal gå videre må man ha litt forutsigbarhet – ikke bare ildsjeler og dugnadsarbeid.. Utform et nytt konkret mandat.

Berit: Vi er med på ulike prosjekt, men investeringer er det noen andre som må ta. Det samme sier jeg når det gjelder folkehøgskolen. Men vi kan være med i deler og støtte opp, og kanskje også økonomisk til små deler (politisk behandling).

Trønder-Energi: vi forholder oss til Lilly som ildsjel, men ønsker oss noen med en hatt på hodet. Det ønsker vi.

Torill: Tror nok SalMar kommer på banen når ting begynner å komme på plass. Trønder-Energi vil bli en viktig brikke – kan hjelpe oss med å få på plass forskjellig.

Lilly: Redd for omdømme til SalMar i Froan – vi er avhengig av godt omdømme for arbeidsplassene der ute.

Alf: Greit med nasjonale, regionale destinasjonsselskaper – de er viktig. Men jobben må gjøres lokalt på Fast Frøya og Sørburøy. Lavterskel botilbud, marina etc. må man organisere gjennom privat sektor. Så får man satt i gang. Stig har planer om bruk av utrangerte overnattingsopplegg i oljenæringen – rene hoteller, seksjoner. Selv her på Sistranda. Kan også brukes i Froan. Hvis du etablerer noe som er reversibelt er det bra. Vi må få en omforent plan, men ikke for enhver pris.

10. **Veien Videre for BKS v/Bjørnar Johansen.**

Vi har ikke vært flink nok til å utnytte de mulighetene som ligger i Frohavet. Det har skjedd en unik utvikling på nedsiden av veien her –. Hvordan bruke de mulighetene vi har til å ta i bruk den unike kystrekken vi har utenfor Frøya, inkludert Froan.

Vi kan ikke produsere 5 ganger så mye laks uten at det er bærekraftig. Vi må kanskje enda mer offshore enn Froan, det gir enda større muligheter. Vi må snakke om det blågrønne skiftet. Vi må produsere grønt i det blå – der har vi mye å gå på. For å ha grunnprinsippet på plass må det bygges på kompetanse.

Det sies at kompetansen ligger i Bergen, vi må klare å få midlene til Midt-Norge. Oppdrett på Vestlandet er ikke store, de er små. Vi må legge et mål for det som skal skje i fremtiden, vi har et kjempepotensial. Trønder-Energi er med på å legge grunnlaget for å legge noe nytt. Privat, offentlig, forskning sammen.

Vi snakker nå om byggetrinn 2 og 3. Fremtiden vil vise om vi greier å nå dette. I trinn 2 skal vi i et møte med NTNU for evt å se på forskningslokaler i første, undervisning i 2. – mini, mini tempus. Skal vinkles mere fra olje til den grønnblåe delen. Skal vi bli gode på å produsere mat i havet må vi begynne nå. Vi må være på NTNU for å få fokuset fra olje til sjømat. For å få NTNU til å ta beslutningen – det er klart til å trykke på knappen i morgen for byggetrinn 2.

Det er et men: utfordring – skal vi nå målsetningen må vi gjøre noe med trinn 2/bibliotek/koblingen opp mot Froheim.

Det må være ressurser til for å følge opp for eksempel komopp i kompetansesenteret. Skal vi bygge må det være robust, ikke at noen er genuint interessert i saken. Det skal gå av seg selv, drives fremover i tid.

Næringslivet skal ha interesse av dette frem mot 2050. Overbevist at vi må ha et midtibygg (bibliotek) – NTNU krever dette – et kommunikasjonssenter. Klarer vi å få til dette mener jeg det er kort tid til at vi må til med trinn 3.

For å nå målsetningen må vi tenke fremover – kobling mellom forskning, utdanning og NTNU – må kobles opp mot næringsliv.

Alf: NTNU – har brohode Frøya innrettet mot marin sektor. Får vi et senter og kanskje planer om energi må vi få utvidet brohode Frøya til å omfattet flere institutt og fakultet. Det vil være et resultat. I forhold til byggetrinn 2 tror jeg det kan være grunnlag for å ta opp med Bodvin å få flere fakultet inn.

Jeg tror at noen må ta tak i det å jobbe det frem- noen som er genuint interessert hvis vi skal nå målsetningen. Må jobbes i 2 år. Må tilsettes noen.

Vi får ikke til utvikling hvis ingen jobber med dette. Det må bevilges penger til prosjektet. Trønder-Energi må være med på dette og at dere ser viktigheten i dette. Det må arbeidsplasser på plass for å få til et aktivt samfunn. For å få drahjelp til omdømme skal vi ha en stor havbrukskonferanse på Frøya. Kronprinsen med frue og barn er invitert. Regjering også invitert – de sitter med nøkkelen til utviklingen – de er fokusert på Bergen pr i dag. Gunnar Bodvin er den viktigste vi har for å få til dette.

Avslutning Jan Otto

- → Jan Otto skal ha en orientering til neste formannskap vedrørende møtet i dag. Sammen med Alf lager han presentasjonen.
- → Skal konkretisere en søknad.
- → Midler: Det var et Fiskeri og havbruksfond som ble bygd på ruinene på forskningsstasjon for havbruk. Det er gitt noen kroner fra fondet underveis. Fondet er under opphør pr i dag. Styret bevilget en sum til Frøya og Hitra historielag, resten skulle gå til komopp. Rådmannen må ta en beslutning om midlene kan brukes til komopp.
- → Grønne konsesjoner – er det noen mulighet der for å få ut midler?
- → Vi må autorisere oss for å søke miljøverndepartementet.
- → Ivar: Trude må tenke gjennom aktivitetene før neste søknad.

Referent – Hjørdis og Alf

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Sondre B. Bakke	**Arkiv:**	L51 &11
Arkivsaksnr.:	18/466		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet Kommunestyret

STRATEGI OG RUTINE FOR ULOVLIGHETSOPPFØLGING

Vedtak:
Forslag til vedtak:

1. De fremlagte saksbehandlingsprosedyrer og prioriteringer beskrevet i saksfremstillingen og vedlegg legges til grunn for behandling av ulovlighetssaker i hht. plan- og bygningsloven i Frøya kommune.

Vedlegg:

- Strategi og rutine for ulovlighetsoppfølging

Utgangspunkt:
Kommunens ansvar som myndighet etter plan- og bygningsloven er et stort og komplekst saksområde. Det er derfor viktig at man har klare retningslinjer med hensyn til hvilke prosedyrer man skal følge i saksbehandlingen slik at sakene kan bli behandlet og avgjort raskest mulig og uten ugrunnet opphold. Det er også viktig at det foretas klare prioriteringer med hensyn til hvilke saker som skal behandles, hvilke saker som må vente og hvilke saker som ikke skal behandles. For å oppnå et mest mulig effektivt resultat av oppfølgingen må kommunen derfor vise en fast holdning og praktisere en konsekvent reaksjonsform.

Med bakgrunn i økt fokus på ulovlighetsoppfølging fremmer rådmannen sak om strategi og rutiner for oppfølging av ulovligheter for politisk behandling. Saken presenterer retningslinjer og praktisering av ulovlighetsoppfølging, sanksjonsmuligheter og gebyrstørrelser.

Det er viktig at innkomne saker prioriteres riktig og i henhold til vedtatte retningslinjer. Rådmannen søker å sikre at innkomne saker følges opp i henhold til gitte prioriteringer og ikke ligger ubehandlet uten grunn. Saker som omhandler tiltak av stor allmenn betydning og som er vesentlig i strid med bestemmelsene i lovverket kan være svært ressurskrevende og har følgelig høy prioritet. Hensynet til helse, miljø og sikkerhet (HMS) går som en rød tråd gjennom plan- og bygningsloven og prioritering av oppfølging av ulovligheter styres av det samme hensyn. Er hensynet til HMS krenket vil saken ha høyeste prioritet. Saker som er av liten allmenn betydning omfatter ofte nabokrangler hvor kommunen ofte blir brukt som brekkstang i pågående konflikter. Slike saker kan være svært ressurskrevende for kommunen og ofte er det ingen eller bagatellmessige brudd på plan- og bygningsloven som avdekkes. Ubetydelige og pågående nabokonflikter skal løses privatrettslig (se pbl. § 21-6).

Status Frøya 2018:
Per februar 2018 har Frøya kommune ingen strategi eller rutine for ulovlighetsoppfølging. I den grad det har blitt fulgt opp tidligere har det skjedd enkeltvis og sporadisk. Det har med andre ord ikke vært noen systematikk omkring denne lovpålagte oppgaven i kommunen. Rådmannen har forståelse for at det tidligere kan ha fremstått som vilkårlig og urettferdig overfor den enkelte som en ulovlighetsoppfølging har rettet seg mot.

Kommunen har per februar 2018 ingen statistikk for hvordan ulovlighetssaker har blitt fulgt opp eller antall saker som er behandlet tidligere. Det har imidlertid i løpet av høsten 2017 blitt utarbeidet en oversikt over ulovlighetssaker i kommunen. Det ble i dette arbeidet kartlagt 23 ulovlighetssaker som kommunen har kunnskap om. Størsteparten av sakene er i dag under arbeid. Resten av sakene er enten ferdigbehandlet eller ikke behandlet.

Omlag halvparten av sakene i kartleggingen gjelder tiltak i strandsonen, spesielt sjøhus og flytebrygger. Nærmere 15 % av sakene gjelder ulovlige boenheter, herunder ulovlig bruksendring, ombygging e.l. De resterende sakene gjelder tiltak som terrenginngrep (f.eks. sprenging, utfylling i sjø), ulovlige bygninger og mindre tiltak (f.eks. garasje, uthus, levegger).

Med bakgrunn i erfaring og lokalkunnskap er det rådmannens oppfatning at fordelingen av sakene over også gjenspeiler utfordringene for Frøya kommune generelt når det gjelder ulovlighetssaker.

FRØYA KOMMUNE
Kraft og mangfold

Ulovlighetsoppfølging
Strategi og rutiner

Vedtatt i kommunestyret [dato, sak]

Sist revidert 20.02.2018

Innhold

Innhold 2
Innledning 3
Status Frøya 2018 3
Rettslig utgangspunkt 4
Etterhåndsgodkjenning 4
Pålegg eller avstå fra forfølgelse? 4
Gebyr 5
Samordning 5
Rutiner og prioriteringer 7
Saksbehandlingsrutine 7
Prioriteringer 8
Kategori 1: Saker hvor hensynet til helse, miljø og sikkerhet er fremtredende 8
Kategori 2: Saker hvor grovheten av regelbruddet tilsier prioritering 8
Kategori 3: Saker hvor det ikke er fare for skade på lov, helse, miljø og hvor regelbruddet er av mindre art 8
Virkemidler 8
Forhåndsvarsel 9
Gebyrer, mulkt og forelegg 9
Gebyrenes størrelse 10
Definisjoner 11

Innledning

Kommunens ansvar som myndighet etter plan- og bygningsloven er et stort og komplekst saksområde. Det er derfor viktig at man har klare retningslinjer med hensyn til hvilke prosedyrer man skal følge i saksbehandlingen slik at sakene kan bli behandlet og avgjort raskest mulig og uten ugrunnet opphold. Det er også viktig at det foretas klare prioriteringer med hensyn til hvilke saker som skal behandles, hvilke saker som må vente og hvilke saker som ikke skal behandles. For å oppnå et mest mulig effektivt resultat av oppfølgingen må kommunen derfor vise en fast holdning og praktisere en konsekvent reaksjonsform.

Med bakgrunn i økt fokus på ulovlighetsoppfølging fremmer rådmannen sak om strategi og rutiner for oppfølging av ulovligheter for politisk behandling. Saken presenterer retningslinjer og praktisering av ulovlighetsoppfølging, sanksjonsmuligheter og gebyrstørrelser.

Det er viktig at innkomne saker prioriteres riktig og i henhold til vedtatte retningslinjer. Rådmannen søker å sikre at innkomne saker følges opp i henhold til gitte prioriteringer og ikke ligger ubehandlet uten grunn. Saker som omhandler tiltak av stor allmenn betydning og som er vesentlig i strid med bestemmelsene i lovverket kan være svært ressurskrevende og har følgelig høy prioritet. Hensynet til helse, miljø og sikkerhet (HMS) går som en rød tråd gjennom plan- og bygningsloven og prioritering av oppfølging av ulovligheter styres av det samme hensyn. Er hensynet til HMS krenket vil saken ha høyeste prioritet. Saker som er av liten allmenn betydning omfatter ofte nabokrangler hvor kommunen ofte blir brukt som brekkstang i pågående konflikter. Slike saker kan være svært ressurskrevende for kommunen og ofte er det ingen eller bagatellmessige brudd på plan- og bygningsloven som avdekkes. Ubetydelige og pågående nabokonflikter skal løses privatrettslig (se pbl. § 21-6).

Status Frøya 2018

Per februar 2018 har Frøya kommune ingen strategi eller rutine for ulovlighetsoppfølging. I den grad det har blitt fulgt opp tidligere har det skjedd enkeltvis og sporadisk. Det har med andre ord ikke vært noen systematikk omkring denne lovpålagte oppgaven i kommunen. Rådmannen har forståelse for at det tidligere kan ha fremstått som vilkårlig og urettferdig overfor den enkelte som en ulovlighetsoppfølging har rettet seg mot.

Kommunen har per februar 2018 ingen statistikk for hvordan ulovlighetssaker har blitt fulgt opp eller antall saker som er behandlet tidligere. Det har imidlertid i løpet av høsten 2017 blitt utarbeidet en oversikt over ulovlighetssaker i kommunen. Det ble i dette arbeidet kartlagt 23 ulovlighetssaker som kommunen har kunnskap om. Størsteparten av sakene er i dag under arbeid. Resten av sakene er enten ferdigbehandlet eller ikke behandlet.

Omlag halvparten av sakene i kartleggingen gjelder tiltak i strandsonen, spesielt sjøhus og flytebrygger. Nærmere 15 % av sakene gjelder ulovlige boenheter, herunder ulovlig bruksendring, ombygging e.l. De resterende sakene gjelder tiltak som terrenginngrep (f.eks. sprenging, utfylling i sjø), ulovlige bygninger og mindre tiltak (f.eks. garasje, uthus, levegger).

Med bakgrunn i erfaring og lokalkunnskap er det rådmannens oppfatning at fordelingen av sakene over også gjenspeiler utfordringene for Frøya kommune generelt når det gjelder ulovlighetssaker.

Rettslig utgangspunkt

Kommunen er i henhold til pbl. § 32-1 lovpålagt å forfølge overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven. I dette ligger at kommunen har en forpliktelse til å forfølge forhold som strider mot lov, forskrift og reguleringsplan.

For å sikre likhet for loven, er det viktig at det iverksettes en prosess hvor man klarlegger omfanget av ulovligheter og foretar nødvendig oppfølging som fastsatt i pbl. § 32-1.

En ulovlighetssak meldes oftest inn fra berørte naboer eller der det er foretatt befaring. I de tilfeller hvor det er foretatt et tilsyn, utarbeides det en tilsynsrapport som legges ved saken og som blir utgangspunkt for videre oppfølging. I akutte og alvorlige tilfeller gjennomfører kommunen umiddelbart befaring og gir stoppordre i den grad det er grunnlag for det i hht. pbl. § 32-4.

Formell ulovlighetsoppfølging iverksettes ved at det sendes forhåndsvarsel til den ansvarlige i samsvar med pbl. § 32-2. Slikt varsel skal informere den ansvarlige om alle vedtak som kan være aktuelle i den prosessen kommunen påbegynner. Bestemmelsen i § 32-2 kom med plan- og bygningsloven av 2008, og intensjonen er å effektivisere ulovlighetsoppfølgingen uten at det skal ha følger for den enkeltes rettssikkerhet. Tiltakshaver skal i den forbindelse gis anledning til å uttale seg innenfor en angitt frist som skal være minimum tre uker. I forhåndsvarselet skal det angis konkret hva tiltakshaver må foreta seg for å unngå reaksjoner fra kommunen.

Etterhåndsgodkjenning

Tiltakshaver skal i utgangspunktet alltid få mulighet til å søke om etterhåndsgodkjenning av det ulovlige tiltaket, og dette skal det opplyses om i forhåndsvarselet. Unntakene vil være der det er helt klart at slik søknad uansett ikke kan godkjennes. Etter kommunens oppfatning vil det som regel aldri på forhånd være helt klart at søknad ikke kan godkjennes, og hovedregelen vil derfor være at tiltakshaver alltid kan søke om etterhåndsgodkjenning, herunder også dispensasjon.

Søknad om etterhåndsgodkjenning behandles etter gjeldende regelverk, og som om tiltaket ikke eksisterer. I dette ligger at tiltakshaver ikke skal straffes for lovbruddet med en strengere saksbehandling hos kommunen. Samtidig vil det heller ikke bli lagt vekt på at tiltaket allerede er oppført, og heller ikke det tap tiltakshaver risikerer ved å lide ved at søknaden ikke blir godkjent.

Kommunen skal følge prinsippet om at det ikke skal være lettere å få tilgivelse enn tillatelse. Dette prinsippet er viktig å etterleve, da det i motsatt fall kan fremstå som lønnsomt å bygge uten forutgående byggetillatelse. En slik behandling av søknadene vil ha en viktig allmennpreventiv effekt og sørger for likebehandling av kommunens innbyggere.

I enkelte tilfeller vil kommunen kunne avdekke enkelte mindre overtredelser. I slike tilfeller har kommunen adgang til å avstå fra å forfølge ulovligheten, jfr. pbl. § 32-1, andre ledd. En slik beslutning kan til en viss grad sammenlignes med politiets bruk av påtaleunnlatelse. Forutsetningen for at kommunen kan treffe en slik beslutning, er at det objektivt sett foreligger en overtredelse av plan- og bygningsloven. Dette fordrer at det i forkant av unnlatelsen gjennomføres en saksbehandling og at resultatet av denne er at det foreligger en form for ulovlighet.

Pålegg eller avstå fra forfølgelse?

Kommunen vil på generelt grunnlag føre en streng holdning ved overtredelser av plan- og bygningsloven, og som hovedregel bør det ikke avstås fra å forfølge ulovligheter. Samtidig må det foretas en avveining hensett til kapasitet og ressursbruk. Det er klart at kommunen ikke vil ha

kapasitet til å forfølge enhver mindre overtredelse, og man må derfor fokusere på de mer omfattende og alvorlige tilfellene. Hvor grensen skal gå, vil måtte fastsettes etter at man har klarlagt omfanget av ulovligheter innenfor det enkelte område.

Dersom kommunen ikke kan godkjenne innsendt søknad om etterhåndsgodkjenning eller søknad om dispensasjon, vil det samtidig med avslag på søknaden vedtas pålegg i samsvar med pbl. § 32-3 og tvangsmulkt i henhold til pbl. § 32-5. Pålegget vil gå ut på å foreta retting av det ulovlige forhold, hvilket i de fleste tilfeller vil si fjerning og riving av det ulovlige tiltaket. Ved ulovlige inngrep i terreng, vil pålegget gå ut på å tilbakeføre terrenget til opprinnelig stand.

Dersom vedtatte pålegg ikke etterkommes av den ansvarlige, vil det etter fastsatt frist påløpe tvangsmulkt. Kommunen vil i de fleste tilfeller benytte seg av lovens adgang til å fastsette en større engangsmulkt og påfølgende løpende dagmulkt/ukesmulkt. Tvangsmulktens formål skal ikke være å ilegge en negativ sanksjon, men å fremtvinge oppfyllelse av pålegget. Størrelsen på mulkten vil fastsettes etter en konkret skjønnsmessig vurdering i den enkelte sak.

Gebyr

Kommunen har i pbl. § 32-8 fått adgang til å ilegge overtredelsesgebyr. Bestemmelsen gir kommunen adgang til selv å sanksjonere mot overtredelser av plan- og bygningsloven. Dette er et gebyr som har et pønalt (strafferettslig) motiv, men det er ikke å anse som straff etter det tradisjonelle strafferettsbegrepet i Grunnloven § 96.

Overtredelsesgebyr er en administrativ sanksjon, som plan- og bygningsmyndigheten kan ilegge ansvarlige for brudd på plan- og bygningslovgivningen. Gebyret tilfaller kommunen. Forutsetningen for ileggelse av slikt gebyr er at kommunen finner det bevist at den ansvarlige har utført en handling som rammes av ett av alternativene i pbl. § 32-8 første ledd, og at overtrederen har utvist skyld i form av forsett eller uaktsomhet. Når det er konstatert at de subjektive og objektive vilkår for å gebyrlegge er oppfylt, må gebyrets størrelse fastsettes. Dette gjøres ved at det først tas stilling til utmålingsrammen i SAK § 16-1, og deretter ved avgjørelse av gebyrets størrelse innenfor rammen, jfr. SAK § 16-2.

Det er viktig å være oppmerksom på at overtredelsesgebyr kun kan ilegges tiltak som er utført etter 01.07.2010. Dersom det skal ilegges overtredelsesgebyr for tiltak utført før dette tidspunkt, er det selve bruken av tiltaket som det må reageres mot.

Samordning

SAK § 16-3 pålegger kommunen å varsle påtalemyndigheten om enkelte saker. Kravet gjelder i tilfeller hvor det er snakk om personskade, miljøkriminalitet eller skade som rammes av bestemmelser i annet lovverk. Bakgrunnen for dette kravet er at brudd på plan- og bygningsloven ofte også er brudd på annet lovverk. For å sikre at ulovligheten forfølges opp mot samtlige lovverk, bør derfor påtalemyndigheten varsles. Brudd på regler som skal verne nasjonale interesser bør også samordnes. Dette gjelder for eksempel ved ulovlig nedbygging av strandsonen. Slike forhold tilhører Økokrims myndighetsområde.

Ved vesentlige eller grove og forsettlige eller grovt uaktsomme brudd på reglene som også kan medføre overtredelsesgebyr, må kommunen vurdere om forholdet skal anmeldes som straffbart etter pbl. § 32-9. Dette vil gi en bredere etterforskning av ulovligheten, og kan medføre sterkere og riktigere reaksjoner på forholdet. Dersom påtalemyndigheten skulle ønske å følge opp saken med

etterforskning, må kommunen legge den til side. Hvis det tas ut tiltale, slik at den ansvarlige dømmes eller frifinnes for forholdet, kan kommunen ikke ilegge den ansvarlige overtredelsesgebyr.

Hvis påtalemyndigheten ikke forfølger saken videre, vil kommunen etter omstendighetene kunne ta saken opp igjen for å vurdere om det skal ilegges overtredelsesgebyr. Dette vil kunne gjøres der påtalemyndigheten anser at forholdet ikke er så alvorlig at straffalternativet i pbl. § 32-9 kommer til anvendelse. Det vil likevel kunne ilegges overtredelsesgebyr etter pbl. § 32-8.

Rutiner og prioriteringer

Saksbehandlingsrutine

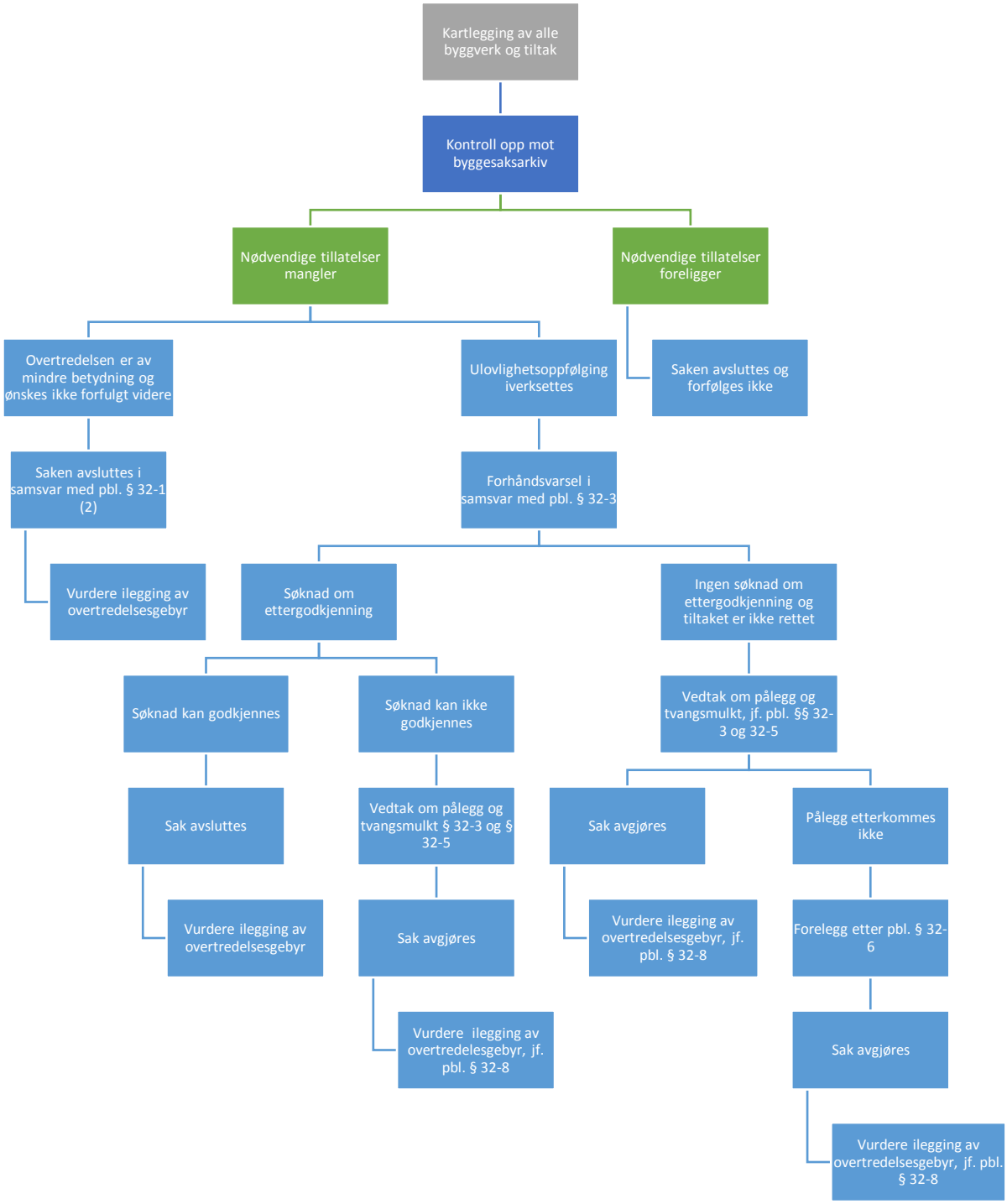

Prioriteringer

Plan- og bygningsloven § 32-1 pålegger alle kommuner å forfølge ulovlige tiltak. Det eneste unntaket er *«overtredelser av mindre betydning»*. Når loven peker på at noen overtredelser er av mindre betydning, bestemmer den samtidig at det finnes andre overtredelser av mer alvorlig karakter.

Gjennomføring av ulovlighetsoppfølging i Frøya kommune skal skje etter følgende prioriteringer.

Kategori 1: Saker hvor hensynet til helse, miljø og sikkerhet er fremtredende

Tiltak av stor allmenn betydning og/eller som er i vesentlig strid med bestemmelser i lovverket.

- Forhold som kan medføre fare for liv og helse.
- Forhold som kan få samfunnsmessige konsekvenser.
- Brannfarlige bygg, rasfarlige bygg og anretninger som må sikres.
- Ulovlige tiltak i strandsonen, miljøskadelige tiltak o.l.

Dette hensynet gjenspeiler kommunens ønske om at Frøya skal være et trygt sted for alle, og at liv, miljø og materielle verdier skal beskyttes. Dette er hensyn som ligger til grunn for all virksomhet og forvaltning. Svært ulike tiltak kan utgjøre en trussel mot lov, miljø og materielle verdier. Mange mennesker er seg ikke bevisst dette. Ulovlige masseutfyllinger kan få katastrofale konsekvenser for enkeltindivids lov og helse, samtidig som de kan påføre samfunnet store ekstrakostnader. Mennesker som bor i boliger som ikke er regulert og sikret med tanke på varig opphold, kan utsette seg for livstruende fare. I tiltaks- og byggesituasjoner er man pålagt flere sikringstiltak for å hindre at personer og eiendom kommer til skade, eller at trafikk hindres.

Kategori 2: Saker hvor grovheten av regelbruddet tilsier prioritering

Brudd på materielle bestemmelser og/eller av en viss allmenn betydning.

- Brudd på søknadsplikten/dispensasjonssøknader
- Brudd på reguleringsbestemmelser
- Brudd på tekniske krav
- Gi uriktige opplysninger
- Eksempelvis fyllinger, ulovlig lagring, murer av mindre omfang, ulovlige skilt m.m.

Dersom man utfører tiltak uten søknad og tillatelse, i strid med reguleringsbestemmelser og uten nødvendig pålagt kontroll, anses det som grove brudd på plan- og bygningsloven.

Kategori 3: Saker hvor det ikke er fare for skade på lov, helse, miljø og hvor regelbruddet er av mindre art

Brudd på formelle bestemmelser og/eller tiltak av liten eller ingen allmenn betydning.

- Eksempelvis mindre bygningstekniske feil og mangler, evt. andre mindre avvik fra plan- og bygningsloven.

Virkemidler

Plan- og bygningsloven gir anvisning på flere reaksjons- og sanksjonsmuligheter når det foreligger avvik eller ulovligheter i byggesaker.

Dette kan være:

- Advarsel
- Tilbaketrekking av ansvarsrett

- Krav om uavhengig kontroll
- Pålegg
- Forelegg og tvangsmulkt
- Overtredelsesgebyr
- Omgjøring av vedtak etter forvaltningsloven
- Straff

Reaksjonene rettes mot den ansvarlige. I de aller fleste situasjoner vil det være klart hvem som er den ansvarlige; den som har utført eller lar utføre det ulovlige tiltaket. I enkelte tilfeller kan det derimot være uklart hvem som er ansvarlig, og da vil grunneier være mottaker av reaksjonene. Et eksempel kan være der det er etablert en ulovlig utleieenhet i et bygg, bygget har byttet eier og det kan ikke fastslås når dette har skjedd.

Det følger av pbl. § 32-10 at sanksjonsmidlene skal stå rimelig i forhold til ulovligheten. Dette innebærer at dersom det utferdiges flere typer sanksjoner for samme overtredelse må disse samordnes slik at overtrederen ikke rammes på urimelig måte.

Forhåndsvarsel

Der det kan være aktuelt å ilegge pålegg, forelegg, tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr, skal det sendes forhåndsvarsel, jfr. pbl. §§ 32-2 og 32-8 og fvl. § 16.

Forhåndsvarselet skal være skriftlig. Den ansvarlig skal gis minimum tre ukers frist til uttalelse før slik reaksjon vedtas.

Unntak fra krav om forhåndsvarsel er når behovet for å stanse tiltaket umiddelbart veier tyngre enn de rettssikkerhetsmessige hensyn som begrunner de prosessuelle kravene, jfr. pbl. § 32-4.

Gebyrer, mulkt og forelegg

Overtredelsesgebyr

Overtredelsesgebyr skal gis ved forsettlig eller uaktsomme overtredelser av plan- og bygningsloven, jfr. pbl. § 32-1 og SAK § 16-1. Det er i SAK §§ 16-1 og 16-2 gitt detaljerte føringer for beregning av gebyrets størrelse alt etter hvilken bestemmelse i plan- og bygningsloven som ikke er fulgt.

I den enkelte sak skal det i tillegg vurderes om det er særlige forhold som taler for økning eller reduksjon av gebyret, jfr. SAK § 16-2, herunder alvorlighetsgrad og overlegg. Dette slik at f.eks. ulovlige tiltak som er utført mot bedre vitende og/eller i vinnings hensikt får en skjerpende effekt og motsvarende at tiltak som er oppført i god tro og ikke i vinning hensikt virker formildende. Videre vil antallet ansvarlige som ilegges slikt gebyr i den enkelte sak også påvirke fastsetting av gebyrets størrelse. I vurderingen vil fordelene som er oppnådd ved ulovligheten spille inn, mens kostnadene som følger av pålegget om retting ikke nødvendigvis bør ilegges særlig vekt (se Rt. 2002 s. 209).

Det føres timelister for arbeidet som medgår i beregning av gebyret og *Sjekkpunkter ved ileggelse av overtredelsesgebyr* (utgitt av Direktoratet for byggkvalitet) brukes til å bestemme gebyr etter SAK § 16-1. Kommunen må deretter foreta en skjønnsmessig (og endelig) vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse i hver enkelt sak ut fra sakens kompleksitet og alvorlighetsgrad.

Vedtak om å ilegge overtredelsesgebyr er ikke et enkeltvedtak og kan ikke påklages, men fastsettelse av gebyrets størrelse er et enkeltvedtak som kan påklages, jfr. SAK kap. 16. Overtredelse av mindre betydning kan kommunen avstå fra å forfølge, jfr. pbl. § 32-1. En slik beslutning er heller ikke å anse som et enkeltvedtak, og kan ikke påklages.

Tvangsmulkt

Tvangsmulkt er per definisjon ikke straff, men en forvaltningsmessig reaksjon for å sikre rettidig oppfyllelse av pålegg. Vedtak om pålegg skal alltid inkludere vedtak om tvangsmulkt som inntrer om pålegget ikke følges innen frist. Fastsettelse av tvangsmulktens størrelse og form (engangsbeløp eller løpende mulkt) fastsettes av administrasjonen. Tvangsmulkt kan søkes nedsatt/frafalt i etterkant av retting. Både vedtak om tvangsmulkt og eventuelt avslag om nedsettelse av tvangsmulkt er enkeltvedtak og kan påklages.

Forelegg

Forelegg er den strengeste sanksjonen kommunen kan vedta, og denne reaksjonsmåten grenser tett opp mot straff. Forelegg benyttes utelukkende i alvorlige tilfeller, gjerne der saken ligger i grenseland for påtale. I et forelegg skal det gis anledning til å uttale seg, opplysninger om søksmålsfrist og det skal – så langt som mulig – forkynnes for den det retter seg mot. Dette er en meget tidkrevende og omfattende prosess som kan innebære at kommunen kan rette tiltak for tiltakshavers regning.

Forelegg er aktuelt i tilfeller hvor myndigheten ikke tror man vil oppnå retting ved tvangsmulkt på grunn av den ansvarlige ikke har økonomiske ressurser, alternativt at det foreligger andre forhold som nødvendiggjør en sanksjon som ikke er avhengig av den ansvarliges medvirkning, kan det ilegges forelegg etter § 32-6 første ledd, se Ot.prp.nr. 45 (2007-2008) s. 355.

Forelegg bør benyttes overfor store byggherrer som unnlater å innrette seg i vinnings hensikt, eller ikke er villige til å medvirke grunnet svært store økonomiske ressurser. Hensikten med forelegget er at pålegget blir et tvangsgrunnlag som kan tvangsfullbyrdes gjennom namsmannen. Forelegget gir rettslig grunnlag for myndighetene til å gjennomføre retting ved tvang for den ansvarliges regning, jf. pbl. § 32-7 om tvangsfullbyrdelse. Den gir samme virkning som en rettskraftig dom, dersom det ikke er reist søksmål mot det offentlige for å få prøvd gyldigheten av forelegget innen 30 dager fra forkynnelsen, jf. pbl. § 32-6 annet ledd. Det følger av Ot.prp.nr. 45 (2007-2008) s. 354 at det er tvangsmulkt som først og fremst bør benyttes for å tvinge gjennom et pålegg, og dette er markert ved å plassere bestemmelsen om forelegg etter pbl. § 32-5.

Det er imidlertid ikke adgang til å vedta forelegg samtidig med pålegget slik det er ved tvangsmulkt, forelegget kan først utstedes når fristen i pålegget er oversittet.

Gebyrenes størrelse

Som hovedregel skal ikke personlige og/eller økonomiske hensyn vektlegges i fastsettelse av gebyrer.

Tvangsmulkt

Formålet med tvangsmulkt er å ta sikte på å fremtvinge en etterlevelse av det pålegget som er gitt og det skal ikke fremstå som en reaksjon på ulovlig forhold forut for fastsettelsen.

Det er ingen beløpsmessig øvre grense, men beløpet må stå i samsvar med overtredelsens grad av alvorlighet.

Normalt varsles det med tvangsmulkt i en størrelsesorden på kr. 500 - 1000 per døgn. Kommunen kan fastsette at tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forholdet varer, som et engangsbeløp eller som en kombinasjon av løpende mulkt og et engangsbeløp. Kommunen har imidlertid hjemmel til å ilegge høyere dagmulkt enn den størrelsesorden som er skissert. I svært alvorlige tilfeller kan derfor mulkten høynes.

I forvaltningen gjelder et ulovfestet prinsipp om at det skal være en viss proporsjonalitet mellom mål og middel. Forvaltningens reaksjoner og sanksjoner skal være rimelige og de skal stå i forhold til det

mål som søkes oppnådd. Rådmannen finner av disse grunner at tvangsmulktens størrelsesorden fra 500 til 1000 kr per døgn anses som riktig nivå. Her er det viktig at kommunen fører en klar og tydelig praksis som sikrer likebehandling.

Overtredelsesgebyr

Byggesaksforskriften er bygget opp slik at den trinnvis setter et øvre tak for beregning av overtredelsesgebyret avhengig av overtredelsens alvorlighetsgrad. Dette innebærer at gebyr kan ilegges inntil det angitte tak. Det er derfor ikke handlingsrom for å gå høyere enn det tak som forskriften angir. Det er med andre ord en maksimumsgrense for hvor stort gebyr kommunen har hjemmel til å ilegge. Ved ulovlige tiltak utført av private må gebyret halveres.

SAK § 16-1 gir en forholdsvis grundig gjennomgang av bestemmelsene for fastsettelse av gebyret, og det er derfor ikke nødvendig å gjennomgå dem i detalj her. Gebyrtrinnene følger i hovedtrekk modellen nedenfor.

1.	*inntil kr 10 000 der tiltaket for øvrig i det vesentlige er i overensstemmelse med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven*
2.	*inntil kr 50 000 der tiltaket ikke i det vesentlige er i samsvar med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven*
3.	*inntil kr 200 000 der tiltaket medfører alvorlig uopprettelig skade eller fare for dette*

SAK § 16-2 bestemmer ytterligere vurderingskriterier ved utmåling av gebyret størrelse. Vurderingen følger i korte trekk kriteriene nedenfor:

- Hvor alvorlig er overtredelsen
- Er pålegg fulgt
- Kjente tiltakshaver til at handlingen var ulovlig
- Er det et mønster av gjentagelse
- Har handlingen økonomisk gevinst
- Er handlingen gjort i vinnings hensikt
- Vil gebyret virke urimelig ut i fra overtrederens økonomiske situasjon

Definisjoner

- Plan- og bygningsloven = pbl.
- Forvaltningsloven = fvl.
- Byggesaksforskriften = SAK
- Helse, miljø og sikkerhet = HMS
- Tiltakshaver = fellesbetegnelse på enkeltperson, institusjon, organisasjon eller foretak som arbeidene utføres på vegne av, eller som står for gjennomføringen av et bygge- eller anleggstiltak

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Øyvor Helstad	**Arkiv:**	V70
Arkivsaksnr.:	17/3132		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet

SITKAGRAN

Forslag til vedtak:

Formannskapet i Frøya kommune vedtar følgende strategier og handlingsplan for håndtering av sitkagran i kommunen:

1. Holdningsskapende arbeid/informasjon
2. Fjerning av småplanter
3. Hogst
4. Oppfølging/fjerning av småplanter

Vedlegg:
Kart, AR5
Arealfordeling
Faktaark om sitkagran, Artsdatabanken

Saksopplysninger:
Formålet med å fjerne sitkagran på Frøya er å ivareta de stedegne naturkvalitetene, som i hovedsak er kystlynghei. Kystlynghei er en trua naturtype og et viktig utmarksbeite, og vil på sikt kunne forsvinne som følge av gjengroing. Spredning av sitkagran ansees som den største trusselen for utmarksbeite i kystlandbruket. Videre utgjør tett granskog en sikkerhetsrisiko i forhold til brann der sitkaskog finnes i, og i tilknytning til, boligområdene.
Sitkagran er for øvrig et svartelistet treslag i Norge. Planting av sitkagran er ikke forbudt, men det må i henhold til forskrift om bruk av fremmede treslag søkes fylkesmannen ved miljøvernavdelingen om tillatelse i hvert tilfelle.

På Frøya i dag, er i hovedsak de planta sitkagranene (første generasjon) mest fremtredende. I løpet av noen få tiår, vil arealet av sitagran mangedobles som følge av frøspredning som har pågått de siste årene. Volumet av småplanter ute i lyngheiene er allerede alarmerende stor. Tiltak i denne fasen, er langt mindre ressurskrevende enn om andre generasjon med sitkagran rekker å vokse seg stor.

Statens naturoppsyn (SNO) har uttalt at *hvis det ikke blir gjennomført tiltak, vil hele Frøya være dekt av sitkagran innen 200 år.*

Historikk
I etterkrigsperioden, og fram til ca 1985, ble det plantet i underkant av 1 million sitkagran på Frøya, som en del av et stort skogreisingsprosjekter langs hele Norskekysten. Skogen skulle danne grunnlag for ny industrireisning og hvor tømmervolum fra de nye skogfeltene skulle kunne holde liv i en stor mengde treforedlingsfabrikker (UiO). Det ble gitt statlige tilskudd, og ideen var at de uproduktive

arealene på kysten, uten større egenverdi skulle bidra til utvikling av landet. Mye av formålet for planting av sitkagran på Frøya var i tillegg å skape le rundt bebyggelsen, og for noen også å gi en variasjon i landskapet.

Fakta sitkagran
Sitkagrana fins naturlig langs vestkysten av Nord-Amerika. Treslaget er tilpasset et oseanisk klima, og trives i et fuktig miljø, og tåler vind og saltdrev godt. Dette skaper et stort konkurransefortrinn med andre treslag langs norskekysten. Trærne vokser raskt og kan sette kongler tidlig, etter 5-10 år. Frøene har liten vekt og spirer lett, og det er registrert mellom 3-400 frøplanter pr m^2. Lav frøvekt gjør at muligheten for langdistansespredning er stor, noe som bidrar til vekst i bestandene og utvidelse av utbredelsesområdene (se vedlegg faktaark). På Inntian i Frøya kommune observerte vi sitkaplanter som vokste nesten en km fra andre sitkaplanter.

De plantede bestandene endrer de klimatiske forholdene lokalt, blant annet ved at trærne blir plantet tett og hindrer mye av lyset i å nå bakken. Sitkagranen er kjent for å ha flere og lengre greiner, og dermed større produksjon av barnåler enn for eksempel gran. Detter fører til at lyset reduseres ytterligere før det når bakken.

Barnåler vil også etter hvert dekke store deler av skogbunnen som med tiden vil forsure jordsmonnet. På grunn av disse faktorene vil beplantninger av sitkagran endre artsmangfoldet på stedet der de plantes, og de tetteste beplantningene vil oppleve en betydelig reduksjon av artsmangfoldet. Undersøkelser (Norsk institutt for naturforskning) viser at antall karplanter, moser og lav er svært mye lavere i sitkagranskog enn i naturlig skog.

Gjennom planting er sitkagrana spredt slik at det er et utallig antall skogteiger på Frøya.

Kystlynghei, kulturlandskap og utvalgt naturtype
Kystlynghei er en kulturbetinget naturtype som finnes langs kysten fra Oslofjorden til Lofoten. Den er blant de eldste kulturmarkene vi har og er avhengig av beiting og brenning for ikke å gro igjen. For kystbøndene var lyngheia en verdifull ressurs som beite for husdyra hele året. Kystlynghei er i dag en sterkt trua naturtype. Det betyr at det er svært høy risiko for at den forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år. Kystlynghei gror igjen med kratt og skog om den ikke blir tatt i bruk.

Målet er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde. Enkelte naturtyper kan vedtas som utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. Kystlynghei er en utvalgt naturtype. At en naturtype har status som utvalgt betyr at den anses som viktigere enn andre naturtyper, og at det skal tas spesielle hensyn til slike forekomster.

Hvis sitkagrana får fortsette å vokse og spre seg vil det åpne kystlandskapet etter hvert gro igjen. Verdifull natur langs kysten, slik som kystlynghei, er verdifull blant annet fordi den er treløs.

For å ta vare på kystlyngheia er det avgjørende at det fortsatt er et aktivt landbruk som benytter kystlyngheia til beite, samt at den med varierende mellomrom blir utsatt for lyngbrenning. Villsauen beiter nyskudd av sitkagran på våren, men klarer ikke å drepe planta. Beiting vil derfor kunne holde kystlyngheia i hevd, men ikke hindre at sitkagrana vokser til.

Svarteliste
Som de fleste andre innførte treslag har sitkagran vært gjenstand for økologisk risikovurdering i regi av Artsdatabanken. I 2012 ble sitkagran oppført på Artsdatabankens svarteliste over fremmede arter som kan utgjøre en trussel mot norsk natur. Spredning inn i kystlynghei, som er en truet naturtype, er hovedårsaken til at sitkagran ble svartelistet, med risikovurdering *Svært høy risiko (SE)*.

Å risikovurdere en fremmed art innebærer å vurdere artens levedyktighet over tid, hvor raskt den sprer seg og i hvilken grad den kan påvirke hjemmehørende norske arter og naturtyper. På grunnlag av slike

vurderinger klassifiseres artene til en av følgende risikokategorier: *ingen kjent risiko, lav risiko, potensielt høy risiko, høy risiko eller svært høy risiko.*

De artene som etter vurderingen ender opp i en av de to kategoriene *svært høy risiko* og *høy risiko* blir definert som svartelistet. En svarteliste er med andre ord en liste over arter som utgjør *svært høy risiko* eller *høy risiko* i norsk natur.

Svartelista tar ikke stilling til om arter er ønsket eller uønsket i Norge. Svartelista er et verdinøytralt kunnskapsgrunnlag som myndighetene kan bruke når de tar beslutninger om forvaltning, bruk og regelverk.

Planting av sitkagran er ikke forbudt, men det må i henhold til forskrift om bruk av fremmede treslag søkes fylkesmannen ved miljøvernavdelingen om tillatelse i hvert tilfelle.

Leplanting

På Frøya er det konstant vind stort sett hele året. Mye av sitkagrana er plantet for å skape le rundt bebyggelse, og har uten tvil skapt lokalmiljø hvor det er mulig å oppholde seg mer utendørs og opparbeide hager med mer varmekjære arter. Etter at leplantingen har vokst seg stor, hindrer den for mange utsikten, men den skjermer også bebyggelsen.

Et åpent kystlandskap har fått en større variasjon i terrenget hvor det er områder med tredekt mark. Signaler under saksforberedeler er at mange også ønsker å beholde disse kvalitetetene som sitkagrana gir. Det må derfor vurderes om man kan oppfordre til skifte av treslag som ikke gjør slik skade på biologisk mangfold som sitkagran.

Er det imidlertid et sterkt ønske om å beholde sitkagran som leplante, kan man kappe av toppene, men da må dette gjentas for hvert 5 år, siden nye topper (med kongler) vokser opp.

Reguleringsplaner

Enkelte reguleringsplaner i Frøya kommune har områder avsatt til klimavern, hvor beplantning inngår som en del av bestemmelsen eller formålet. I klimavernsonene vil det blant annet ikke være tillatt å fjerne trær. Her må grunneier søke om ordinær dispensasjon eller foreta en reguleringsendring for å få tillatelse til å fjerne for eksempel sitkagran. Kommunen eller tiltakshaver kan derfor endre planen(e) gjennom dispensasjon eller reguleringsendring, slik at sitkagran kan fjernes, men at det for eksempel kan erstattes av andre treslag.

Brannsikkerhet

Brann og brannspredning er et tema som i mindre grad har vært berørt når det gjelder utbredelse av sitkagran. Bartrær representerer en lettantennelig brannkilde og vil i høyeste grad være en spredningsfaktor ved for eksempel en lyngbrann. Sistranda, som den tetteste bebygde del av Frøya, har et belte av sitkagran mot utmark av lyng, samt flere små og store skogteiger nært opptil bebyggelsen. Værsituasjonen på Frøya er preget av nærmest konstant vind store deler av året, noe som i kombinasjon med lettantennelig sitkagran, kan gi katastrofale følger for utbredelse av brann mot boliger.

Klimaskog og CO_2 binding

Siden sitkagran vokser så raskt i kyststrøk, binder den også mer karbon enn vanlig gran, og er lovprist som klimaskog. Samtidig har sitkagrana varme talsmenn innen skogbruket. Den er hardfør, hurtigvoksende og tåler norsk kystklima. Nyplanting av sitkagran kan derfor være et effektivt klimatiltak, mener organisasjonen Kystskogbruket. Et dekar med sitkagran på god mark (høy bonitet)

vil binda ca. 1,36 tonn CO_2 i året. Dette er om lag 10 ganger mer CO_2 binding sammenlignet med for eksempel et dekar med bjørk.

Sitkagran på Frøya/kartlegging

Det er gjennomført en enkel kartlegging som viser utbredelse av skogsmark på Frøya (se vedlagte kart). Kartet er hentet fra AR5, og tar med alt av skogsareal. Kartet er oppdatert i 2016, men grunnlaget er ortofoto (flyfoto) fra 2015. Det er ikke gjennomført befaringer for å kvalitetssikre hva som er sitkagran eller annet tresalg. På Inntian er det et pågående prosjekt, og er holdt utenfor denne kartleggingen. I enkelte områder er det også foretatt noe hogst.

Grensene for skog er diffuse, og det er ikke klare overganger mellom skog og annen mark. Kartet klarer ikke å fange opp spredningen av sitkaplanter, alle småplanter som nå er i ferd med å vokse opp, enkelttrær og bestand mindre enn 0,5 daa.

Samlet så viser kartleggingen at det er 3723 daa skogsareal er fordelt på 949 eiendommer på Frøya.

Pågående arbeid

Frøya kommune begynner å få kunnskap om fjerning av sitkagran. Det pågår et prosjekt på Inntian, hvor en aktiv velforening fjerner all sitkagrana på øya. De ønsker å gjøre en dugnad for å bevare det åpne kystlandskapet på øya. Inntian har flere bestander av sitkagran og buskfuru. Fylkesmannen har bevilget midler til prosjektet for å fjerne sitkagrana fullstendig på Inntian. Velforeningen gjennomfører her hogst og rydding. Noe brennes på stedet. I tillegg plukkes alle småplanter (hittil 7-8000 stk). De har gått til innkjøp av utstyr som verneutstyr, motorsager og fliskutter. Konklusjonen etter befaringen er at det er overkommelig å fjerne alt av sitkagran og buskfuru på øya. Midler er gitt til Inntian pga Stormyra Naturreservat, som er en typisk kysthøgmyr. Det er ønskelig å hindre spredning av sitka inn i naturreservatet. Selv på denne øya, hvor det relativt sett er små mengder, må det brukes flere år på prosjektet. Profesjonelle har vært og hogd et område på 6-7 daa. Sitkagranens gode spredningsegenskaper tilsier at avstanden mellom bestander og sårbare områder bør være flere kilometer.

På Sauøya har States Naturoppsyn fjernet all sitkagran.

Prioriteringer og gjennomføring

En så stor oppgave som å fjerne sitkagrana på Frøya vil måtte vurderes fra mange hold. Først og fremst: er det mulig å fjerne den? Vil det kunne etableres entusiasme og engasjement nok til å klare oppgaven? Vil det kunne skaffes økonomiske midler nok til å greie det?

Det må derfor gjøres en kartlegging av omfanget av sitkagran, spredningen og deretter foreta en prioritering over hvilke områder som man skal starte bekjempelse på først, og som det er realistisk å kunne klare å holde sitkagranfrie i framtiden. Det er hensiktsmessig å prioritere øyer og halvøyer som vil ha en mer varig effekt.

På fast-Frøya er det vurdert som svært vanskelig å kunne gjøre sitkagranfri. Det er store områder fordelt på mange eiendommer og grunneiere. I tillegg har den spredd seg. Selv om planter fjernes, er det en stor frøbank som ligger der, og det er allerede kommet opp store mengder småplanter. For å få et varig resultat vurderes det som hensiktsmessig å starte med halvøyer og øyer, hvor man enklere kan følge med situasjonen, og hvor man på et tidspunk kan gjøre området fritt for sitkagran. Å begynne med å ville fjerne all sitka i Frøya kommune for å få et varig resultat, med dagens kjente tilgjengelige ressurser må vurderes som ikke gjennomførbart.

Utfordringer

Det er liten lokalkunnskap om pleie av trær og skogsdrift på Frøya, og tradisjonell skogsdrift er vanskelig grunnet dårlig bæreevne og vanskelig terreng.

Gjennomføringen må gjøres på forskjellige måter. Frøya har utfordringer med at det er sjeldent tele i gjorda som vil bære tunge maskiner. Det må derfor påregnes store kjøreskader, og/eller kostnader med bygging av veier.

For mindre områder kan frivilligheten ved grendalag osv oppfordres til å sette i gang en ryddedugnad. Fjerning av sitkagran er imidlertid en krevende jobb, slik at å få gjort dette effektivt og sikkert, og er ikke noe for enhver å holde på med.

Eiendommene på Frøya har også gjerne mange eiere. Karleggingen viser at skogsarealet er fordelt på 925 grunneiendommer. Selv om sitkagran er en svartelistet art, foreligger det ikke noe plikt til å fjerne sitkagran på sin eiendom.

Noe sitkagran kan bli trevirke, noe til ved, noe liggende igjen i terrenget til kompostering og få en naturlig forråtnelse, benytte fliskuttere eller at trærne/kvist brennes.

Det må nok også holdningsskapende arbeid til, hvor folk oppfordres til å fjerne sitkagran, kampanjer for å plukke småplanter osv.

Frøya har et politisk engasjement for å få fjernet sitkagran, lokal media har produsert flere artikler og Folkeuniversitetet har gjennomført allmøte om sitkagrana. I ettertid har det kommet tilbakemeldinger om at enkelte ser på muligheten for å etablere egen bedrift for å gjennomføre hogst av sitkagran og vedproduksjon.

Hogst AS har vært på Frøya og fjernet en bestand på Inntian, og Allskog har vært på befaring.

I årene etter rydding er det viktig å følge med slik at ikke nye sitkagranplanter får etablere seg fra eksisterende frøbank, eller ved spredning med frø fra omkringliggende områder. I flere år blir det behov for å luke småplanter av sitkagran både der skogen har stått og i områdene rundt. Oppslag av frøplanter må fjernes Ved hogst av sitkagran er det viktig at treet kappes under den nederste greinkransen. Hvis ikke vil treet ha mulighet til å spire igjen.

Prosess og fremdrift

Selve perioden det vil ta å fjerne all sitkagran blir lang.

Det må etableres en gruppe fagfolk med erfaring fra skogbruk, landbruk, brann, botanikk, samfunnsøkonomi, offentlighet både på regionalt og statlig nivå, tømmerhugging og frakt, finansiering, omsetning og bruk av trevirke og noen flere. Denne gruppa lager en plan for det videre arbeidet og det vil være nødvendig med sterk politisk forankring underveis i prosessen. Samtidig vil det skaffes midler til et prosjekt som styres i regi av grendalagaga som har til hensikt å etablere entusiasme og lokal forankring ute blant frøyværingene for prosjektet.

Definisjon knyttet til kritiske/mindre kritiske områder må komme som en del av den faglige vurdering i kartleggingsarbeidet.

Erfaringer fra hogst på Inntian har direkte overføringsverdi til bekjempelse i resten av kommunen og vil være et godt kunnskapsgrunnlag for videre planlegging og bekjempelse av sitkagran.

Det er prøvd å få NTNU til å skrive masteroppgave på temaet sprednings av sitkagran, for å få til en visualisering/modell på spredningshastighet og framtidig utvikling, uten å lykkes.

Kostnader

Vanskelig å si noe om kostnader.
Noe vil kunne være mulig å gjøre på dugnad, men det må innkjøpes utstyr i form av verneutstyr, motorsager, fliskuttere, bruk av traktor og gravemaskin.

Ved bruk av entreprenører/hogstfirmaer kan muligens noe av treverket omsettes til ved eller annen type fyring/flis.

Sitka som har vokst på Frøya er ikke pleid som tømmerskog, har mye kvist og ikke rette stammer, så at det er et volum som kan gå til trelast er lite sannsynlig,

For å komme til med eventuelle hogstmaskiner må det bygges veger, da det er lite med egnet landbruksvei. Mye kjøreskader med maskiner må påregnes.

Det er søkt Miljødirektoratet om prosjektmidler til kartlegging og prioriteringer av hvilke områder som man bør starte med for å sikre et vellykket resultat.

Framdriftsplan

Tiltak	Ansvar
Holdnigsskapende tiltak -informasjon -media -motorsagkurs, sikkerhet -øke kunnskapen om å fjerne småplanter	Frøya Kommune Serviceseter Servicesenter Kursholdere Foredragsholdere
Hogst	
Etablere prosjektgruppe	Kommune
Kartlegging	Prosjektgruppe
Definere kunnskapsgrunnlaget	Prosjektgruppe
Dialog med grendalagene	Prosjektgruppe
Handlingsplan med prioriteringer	Prosjektgruppe
Inngå kontrakter med entreprenør/hogstaktør	Prosjektgruppe
Gjennomføre hogst - tilrettelegge for at entreprenører kan komme å gjennomføre hogst	Prosjektgruppe
Etterarbeid/småplanter	
Igangsette og gjennomføre dugnadsarbeid	Prosjektgruppe Grendalag
Folkebevegelse for å fjerne småplanter -utplassering av greinsakser ved turmål -tilrettelegging for mottak og/eller brenning -motorsagkurs, sikkerhet -øke kunnskapen om å fjerne småplanter	Alle
Gjøre eventuelle framtidige tilskuddsordninger kjent	Frøya kommune

Vurdering:
Målet med naturmangfoldloven er at naturen skal tas vare på og brukes på en måte som ikke ødelegger den. Naturen har verdi i seg selv og den er verdifull for oss mennesker. Vi skal ta vare på mangfoldet av naturtyper, arter og gener. Naturmangfoldloven skal bidra til at mangfoldet av naturtyper tas vare på innenfor naturtypenes naturlige utbredelsesområder, med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner naturtypen. Funksjonene, strukturen og produktiviteten i økosystemene, arter og gener skal også tas vare på. Artene skal finnes i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå målet skal også artenes økologiske funksjonsområder og de økologiske betingelsene som de er avhengige av tas vare på.

Alle offentlige beslutninger som kan påvirke mangfoldet i naturen skal vurderes etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8):
Både vitenskapelig kunnskap om arter, naturtyper, tilstand i naturen og effekten av ulike påvirkninger og folks erfaringer gjennom bruk av naturen er viktig kunnskap når tiltak som kan påvirke natur skal gjennomføres. Den norske naturen er ikke tilpasset fremmede arter og stedegne arter kan bli fortrengt, spist eller smittet med sykdom. Årsaken til dette er at alt i naturen er tilpasset

levestedet sitt og levemåten sin gjennom utallige generasjoner. For hver generasjon blir artene mer og mer tilpasset det miljøet de lever i. Dette er en egenskap som naturen har og som gjør at alle arter er så samstemt med geografi, klima og andre arter. Dette tar hundrevis og tusenvis av år. Når noe skjer brått, slik som innføring av fremmede arter, rekker ikke naturen alltid å omstille seg. Stedegne planter og dyr klarer ikke å tilpasse seg arter fra andre kontinenter og land. Da kan våre egne arter forsvinne fra stedet og naturen kan endres vesentlig hvis vi ikke gjør tiltak.

Sitkagran er et tre som ikke opprinnelig vokser i Norge men som kommer fra Nord-Amerika og som er plantet ut, særlig langs kysten som le mot vær og vind. Sitkagran har svært høy risiko i *Fremmede arter i Norge – med norsk svartliste 2012*. Sitkagran vokser svært raskt og har en stor spredningsevne. I Sør-Trøndelag sprer sitkagrana seg voldsomt langs kysten, noe erfaringer fra Åfjord og andre steder i Sør-Trøndelag viser. På Inntian observerte vi sitkaplanter som vokste nesten en km fra andre sitkaplanter. Stikagrana kommer dessuten opp i svært tette bestander i motsetning til vanlig norsk furu som også er en art som gjør at kystlynghei og det åpne kystlandskapet kan gro igjen på sikt. Villsau beiter dessuten på norsk furu og hindrer dermed stor spredning av denne.
Villsauen beiter ikke på sitkagran. Hvis sitkagrana får fortsette å vokse og spre seg vil det åpne kystlandskapet etter hvert gro igjen. Verdifull natur langs kysten, slik som kystlynghei, er verdifull blant annet fordi den er treløs. Kystlynghei er en sterkt trua naturtype som også er utvalgt. Dette innebærer at det er svært viktig å ta vare på denne naturtypen. Vi ønsker å ta vare på både kystlynghei og det åpne kystlandskapet vårt. En spredning av sitkagran er derfor ikke ønskelig.
Undersøkelser gjennomført av forskere (Norsk institutt for naturforskning) viser at antall karplanter, moser og lav er svært mye lavere i sitkagranskog enn i naturlig skog. Spredning av sitkagran langs kysten vil i tillegg redusere mangfoldet i naturen.

På Inntian har det etter at det ble sluppet villsau på beite blitt et åpent og vakkert landskap. Det er store arealer med beitemark der i mosaikk med lynghei som etter hvert går over i myr og i det store naturreservatet Stormyra.

Føre-var-prinsippet (§ 9) og samla belastning (§ 10):
Hvis vi ikke har nok kunnskap om hvilke virkninger tiltaket kan ha for natur og miljø skal vi være føre-var og unngå å skade naturen. Fjerning av fremmede arter vil ikke skade naturen, men vil bidra til å ta vare på stedegent naturmangfold. Tiltaket vil heller ikke medføre noen belastning på naturen så lenge driftsmetoder ikke skader naturen og vil ikke øke den samla belastningen på naturmangfoldet i området.

Naturmangfoldloven § 11 om at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, er ikke relevant i denne saken fordi årsakene til spredning av fremmede arter er mange og ikke kan belastes bestemte personer eller foretak.
Miljøforsvarlige teknikker og drift (§ 12): Det er en forutsetning for gjennomføringen at tiltak utføres på en slik måte at det ikke skader annet naturmangfold i områder og slik at det ikke sprer frø og plantedeler fra fremmede arter til nye steder.

Oppsummering § 8-12:
Forutsatt at tiltakene gjennomføres slik at det ikke påvirker stedegent naturmangfold negativt og slik at det ikke spres fremmede planter og plantedeler i forbindelse med arbeidet, vil fjerning av sitkagran være positivt for stedegent naturmangfold på Frøya og tiltaket vil bidra til å oppfylle målet med naturmangfoldloven.

Forhold til overordna planverk:
Kommuneplanens samfunnsdel 2015 – 2027 sier: *Frøya forvalter og tar vare på mangfoldet av arter og landskap, og har en bærekraftig bruk av ressursene.*
…

- *Igangsette tiltak mot uønskede arter (svarteliste), med fokus på mink og sitkagran.*

Økonomiske konsekvenser:

Budsjettpost/kontostreng:
Debet *kontostreng*/beløp
Kredit *kontostreng*/beløp

Ny saldo på den konto som blir belastet:

ARTSDATABANKEN

Artsdatabankens faktaark ISSN1504-9140 nr. 216 utgitt 2012, side 1

faktaark

Sitkagran / Lutzgran

Fremmed art

Picea sitchensis / Picea×lutzii

Sitkagran er det fremmede treslaget som er plantet i Norge i størst utstrekning. Arten vokser svært godt i oseaniske strøk. Den har god frøproduksjon, og arten har evne til å spre seg fra steder den er plantet.

Status
Sitkagran (*Picea sitchensis*):
Risikovurdering 2012: Svært høy risiko (SE)
Lutzgran (*Picea× lutzii*):
Risikovurdering 2012: Lav risiko (LO)

Kommuner i Norge hvor sitkagran og lutzgran er plantet (prikker og skravur). Samlet utgjør arealet med sitkagran og lutzgran i Norge ca. 550 km^2. Kart: Skog og landskap.

Kjennetegn
Sitkagran (*Picea sitchensis*) er en nordamerikaner som er en forholdsvis nær slektning av vanlig gran (*Picea abies*). I sine hjemtrakter kan sitkagrana bli et meget stort tre. Trær over 90 m er beskrevet. Barken er rødbrun og skjellete. Nålene er gjerne mer blågrønne enn hos vanlig gran. Nålene er stive og svært spisse, og de er vridd slik at undersiden vender opp. På undersiden finnes to lyse rader av spalteåpninger. Konglene er kortere og mer sylindriske enn hos vanlig gran. Sitkagran er en av få bartrearter som har god evne til å utvikle vannris fra sovende knopper i barken. Slike skudd opptrer ved raske endringer av lysforholdene.

I British Columbia i Canada og på Kenai-halvøya i Alaska overlapper sitkagranas naturlige utbredelse med den mer nordlige og innlandstilknyttede hvitgrana (*Picea glauca*). Her danner de to artene fertile hybrider, og artene glir til dels over i hverandre. Mellomformen kalles lutzgran (*Picea × lutzii* Little), og også denne er benyttet i skogbrukssammenheng langs norskekysten. Det kan være vanskelig å se forskjell på sitkagran og lutzgran, og her behandles arten og artshybriden under ett selv om vekst- og virkesegenskapene er noe forskjellig.

Utbredelse
Sitkagranen er hjemmehørende i det vestlige Nord-Amerika. Den har en utpreget kystutbredelse langs Stillehavskysten av Nord-Amerika, på vestsiden av fjellkjedene. Den finnes fra det nordligste California til Seward i Alaska, og er vanligst under 900 m høyde. Dette området er klimatisk karakterisert ved å ha svært høy nedbør, milde og fuktige vintre, en lang frostfri sesong og liten variasjon i temperatur gjennom året. Arten kan danne rene bestander, men finnes ofte i blandingsbestand med andre bartrær, særlig vestamerikansk hemlokk (*Tsuga heterophylla*).

Enkelttrær skal være plantet i Norge rundt 1870, mens de første plantninger ble etablert på 1890-tallet. I skogreisinga langs vestkysten fra 1950-1990 var sitkagran det desidert viktigste fremmede treslaget som ble benyttet. Hovedtyngden av frømaterialet stammet opprinnelig fra sørøstlige deler av Alaska. Arealet tilplantet med sitkagran er ca. 500 000 dekar, mens lutzgran dekker ca 50 000 daa. Fylkesmessig er arealene størst i Nordland (ca 130 000 daa); deretter følger Hordaland (ca. 65 000 daa), Møre og Romsdal (ca. 60 000 daa) og Rogaland (ca. 55 000 daa). Plantefeltene finnes langs hele kysten nord til Troms. I tilknytning til plantefeltene finnes det flere steder en god del sjølsåing, men omfanget av forvillede forekomster er ikke systematisk undersøkt.

Biologi
Sitkagrana viser store likheter med vanlig gran, men sitkagrana er mer tilpasset et kystklima med vind, høy nedbør og milde vintre. Dette

NINA Norsk institutt for naturforskning

Tekst: Odd Stabbetorp og Per Arild Aarrestad
E-post: odd.stabbetorp@nina.no
Foto: Bernt-Håvard Øyen

Vanlig gran (venstre) og sitkagran med rikelig konglesetting (høyre) i plantefelt. Hamnes, Alstadhaug kommune, Nordland.

gjør også at sitkagran har større følsomhet for frost og tørke. Sitkagrana er vind- og salttolerant, og har derfor god konkurranseevne i havnære områder. I unge, tette plantninger er lystilgangen til bakken så liten at felt- og bunnvegetasjon er svært dårlig utviklet. Mikroklimaet endres, og det naturlige artsmangfoldet påvirkes betydelig. Arten synes å ha noenlunde samme innvirkning på jordsmonnet som vanlig gran. Sitkagran utvikles best på noe næringsrik mark med god drenering, men kan også trives godt på veldrenert torvmark. Den beste utviklingen for sitkagranbestand i Vest-Norge er i lune og friskt fuktige fjordlier i midtre fjordstrøk.

Kongleproduksjonen hos sitkagran begynner i ung alder, gjerne på ca. 20 år gamle trær. Frøproduksjonen er stor, og arten synes å ha gode kongleår med 3-5 års intervaller. Arten forynger seg i begrenset grad i svært skyggefull skog, men etablerer seg godt på mineraljord og tynne mosedekker, dels i halvskygge. Sitkagran viser også god spiring på stubber, rothalser og råtnende trestammer. På torvmark er etablering av sitkagran lite hyppig.
Størst tetthet av frøplanter finnes gjerne på forstyrret mark som vegkanter, hogstflater og jordekanter. Enkeltindivider og selvsådde planter er observert i en lang rekke naturtyper rundt plantefeltene som kystlynghei og beiteenger, der spredningen anses som en lokal trussel for naturtypene. Et fremtidig varmere og fuktigere klima kan bidra til økt spredning av arten. Spredningsevnen varierer sterkt med terreng og høydeforhold. I en norsk studie av sitkagran fra år 2000 ble det funnet småplanter i med til dels stor tetthet (200-1000 planter pr. dekar) i kantsonen rundt plantefeltene. Tettheten sank imidlertid raskt med avstand fra plantefeltet, med svært få planter mer enn 50 m unna.

Sitkagrana er det økonomisk viktigste treslaget i flere land i NV Europa, blant annet Skottland og Irland, samt deler av Danmark og Tyskland. Også i Norge er sitkagran det viktigste fremmede treslaget, og det eneste av disse som har en produksjonsmessig og økonomisk sentral plass i kystskogbruket. I de ytre kyststrøkene er sitkagrana også i stor grad benyttet i leplantinger.

I Nord-Amerika og i Europa anvendes virke av sitkagran til skurtømmer, masse- og papirproduksjon på samme måte som gran brukes hos oss. Virke av norsk sitkagran er godkjent i henhold EU's styrkeklassifisering for gran. Etter milde vintre og tørkesommere forårsaker sitkabarlus *(Elatobium abietinum)* lokale skader på sitkagran. Sitkagran anses som omlag like utsatt for råteangrep, blant annet rotkjuke (*Heterobasidion annosum*), som vanlig gran.

Bestandsstatus
Lokal spredning. Stabil populasjon på grunn av lokalt stor hogstaktivitet og ingen eller liten nyplanting.

Referanser

Aarrestad, P.A. 2009. Trusler for kystlyngheiene. - Naturen 2/09:112-116.

Nygaard, P.H., Skre, O. & Brean, R. 2000. Naturlig spredning av utenlandske treslag. – Oppdragsrapport Skogforsk 19/99: 1-28.

Stabbetorp, O. E. & Nygaard, P.H. Økologiske effekter av fremmede treslag i kystområdene. I: Jonsson, B. & Yoccoz, N. G. (red.), Økosystemdynamikk: menneskelig påvirkning på biologisk mangfold. NINAs strategiske instituttprogrammer 2001-2005, NINA Temahefte 33, s. 23-31.

Vadla, K. 2007. Sitkagran. Utbredelse, egenskaper og anvendelse. – Viten fra Skog og landskap 2/07: 27-31.

Øyen, B.-H., Andersen, H.L., Myking, T. Nygaard, P.H. & Stabbetorp, O.E. 2009. En vurdering av økologisk risiko ved bruk av introduserte treslag i Norge. - Forskning fra Skog og Landskap 1/09: 1-13.

Lenker

The conifer database.
http://www.conifers.org

"Ny barskog truer". Resultater fra Forskningsrådets program MILJØ 2015.
http://www.forskning.no

Sulfjorden
Hestøya
Fjølværet
Rottingen
Lyngværet
Vågsværet
Norddyrøya
Tjønnøya
Vikan
Nord-Frøya
Småværet
Setra
Gåsøya
Dragsneset
Helles-
vika
Uttian
Kya
Skjelvika
Sørdyrøya
Auka
Strømøya
Neset
Ytterhølen
Lyngøya
Leirvika
Gursvikdalen
Dyrvik
Vågøya
Sandviksundet
Humlingsværet
Langvatnet
Bremneset
Tverrvågen
Kjerkdalsvatnet
Frøyhavet
Innerhølen
Sistranda
Espneset
Tuvneset
Hammar-
vatnet
Inntian
Frøya
Husvika
Sommarro
Kvisten
Nord-
skaget
Steinsvatnet
Valvåg
Nordhammaren
Lunheim
Skardsvågen
Storfjorden
Daløya
Haugen
Sør-Frøya
Bustvika
Avløysa
Vågøya
Stordola
Storhallaren
Bua

Frøya - skogsareal

Fastfrøya - unntatt Inntian	**daa**
Titran	94,8
Norddyrøya	17,3
Sørdyrøya	34,4
Kvernøya	0,6
Dragsneset	47,2
Øyer	20,6
Skjelvika	232,2
Sandvika	199,3
Gurvikdal	56,1
Strømøya	66,4
Rottingen	3,4
Svellingen	145,6
Nesset	204,6
Dørrvikan	150
Ervika	127,8
Uttian	53,1
Sistranda	340,7
Håvika	32,3
Kvisten	196,4
Fillingsnes	217
Skarsvågen	85,7
Flatval	329,7
Hammarvika	405,2
Tuvneset	136,5
Espneset	236
Nordskaget	155,2
Kverva	135,1
Samlet areal Skog (daa)	**3 723,2**

Tabell 1: Antall daa skogsareal (hentet fra Ar5) på Frøya (Kart og oppmålingsavd.)

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Øyvor Helstad	**Arkiv:**	P24 &13
Arkivsaksnr.:	18/213		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Hovedutvalg for drift

HØRING: LOKAL FORSKRIFT OM BRUK OG ORDEN I HAVNER OG FARVANN I TRONDHEIM IKS

Forslag til vedtak:

Frøya kommune har ingen merknader til høringsutkast til lokal forskrift om orden i og bruk av farvann og havner i Trondheim Havn IKS (lokal ordensforskrift).

Frøya kommune vil arbeide for å få en lokal fartsforskrift for å sikre natur- og miljøkvaliteter på sjø og i sjønære områder.

Vedlegg:

18/213-1	HØRINGSDOKUMENT LOKAL FORSKRIFT OM BRUK OG ORDEN I HAVNER OG FARVANN I TRONDHEIM IKS
18/213-2	HØRING: LOKAL FORSKRIFT OM BRUK OG ORDEN I HAVNER OG FARVANN I TRONDHEIM IKS

Saksopplysninger:
Frøya kommune har mottatt utkast til lokal forskrift om orden i og bruk av farvann og havner i Trondheim Havn IKS, også kalt lokal ordensforskrift.

Trondheim Havn er et interkommunalt selskap (IKS) med 13 deltakerkommuner. Hver av disse kommunene har fattet vedtak som delegerer kommunens myndighet etter Havne- og farvannsloven (HFL) til Trondheim Havn IKS. I delegasjonen inngår myndighet til å fastsette lokal forskrift om bruk og orden i havner og farvann.

Kommunestyret i Frøya vedtok den 23.03.2015 deltakelse i Trondheim Havn fra 1.1.2016. Bakgrunnen for dette er at Frøya kommune ønsker å knytte til seg havne- og logistikkfaglig kompetanse på langsiktig basis.

Bakgrunn og behov
Det eksisterer per i dag en lokal forskrift om bruk og orden i havner for Trondheim kommune. Denne forskriften trådte i kraft 20.11.1997 og er hjemlet i den tidligere Lov om havner og farvann fra 1984. Nevnte lov ble opphevet ved innføringen av eksisterende lov om havner og farvann fra 2009. I 2016 besluttet Samferdselsdepartementet at frist for å ta i bruk ny mal for ordensforskrifter var forlenget til 1. januar 2017.
I november 2016 vedtok styret i Trondheim Havn at forslag til ny ordensforskrift skulle sendes ut på høring. To faktorer har forsinket denne utsendelsen:

For det første er en ny Havne- og farvannslov under utarbeidelse, og nye elementer i denne kunne få innvirkning på utforming av ordensforskriften. Man valgte derfor å vente med å sende forslaget ut på høring før man fikk flere signaler knyttet til denne loven.

For det andre ble den såkalte vannscooterforskriften opphevet i mai 2017. Dette førte til at vannscootere nå er likestilte med andre fritidsfartøy. Med dette som bakgrunn ble det utført mindre endringer i malen for utforming av lokal ordensforskrift.
Havne- og farvannsloven gir anledning til å regulere bruk av vannscootere gjennom lokale fartsforskrifter og lokale ordensforskrifter. I denne ordensforskriften som nå er til høring legges det opp til at vannscootere likestilles med andre fritidsfartøy og at en regulering av slike må skje gjennom lokale fartsforskrifter.

Den forskriften som nå sendes ut på høring er derfor en gjennomføring av styrevedtaket fra november 2016.

Eksisterende forskrift om bruk og orden i Trondheim har ikke rettsvirkning for de øvrige kommunene som utgjør Trondheim Havn IKS. Samtidig er mange av de forholdene som eksisterende forskrift søker å regulere nå omfattet av regler i havneloven med forskrifter.
Det eksisterer videre en lokal forskrift om orden og bruk av havner og sjøområde i Namsos kommune.

Denne forskriften er hjemlet i gjeldende lov, og utarbeidet etter gjeldende mal. Innholdet i denne forskriften innarbeides i ny lokal forskrift som vil gjelde for alle 13 kommuner.

Selv om mange forhold dekkes av Havne- og farvannsloven så vil denne lokale forskriften om bruk og orden i havner og farvann være en viktig hjemmel for utøvelse av offentlig myndighet etter Havne- og farvannsloven.

Høringsfrist er utsatt til 09.03.2018.

Vurdering:

Regulering av bruk av fritidsfartøy
I mai 2017 opphevet Klima- og miljødepartementet forskrift om bruk av vannscooter og lignende, den såkalte vannscooterforskriften. Det har blitt jobbet mye med å lage en felles regulering av bruk av vannscooter til deltagerkommunene, og samtidig ivareta lovgivers intensjon om likebehandling av vannscooter med andre fritidsfartøy.

Kystverket har beskrevet de muligheter kommunene har til å benytte havne- og farvannsloven til å etablere lokale forskrifter for å regulere denne type fritidsfartøy1. Dette er via lokale fartsforskrifter og via lokale ordensforskrifter. Denne lokale forskriften som her er på høring er en lokal ordensforskrift, og skal også regulere annen bruk av havner og farvann innen hele Trondheim Havn IKS.

Arbeidet med å etablere en felles ordensforskrift som regulerer bruk av vannscootere for hele Trondheim Havn IKS har vist seg vanskelig. Det vil arbeides sammen med deltagerkommunene for å etablere lokale fartsforskrifter som da vil gjelde for alle typer fritidsfartøy.

Den valgte formuleringen i forskriften som er til høring følger derfor forskriftens mal, og legger opp til et videre arbeid der lovgivers intensjon om likebehandling av vannscootere med andre fritidsfartøy ivaretas.

Forhold til overordna planverk:

Økonomiske konsekvenser:
Ingen

Budsjettpost/kontostreng:
Debet *kontostreng*/beløp
Kredit *kontostreng*/beløp

Ny saldo på den konto som blir belastet:

Fra: TRONDHEIM HAVN_firmapost [firmapost@trondheimhavn.no]
Til: Fjord1 AS [post@fjord1.no]; FosenNamsos Sjø AS [firmapost@fosennamsos.no]; Frosta Kommune [postmottak@frosta.kommune.no]; Postmottak [postmottak@froya.kommune.no]; Hurtigruten AS [firmapost@hurtigruten.com]; Inderøy kommune [postmottak@inderoy.kommune.no]; Indre Fosen kommune [postmottak@indrefosen.kommune.no]; J.P. Strøm Shipping AS [ivar@jps.no]; Kystrederiene [firmapost@kystrederiene.no]; Kystverket [post@kystverket.no]; Levanger Kommune [postmottak@levanger.kommune.no]; Lykke Per T. AS [firmapost@lykke.no]; Malvik kommune [postmottak@malvik.kommune.no]; Namsos kommune [postmottak@namsos.kommun.no]; Nor Lines AS [kundeservice.trondheim@norlines.no]; Norges Vannscooterforbund [?info@nvsf.no]; Orkdal Kommune [postmottak@orkdal.kommune.no]; Orkla Shipping & Trading AS [companymail@orkla-shipping.no]; Rimship AS [rimship@rimship.no]; Sea Cargo AS [trondheim@sea-cargo.no]; Steinkjer kommune [postmottak@steinkjer.kommune.no]; Stjørdal kommune [postmottak@stjordal.kommune.no]; Stjørdal Sjøtransport AS [post@stjordal-sjotransport.no]; Trondheim Kommune (postmottak@trondheim.kommune.no) [postmottak@trondheim.kommune.no]; Ulvan Egil Rederi AS [firmapost@ulvan-rederi.no]; Verdal kommune [postmottak@verdal.kommune.no]; Verran kommune [postmottak@verran.kommune.no]
Kopi:
Sendt: 18.01.2018 09:06:21
Emne: 18/00019-1 - Høring angående lokale forskrifter
Vedlegg: image001.jpg; Utkast Forskrift om bruk og orden i havner og farvann.docx; Høringsdokument Forskrift bruk og orden.docx

Høring angående lokal ordensforskrift

Trondheim Havn IKS (TH) sender med dette på høring utkast til lokal forskrift om bruk av og orden i havner og farvann i Trondheim Havn IKS (Ordensforskriften). Denne e-posten inneholder to vedlegg: forslag til lokal forskrift samt et høringsdokument.

Høringsdokumentet beskriver bakgrunn og behov for denne lokale forskriften, samt kommentarer til forskriftsteksten. Kystverket har publisert mer informasjon knyttet til denne forskriften, samt linker til annen relevant lovtekst (http://www.kystverket.no/Regelverk/Havne--og-farvannsloven/Lokale-forskrifter/Ordensforskrifter/).

Vi ber om at høringsinnspillene sendes per e-post til firmapost@trondheimhavn.no

Eller som brev til:
Trondheim Havn IKS
Postboks 1234 Torgarden
7462 Trondheim

Høringsfristen er 1. mars 2018. Dette gir en høringsfrist på 6 uker.

Mvh

Terje Robert Meisler
Maritim sjef, Trondheim Havn
+ 47 412 15 643 | meisler@trondheimhavn.no | http://trondheimhavn.no

Kan ikke vise det koblede bildet. Filen kan være flyttet, ha fått nytt navn eller være slettet. Kontroller at koblingen peker til riktig fil og plassering.

Forskrift om bruk av og orden i havner og farvann for Orkdal, Trondheim, Malvik, Stjørdal, Frosta, Levanger, Verdal, Inderøy, Steinkjer, Verran, Indre Fosen, Frøya og Namsos kommuner

Hjemmel: Fastsatt av Representantskapet i Trondheim Havn IKS …… (dato) med hjemmel i lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann (havne- og farvannsloven) § 14 første ledd og § 42 første ledd. Godkjent av Kystverkets hovedkontor ..... (dato) jf. forskrift 2. november 2012 nr. 1040 om bruk av mal og godkjennelse av kommunale forskrifter om orden i og bruk av farvann og havner.

§ 1. *Formål*

Forskriften gir regler om orden i og bruk av havner og farvann for å ivareta hensynet til effektiv og sikker havnevirksomhet, god fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk og forvaltning av farvannet.

§ 2. *Virkeområde*

Forskriften gjelder offentlige og private havner og sjøområdene i kommuner som er angitt i forskriftens overskrift. I hoved- og biled gjelder forskriften kun innenfor havneavgrensningene i havner fastsatt i forskrift 30. november 2009 nr. 1477 om farleder § 2 tredje ledd.

§ 3. *Krav ved opphold i havnen og ved kai*

Når fartøyet ligger ved kai, skal ingen av propellene brukes før umiddelbart før fartøyet skal gå. Det samme gjelder andre typer fremdrifts- og manøvreringsmidler. Under manøvrering til og fra kai skal skipet manøvreres forsiktig slik at propellvannet ikke forårsaker skade.

Når fartøyet ligger ved kai skal fartøyets utløpsåpninger som vender mot kai og andre fartøyer, være forsvarlig stengt så spillvann, damp e.l. ikke volder fare eller er til unødig sjenanse. Fartøyet skal heller ikke slippe ut sot eller røyk som kan medføre skade eller være til unødig sjenanse for havnevirksomheten.

Trondheim Havn IKS kan forby vedlikeholdsarbeid eller annen virksomhet i havnen dersom det er nødvendig for effektiv eller sikker havnevirksomhet.

§ 4. *Pålegg om taubåtassistanse, forsvarlig fortøyning, oppankring og flytting*

Trondheim Havn IKS kan pålegge bruk av taubåt eller fortøyningsassistanse dersom dette er nødvendig av hensyn til trygg ferdsel eller sikker havnevirksomhet.

Trondheim Havn IKS kan gi pålegg om fortøyning eller oppankring dersom dette er nødvendig av hensyn til trygg ferdsel eller sikker havnevirksomhet.

Trondheim Havn IKS kan pålegge et fartøy å flytte seg fra anvist plass dersom det er nødvendig av hensyn til trygg ferdsel, sikker eller effektiv havnevirksomhet.

§ 5. *Plikt til å varsle om skade*

Den som har forårsaket skade på havner, havneanlegg eller innretninger skal snarest mulig melde fra til Trondheim Havn IKS om skaden.

§ 6. *Krav om tillatelse for å dykke*

Dykking i følgende områder krever tillatelse fra Trondheim Havn IKS:

a) Orkanger Havn i havnebassenget og innenfor 50 m fra kaianleggene
b) Thamshamn, innenfor 50 m fra kaianlegget.
c) Trondheim havn innenfor havneavgrensningen
d) Hommelvik, innenfor 50 m fra Dypvannskaia
e) Muruvik havn i havnebassenget og innenfor 50 m fra kaianleggene
f) Stjørdal Havn i havnebassenget og innenfor 50 m fra kaianleggene
g) Namsos, området avgrenset av en rett linje fra Spillumsvika (posisjon N 64° 26,97′ Ø 11° 30,65′) til tidligere Shell kai, Anfinnvika (posisjon N 64° 27,73′ Ø 11° 28,68′) og Høyknesbrua.

Dykking for å berge liv eller verdier som ikke kan vente til tillatelse er gitt, kan likevel gjennomføres. I slike tilfeller skal det snarest mulig meldes fra til Trondheim Havn IKS om dykkingen.

§ 7. *Luftfartøy*

Luftfartøy kan bare lande etter tillatelse fra Trondheim Havn IKS

§ 8. *Krav ved passering*

a) Utgående fartøy fra havnebasseng og kanaler har fortrinnsrett.

b) Unntak fra a) er Ytre Basseng (Brattørbassenget) i Trondheim, hvor inngående fartøy har fortrinnsrett.

c) Fartøyer som kommer fra Ravnkloløpet i Kanalhavna, Trondheim, skal seile øst for trepæle før utseiling gjennom innløpet til Ytre Basseng.

d) Ved passering Skansenløpet i Trondheim skal det tas følgende forholdsregler: Fartøy skal følge lysregulering som viser når broer er åpne og kan passeres. Når rødt lys er tent gjøres brua klar for åpning og fartøyene avventer eller nærmer seg med stor forsiktighet. Når grønt lys er tent, er brua klar for passering (gjennomfart).

§ 9. *Forbud mot snøtømming*

Det er forbudt å tømme snø fra offentlige kaianlegg, med mindre Trondheim Havn IKS gir tillatelse. Tillatelse kan ha vilkår.

§ 9A. *Regulering av bruk av fritidsfartøy*

For å ivareta hensynet til trygg ferdsel, forsvarlig forvaltning av farvannet, miljø eller friluftsliv reguleres bruk av fritidsfartøy som følger:

a) Reguleringen gjelder alle typer fritidsfartøy, herunder vannscooter og lignende.
b) Ytterligere fartsbegrensninger enn det som er angitt i sentral fart fartsforskrift, FOR-2009-12-15-1546, er regulert gjennom lokale fartsforskrifter.

§ 10. *Andre reguleringer*

a) Regatta, idrettsarrangement eller andre arrangement som anvender sjøareal i områder som angitt i §6 skal godkjennes av Trondheim Havn IKS.

b) Hurtigbåter som anløper hurtigbåtanlegg i forbindelse med rutefart er fritatt fra reglene i § 3, 1. ledd, 1. setning.

c) Det er generelt forbud mot setting av bunnfaste fiskeredskaper (garn, teine, ruse, line, mv.) i manøverområdene til kaianlegg. Forbudet gjelder også i havnebasseng og elveutløp med aktive havneanlegg. Trondheim Havn IKS kan ta opp og beslaglegge de fiskeredskaper som ansees som en fare for sikkerhet og framkommelighet knyttet til dette forbudet.

d) Trondheim Havn IKS kan ved anleggsarbeid i sjøen, sjøkanten eller lignende opprette sikkerhetssoner i farvannet som er stengt for almen ferdsel eller belagt med særlig midlertidig fartsbegrensning.

e) Ved seilas i havneområdene Nyhavna, Kanalhavna og Brattørbassenget i Trondheim samt området Ilsvikøra gjelder følgende: Bruk av anker i ordinær manøvrering skal så langt mulig unngås.

f) All bruk av areal, eid av Trondheim Havn IKS, til lagring av gods skal avtales med Trondheim Havn før bruk. Areal skal ryddes og rengjøres underveis, og etter bruk. Utdypende vilkår for arealbruk finnes i gjeldende Havneregulativ og på Trondheim Havns nettsider.

§ 11. *Unntak i særlige tilfeller*

Trondheim Havn IKS kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra §§ 3, 6, 7, 8, 9 og 10.

§ 12. *Reaksjonsmidler og straff*

Ved overtredelse av denne forskriftens bestemmelser eller vedtak fattet i medhold av den gjelder bestemmelsene i havne- og farvannsloven kapittel 10 så langt de passer.

Vesentlig overtredelse av §§ 4, 6, 7, 8, 9, 9A og 10 kan straffes med bøter etter lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann § 62.

§ 13. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1.XX.2018.

Fra samme tidspunkt oppheves forskriftene:

- FOR-1997-10-20-1136 Forskrift om bruk av og orden i havner, Trondheim kommune, Sør- Trøndelag
- FOR-2010-05-27-1101 Forskrift om orden i og bruk av havner og sjøområde, Namsos kommune, Nord-Trøndelag

Høringsdokument
Høring av Lokal forskrift om bruk og orden i havner og farvann i Trondheim Havn IKS

Innledning

Trondheim Havn IKS (TH) sender med dette utkast til lokal forskrift om orden i og bruk av farvann og havner i Trondheim Havn IKS, også kalt lokal ordensforskrift.

Trondheim Havn er et interkommunalt selskap (IKS) med 13 deltakerkommuner. Hver av disse kommunene har fattet vedtak som delegerer kommunens myndighet etter Havne- og farvannsloven (HFL) til Trondheim Havn IKS. I delegasjonen inngår myndighet til å fastsette lokal forskrift om bruk og orden i havner og farvann.

Bakgrunn og behov

Det eksisterer per i dag en lokal forskrift om bruk og orden i havner for Trondheim kommune. Denne forskriften trådte i kraft 20.11.1997 og er hjemlet i den tidligere Lov om havner og farvann fra 1984. Nevnte lov ble opphevet ved innføringen av eksisterende lov om havner og farvann fra 2009. I 2016 besluttet Samferdselsdepartementet at frist for å ta i bruk ny mal for ordensforskrifter var forlenget til 1. januar 2017.

I november 2016 vedtok styret i Trondheim Havn at forslag til ny ordensforskrift skulle sendes ut på høring. To faktorer har forsinket denne utsendelsen. For det første er en ny Havne- og farvannslov under utarbeidelse, og nye elementer i denne kunne få innvirkning på utforming av ordensforskriften. Man valgte derfor å vente med å sende forslaget ut på høring før man fikk flere signaler knyttet til denne loven. For det andre ble den såkalte vannscooterforskriften opphevet i mai 2017. Dette førte til at vannscootere nå er likestilte med andre fritidsfartøy. Med dette som bakgrunn ble det utført mindre endringer i malen for utforming av lokal ordensforskrift.

Havne- og farvannsloven gir anledning til å regulere bruk av vannscootere gjennom lokale fartsforskrifter og lokale ordensforskrifter. Gjennom høsten 2017 har samtlige 13 deltagerkommuner blitt kontaktet mht regulering av vannscootere. I denne ordensforskriften som nå er til høring legges det opp til at vannscootere likestilles med andre fritidsfartøy og at en regulering av slike må skje gjennom lokale fartsforskrifter.

Den forskriften som nå sendes ut på høring er derfor en gjennomføring av styrevedtaket fra november 2016.

Eksisterende forskrift om bruk og orden i Trondheim har ikke rettsvirkning for de øvrige kommunene som utgjør Trondheim Havn IKS. Samtidig er mange av de forholdene som eksisterende forskrift søker å regulere nå omfattet av regler i havneloven med forskrifter.

Det eksisterer videre en lokal forskrift om orden og bruk av havner og sjøområde i Namsos kommune.

Denne forskriften er hjemlet i gjeldende lov, og utarbeidet etter gjeldende mal. Innholdet i denne forskriften innarbeides i ny lokal forskrift som vil gjelde for alle 13 kommuner.

Selv om mange forhold dekkes av Havne- og farvannsloven så vil denne lokale forskriften om bruk og orden i havner og farvann være en viktig hjemmel for utøvelse av offentlig myndighet etter Havne- og farvannsloven.

Kommentarer til forslag til ny forskrift

Overskrift, oppbygging mv.

Utformingen av lokal ordensforskrift skal følge mal gitt av FOR-2012-11-02-1040. Denne malen danner forskriftens struktur, og gir rom for tilpasninger knyttet til lokale behov og sjøområder.

Overskriften nevner alle deltakerkommuner i Trondheim Havn IKS ved navn, slik at geografisk virkeområde er tydelig. Fra 01.01.2018 gikk Leksvik, sammen med Rissa, inn den nye kommunen Indre Fosen. Indre Fosen er ny deltagerkommune i Trondheim Havn IKS, og har som de andre deltagerkommunene sluttet seg til Trondheim Havn sin selskapsavtale.

Myndighet etter lokal forskrift er gjennomgående benevnt Trondheim Havn IKS i hele forskriftsteksten.

§ 1 Formål.

Fra mal. Ingen endring.

§ 2 Virkeområde

Fra mal. Henvisning til forskriftens overskrift som gir oversikt over alle deltakerkommunene. Forskriften omfatter både offentlige og private havner og sjøområder i Trondheims Havn IKS sine deltakerkommuner.

§ 3 Krav ved opphold i havnen og ved kai

Fra mal. Trondheim Havn IKS navngitt som myndighet.

§ 4 Pålegg om taubåtassistanse, forsvarlig fortøyning, oppankring og flytting

Fra mal. Trondheim Havn IKS navngitt som myndighet.

Operativt ser en at det kan inntreffe tilfeller hvor Trondheim Havn må treffe beslutning om å pålegge bruk av taubåtassistanse. Det samme gjelder for pålegg om fortøyning eller oppankring. Operativt vil påleggene fortone seg forskjellig for det aktuelle fartøyet, da bruk av taubåt og fortøyningsassistanse normalt betyr å pålegge kjøp av eksterne tjenester. Det å dirigere et fartøy til en spesiell ankringsplass eller å fortøye på et gitt vis betyr normalt ikke eksterne innkjøp. Dette er Trondheim Havn klar over, og i mange tilfelle vil beslutninger tas etter dialog med berørte parter.

Den operative vurderingen vil skje av personell i Trondheim Havn som er tillagt oppgaver innen nautiske og sikkerhetsmessige vurderinger og beslutninger. Dette er Trondheim Havnevakt samt personell tilknyttet Trondheim Havn sine kontorer på Verdal og Namsos.

Vurderinger og beslutninger vil basere seg på hensynet til trygg ferdsel og sikker havnevirksomhet. Dette er i utgangspunktet noe romslige vurderingskriterier, men gir også nødvendig rom for å benytte erfaring og faglig skjønn.

I det daglige vil muligheten for å kunne omdirigere fartøyer mellom fortøyningsplasser være en sentral del i det å legge til rette for effektiv havnedrift. Primært skal operativ planlegging ha som

utgangspunkt at en unngår denne type endringer, men samtidig vil det overordnede hensynet til effektiv havnevirksomhet klart være tjent med slik myndighet.

§ 5 Plikt til å varsle om skade
Fra mal. Trondheim Havn IKS er mottaker av melding om skade.

§ 6 Krav om tillatelse for å dykke
Fra mal. Forskriften angir havneområder hvor det kreves tillatelse for dykking. For Trondheim by anvender en «havneavgrensningen» slik den framgår i Farledsforskriften (FOR 2009-11-30 nr 1477 Forskrift om farleder) § 3 samt kartløsningen «Kystinfo». For Namsos er et område angitt der det kreves tillatelse for å dykke. For de øvrige navngitte havneområdene gjelder begrensningen innenfor 50 meter fra kaianlegget.

§ 7 Luftfartøy
Fra mal. Trondheim Havn IKS navngitt som myndighet. Erfaringsmessig er det liten aktivitet på bruk av luftfartøy. Vi ser imidlertid at det er en teknologisk utvikling innen autonome fartøy, også autonome luftfartøy (droner). For Trondheim Havn sin del er det derfor viktig at ordensforskriften innrettes slik at det ikke oppstår farlige situasjoner. Myndighet er geografisk avgrenset i § 2 Virkeområde.

§ 8 Krav ved passering
§ 8 a viderefører den generelle reglen om vikeplikt for utgående fartøy fra havnebasseng og kanaler. I begrepet «kanaler» forstås også utløpet av de store navigerbare byelvene, herunder Nidelven, Steinkjerelven og Namsen. Denne reglen er erfaringsbasert, da fartøy som er på veg inn mot kanal / havnebasseng har større rom til manøvrering enn fartøyer som er på veg ut av en kanal eller havnebasseng.

§ 8 b viderefører et særlig unntak som er basert på trafikken av hurtigbåter til/fra Brattørbassenget i Trondheim. Her skal utgående fartøyer vente med å avgå helt til inngående fartøyer er kommet trygt inn gjennom innløpet til bassenget.

§ 8 c viderefører en særskilt lokal ordning for å fremme sikker seilas i et område i Trondheim som kan være uoversiktlig.

§ 8 d viderefører etablert praksis i Trondheim hvor passering Skansenløpet styres av lyssignal.

§ 9 Snøtømming
Etter denne lokale forskriften vil det være forbudt å tømme snø fra offentlige kaianlegg med mindre Trondheim Havn IKS gir tillatelse. Dette forbudet er basert på to forhold. For det første, gjelder dette faren for forurensning av f.eks. søppel, mikroplast, finstoff/partikler og tungmetaller.

Snøtømming vil derfor reguleres gjennom en tillatelse gitt etter forurensningsloven, og kan kun iverksettes etter at tillatelse fra Fylkesmannen foreligger. Trondheim Havn må også være informert om mulige tiltak for å ivareta tillatelsen.

Det andre forholdet som vil vurderes er at det foretas operative hensyn, hvor en vurderer ulempe og fare for sjøfarende. Den operative vurderingen vil skje av Trondheim Havns personell som er tillagt oppgaver knyttet til nautiske og sikkerhetsmessige vurderinger og beslutninger.

§ 9A Regulering av bruk av fritidsfartøy
I mai 2017 opphevet Klima- og miljødepartementet forskrift 21. juni 2013 nr. 701 om bruk av vannscooter og lignende, den såkalte vannscooterforskriften. Det har blitt jobbet mye med å lage en

felles regulering av bruk av vannscooter til deltagerkommunene, og samtidig ivareta lovgivers intensjon om likebehandling av vannscooter med andre fritidsfartøy.

Kystverket har beskrevet de muligheter kommunene har til å benytte havne- og farvannsloven til å etablere lokale forskrifter for å regulere denne type fritidsfartøy[1]. Dette er via lokale fartsforskrifter og via lokale ordensforskrifter. Denne lokale forskriften som her er på høring er en lokal ordensforskrift, og skal også regulere annen bruk av havner og farvann innen hele Trondheim Havn IKS.

Arbeidet med å etablere en felles ordensforskrift som regulerer bruk av vannscootere for hele Trondheim Havn IKS har vist seg vanskelig. Det vil arbeides sammen med deltagerkommunene for å etablere lokale fartsforskrifter som da vil gjelde for alle typer fritidsfartøy.

Den valgte formuleringen i forskriften som er til høring følger derfor forskriftens mal, og legger opp til et videre arbeid der lovgivers intensjon om **likebehandling av vannscootere med andre fritidsfartøy** ivaretas.

§ 10 Andre reguleringer

§ 10 a) innfører krav om tillatelse i forbindelse med arrangement i sjøarealet innenfor «havneavgrensningen», jfr. farledsforskriften. Behovet for slik regulering er erfaringer fra nesten-uhell, motstridende interesser mellom eksempelvis store idrettsarrangement og skipsbevegelser, samt behovet for å kunne stille krav sammen med en tillatelse. Det vil være stort spenn i forvarsel, og slik ikke alltid mulig å ha skriftlig saksgang knyttet til et arrangement. Det vil da være behov for å kunne gjøre en vurdering på stedet, og at beslutningen formidles muntlig. Kravet om at Trondheim Havn IKS skal godkjenne slike arrangement mv. vil bedre sikkerheten i sjøområdet for alle involverte parter.

§ 10 b) Det er behov for å unnta hurtigbåter i rutegående trafikk særskilt fra kravet om at «ingen av propellene brukes før umiddelbart før fartøyet skal gå» Disse båtene vil i mange tilfelle benytte propellkraft for å holde fartøyet ved kai under av- og påstigning av passasjerer. Rederienes operasjonsmanualer / rutiner vil fastsette hvordan den enkelte fører av rutegående hurtigbåt forventes å bruke motorkraft for å holde fartøy sikkert inn til kai. Lokal ordensforskrift vil virke mot sin hensikt om den nedlegger forbud mot slike sikkerhetstiltak.

§ 10 c) Erfaringsmessig er det tilfeller av bunnfaste fiskeredskaper som settes ved kaianlegg og i innseilingsled til kaianlegg, slik at de skaper fare eller unødig ulempe for sjøfarende. Trondheim Havn har behov for hjemmel til å ta opp de fiskeredskapene som ansees som en fare for sjøfarende ved kaianlegg og innseilingsled til kaianlegg. Dette vil gi myndighet til å motvirke faren for at skip kan få garn eller andre fiskeredskaper i framdriftsanlegg og sidepropeller.

Forbudet er ikke knyttet til navngitte kaianlegg eller havneområder da det vil være et allment problem for alle kaianlegg med tilhørende manøverområde.

Forbudet er ikke ment å begrense muligheten til å sette bunnfaste fiskeredskaper i sjøområder hvor aktuelle skip har rimelig rom for å endre seilas og gå rundt flytende merker.

§ 10 d) Erfaringsmessig er det tilfeller av anleggsarbeider i sjø, ved sjøkanten eller på bruer hvor det er et visst potensiale for skade på mindre fartøyer som kommer for nær eller passerer under bruer. Eksempel på dette er utfylling av steinmasser i sjø. Tilsvarende gjelder behovet for å unngå at passerende båter og fartøy genererer så store fartsbølger at det oppstår fare for anleggsarbeider i sjø. Eksempel på dette er pelearbeider. Det er derfor behov for hjemmel til å opprette en egnet tidsbegrenset sikkerhetssone, eller tidsbegrenset fartsbegrensning.

[1] http://www.kystverket.no/Regelverk/Havne--og-farvannsloven/kommuners-adgang-til-a-regulere-bruk-av-vannscooter-gjennom-lokale-forskrifter-i-medhold-av-havne--og-farvannsloven/

§ 10 e) Gjennom prosjektet «Renere Havn» har det offentlige anvendt ca 250 millioner kroner for å oppnå en bedre miljømessig tilstand på sjøbunnen i Trondheim. Anleggsteknisk er dette gjennomført ved en kombinasjon av mudring og tildekking. Tildekningslag er dimensjonert for å motstå kreftene fra ordinær skipsaktivitet i de enkelte havneområdene. Tildekningslagene er ikke dimensjonert for å stå imot skipsanker som anvendes som «brems» ved manøvrering, i slike tilfelle vil det kunne oppstå brudd i tildekningslaget og forurenset masse kan lekke ut. Samtidig må en vektlegge den trygghet som ligger i å kunne anvende anker i nødstilfelle for å unngå støtningsskader. De miljømessige konsekvensene ved en stor skipsulykke kan overstige konsekvensene av å eksponere forurensede bunnsedimenter. Denne avveiningen er derfor forsøkt innarbeidet i forskriftsteksten ved formuleringen «Bruk av anker i ordinær manøvrering skal så langt mulig unngås»

§10 f) Det er til tider stor aktivitet på enkelte av Trondheim Havn sine kaier. For å ivareta fremkommelighet, sikkerhet og effektiv havnedrift er det viktig at arealene ryddes og rengjøres etter bruk. Slik bruk vil gjerne være areal knyttet til omlasting og mellomlagring.

Gods som settes igjen over lengre tid er både til hinder for annen trafikk, og kan vanskeliggjøre bl.a. vintervedlikehold som strøing og brøyting.

§ 11 Unntak i særlige tilfeller
Fra mal. Trondheim Havn IKS navngitt som myndighet.

§ 12 Reaksjonsmidler og straff
Fra mal. Ingen endring

§ 13 Ikrafttredelse
Fra mal. Selve ikrafttredelsen avhenger av høringsinnspill og mengde oppfølging av disse. § 13 opplyser at to gjeldende forskrifter om samme tema oppheves.

Høringsfrist mv
Forslag til lokal forskrift med høringsbrev og vedlegg om anløpsavgift for Trondheim Havn IKS for 2017 sendes til mottakere slik det framgår av adresseliste. Samtidig kunngjøres høring på Trondheim Havn sin hjemmeside i utvalgte media.

Trondheim Havn ber om at høringsinnspill sendes skriftlig som brev til:

Trondheim Havn IKS
Postboks 1234 Sluppen
7462 Trondheim.

Eller som e-post til: firmapost@trondheimhavn.no

Høringsfristen er satt til **01.03.2018**. Dette gir en høringsfrist på 6 uker fra dato.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Jomar Finseth	**Arkiv:**	M20
Arkivsaksnr.:	18/458		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet Kommunestyret

NY LOKASJON VENTILKAMMER NORDSKAG NÆRINGSPARK

Forslag til vedtak:
Frøya kommune dekker deler av kostnader for omlegging av vannledninger, samt etablerer ny lokalitet for ventilkammer på Nordskag industriområde. Frøya kommune sin andel vil være inntil 2.000.000,-

Kostnad på inntil 2.000.000,- dekkes ved bruk av disposisjonsfondet. Saldo på disposisjonsfondet pr 31.12.17 er kr 24.273.160

Vedlegg:

Ventilkammer med ledninger eksisterende
Ventilkammer med ledninger alternativ 1
Ventilkammer med ledninger alternativ 2
Notat fra Rambøll: Vurdering av alternativer

Saksopplysninger:

I forbindelse med utvidelse av sitt fabrikkanlegg har Nutrimar vært i kontakt med Frøya kommune spesielt knyttet til utfordringer rundt vannledninger og eksisterende ventilkammer for vannledninger. Ventilkammeret er et viktig knutepunkt for vannledning til næringsparken med fordeling av vann til de forskjellige produksjonsenhetene/byggene. Nutrimars nye bygg vil komme i konflikt med vannledninger i bakken der det skisseres to mulige løsninger:

- Legge ledninger i kulvert under bygg
- Flytte ledninger slik at de ikke blir overbygd.

En kulvertløsning er særdeles komplisert da det vil være behov for kulvert med inspeksjonsmulighet og denne vil komme i konflikt med tidevann som går inn i fyllingen. Den mest fordelaktige løsningen vil være omlegging av ledninger.

Nytt bygg er plassert slik at det vil bli liggende helt inntil eksisterende ventilkammer (Bilde 1), samt at det er planlagt med ny innfartsvei som totalt sett vil gi lite fritt areal rundt ventilkammeret. Utover dette så vil eksisterende ventilkammer nok kunne være et hinder med tanke på fri passasje rundt bygget.

Som en del av fremtidig utvikling av vannforsyningen til Nordskag næringspark vil det være nødvendig å etablere trykkøkningsstasjoner. Dette for å sikre stabilt trykk, selv under store belastninger (forbruk) på nettet. Dagens situasjon er at trykket faller ved store forbruk, noe som skaper utfordringer for kundene i området. Framtidige leveranser og kvaliteten av disse henger sammen med planlagt utbygging av Bremnestuva høydebasseng. Det er på nåværende tidspunkt ikke avklart om det vil bli bygget ett eller to basseng.

Rambøll er leverandør av rådgivende ingeniørtjenester både for Nutrimar og for utbygging av vannforsyningsnettet for Frøya kommune. I denne saken har Rambøll, på vegne av Nutrimar, gjort en vurdering av nytte ved bygging av nytt ventilkammer, samt at de har beregnet kostnader for nytt bygg med innhold; ventiler, rør og trykkøkningspumper. I samtale mellom Nutrimar og Frøya kommune har det vært diskutert en deling av utgifter for påkrevd ending av infrastruktur knyttet til vannleveranser.

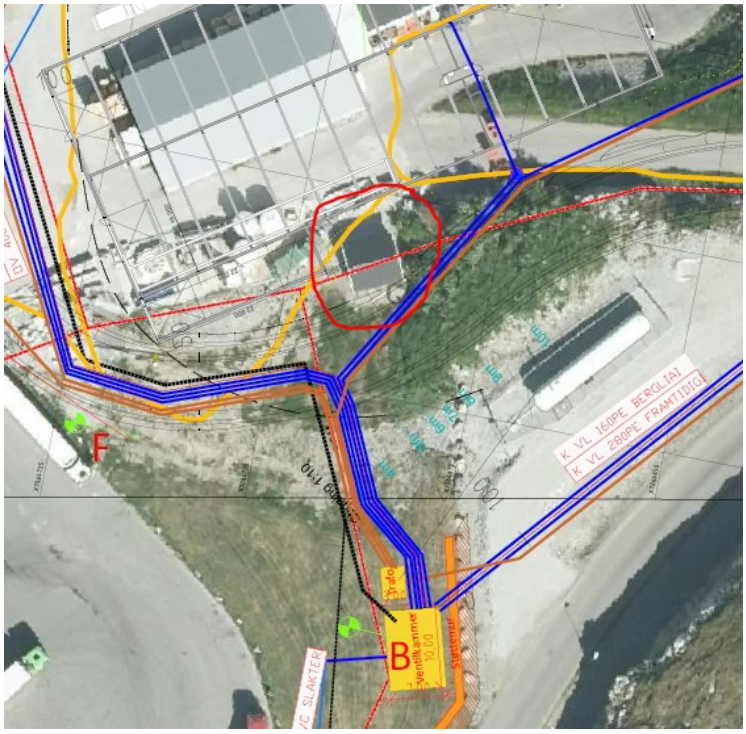

Bilde 1 Eksisterende ventilkammer med rød ring. Eventuelt nytt ventilkammer i gult markert med B

Vurdering:

Rådmannens vurdering er at det vil være tilstrekkelig plass for trykkøkningspumper i eksisterende ventilkammer, men det vil bli relativt liten plass og rommet vil nok kunne betegnes som «overfylt». Ved å bygge nytt ventilkammeret og skifte lokalitet så vil dette bli mer tidsriktig med tanke på innhold, nødvendig plass for vedlikehold og det gir mulig for fremtidige utvidelser dersom dette skulle være nødvendig.

Rådmannen vurderer at det vil være fornuftig å flytte lokalitet for eksisterende ventilkammer med bakgrunn i at denne blir liggende for tett inntil nytt bygg og ny vei. I dette ligger en økning av kammerets areal for etablering av trykkøkningsanlegg, samt mulige fremtidige utbygginger. Når det gjelder fordeling av kostnader så foreslår rådmannen at Frøya kommune

dekker utgifter for den delen av nytt ventilkammer som er over bakkenivå, det vil si nytt bygg med nødvendige tekniske komponenter som ventiler og pumper for trykkøkning. Nutrimar dekker utgifter for omlegging av ledninger på området, samt tilførselsledninger, samt støpt betongplate for nytt kammer, med rørstusser i nivå over gulv. En slik omlegging vil gi virksomhetene på Nordskag næringspark en fremtidsrettet løsning for vannleveranser og fremtidig utvikling av området. En ny lokasjon vil være i tråd med hvordan bedriftene ønsker å utvikle næringsparken kommende år, der nytt ventilkammer ikke vil komme i konflikt med planlagte tiltak. Frøya kommune sine kostnader i flytting av lokalitet for ventilkammer på Nordskag er beregnet av Rambøll å være 2 MNOK. Med bakgrunn i overstående foreslår rådmann at Frøya kommune dekker deler av kostnader for omlegging av vannledninger, samt etablerer ny lokalitet for ventilkammer på Nordskag industriområde. Frøya kommune sin andel vil være inntil 2.000.000,-

Forhold til overordna planverk:

I tråd med planverk

Økonomiske konsekvenser:

Kostnad på inntil 2.000.000,- dekkes ved bruk av disposisjonsfondet. Saldo på disposisjonsfondet pr 31.12.17 er 24 273 160,81.

Eksisterende:
VL
SP
SP-PL
OV
EL kabler ihht Kabelpl

K VL 315 PE100 SDR11
P VL 110 PE Nutrimar
ø110mm fraPH
ø110mm fra SF
P VL 110 PE RÅVARE
P VL 225PVC SLAKTER
P VL 110 PVC SALMAR
K VL 110PVC BERGLIA
ø110mm fra Aco drain
SP ø110mm PE til kai
VLø110mm PE til kai
VL110 PE100 SDR 11
VL110 PE100 SDR 14
Baiolø Shrimp
Ny vei
Ny vannledning til Kobles med Baiolø smolt
Kjørevei for truck
Kjørevei for truck
Ventilhus
Ventilhus
TRAFO
Snitt A
Snitt B

A	INNLAGT EL KABLER ETTER PÅVISNING	29.01.2018	JMT		CHG
Revisjon	Endring	Dato	Tegnet	Kontrollert	Godkjent

Fase
PLANTEGNING

RAMBØLL

Rambøll Norge AS - Region Midt-Norge
Mellomila 79 - 7493 TRONDHEIM - Tel 73 84 10 00 - Fax 73 84 10 60

NUTRIMAR
VA SITUASJON

DATO: 23.01.2018
TEGN: JMT
KONTR:
Uppdragsnr: 1350025808
Ansvarlig: JMT
Beskrivelse: H101 DAGENS SITUASJO
Skala: A1 = 1:250

VA-ledninger
DAGENS SITUASJOM
MED NYBYGG INNLAGT

Kundeprosj.	Bygg	Etasje	Fag	System	Type	Løpenummer	Produktfase	Revisjon	Status
						K 700 10 H01		A	

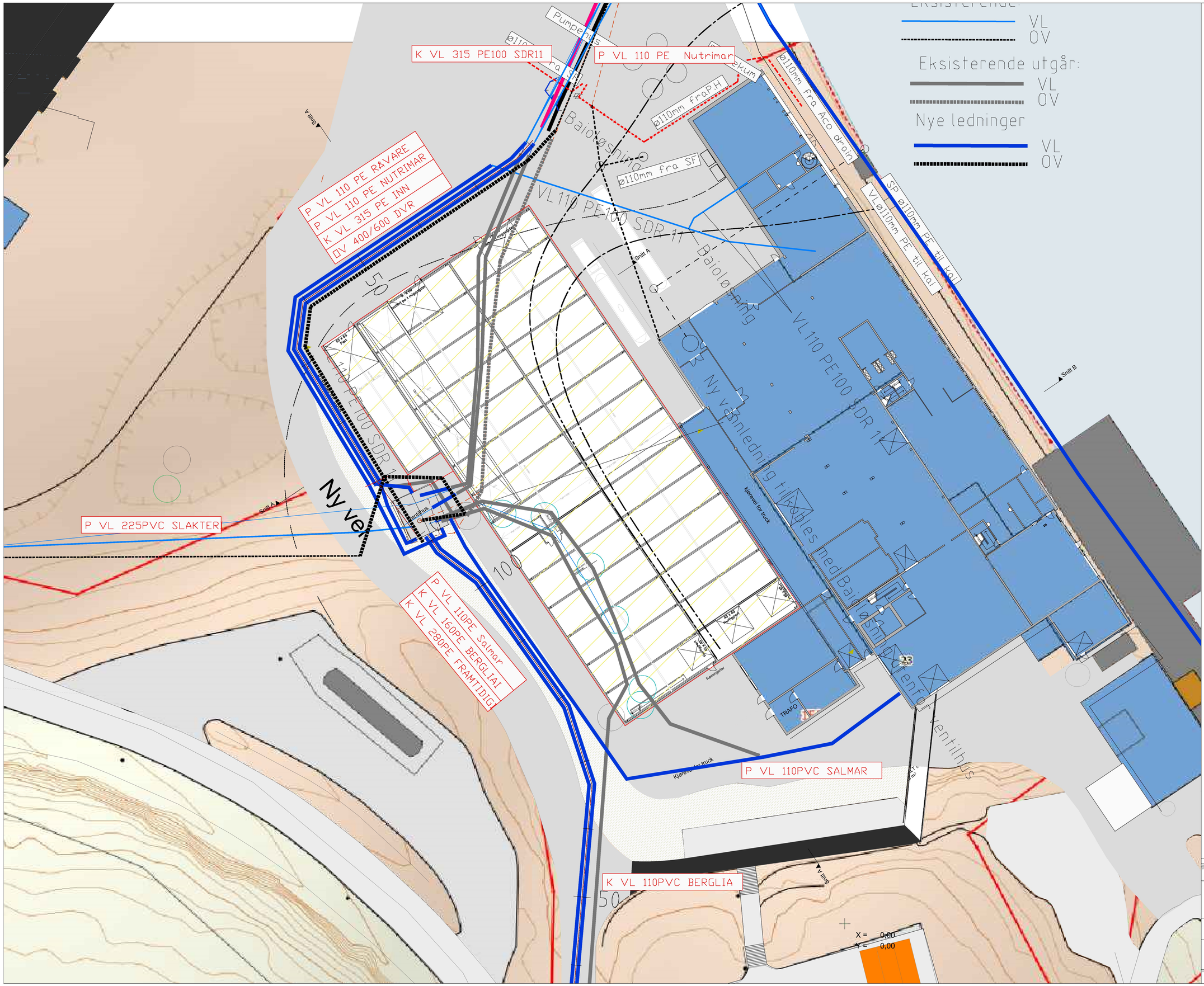

Revisjon	Endrtdato		Dato	Tegnet	Kontrollert	Godkjent

Tittel

PLANTEGNING

RAMBØLL

Rambøll Norge AS - Region Midt-Norge
Mellomila 79 - 7493 TRONDHEIM - Tel 73 84 10 00 - Fax 73 84 10 60

NUTRIMAR
VA SITUASJON

VA-ledninger
NY SITUASJON
ALT 1. NYE RØR LAGT I TREKKERØR UNDER BYGG

DATO: 23.01.2018	
TEGN: JMT	
KONTR:	
Prosjektnummer: 1350025808	
Utført av: JMT	
Filnavn: H02.dwg	
Målestokk: A1 = 1:250	

Komplekс	Bygg	Etasje	Fag	System	Type	Løpenummer	Fremst-Bas	Revisjon	Status
						K 700 10 H103			

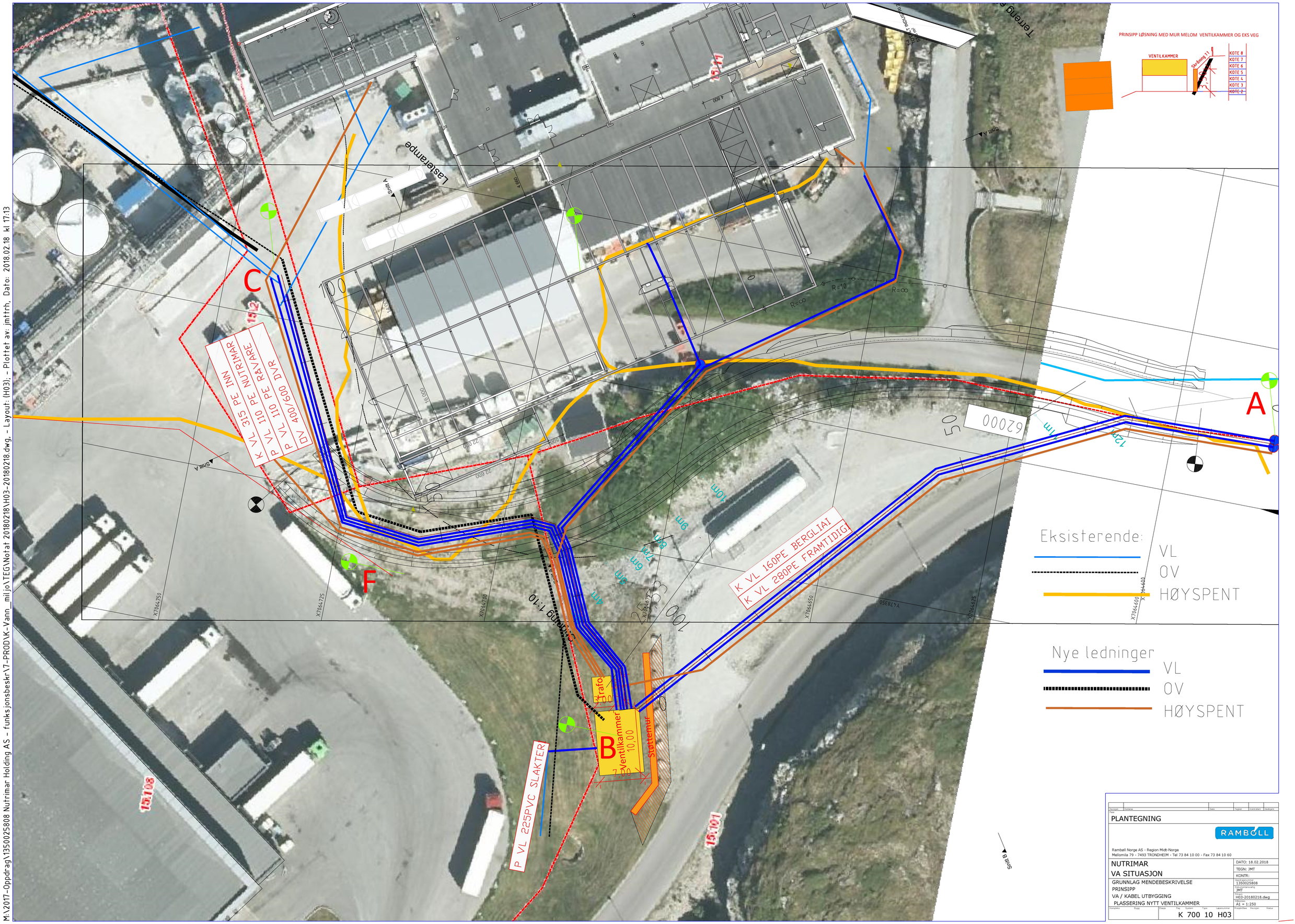

M:\2017-Oppdrag\1350025808 Nutrimar Holding AS - funksjonsbeskr\7-PROD\VK-Vann_miljø\TEGN\Notat 20180218\H03-20180218.dwg, - Layout: (H03), - Plottet av: jmtfrh, Dato: 2018.02.18 kl 17:13

Revisjon	Formål	Dato	Tegnet	Kontrollert	Godkjent

Tittel

PLANTEGNING

RAMBØLL

Rambøll Norge AS - Region Midt-Norge
Mellomila 79 - 7493 TRONDHEIM - Tlf 73 84 10 00 - Fax 73 84 10 60

NUTRIMAR
VA SITUASJON

GRUNNLAG MENDEBESKRIVELSE
PRINSIPP
VA / KABEL UTBYGGING
PLASSERING NYTT VENTILKAMMER

DATO: 18.02.2018	
TEGN: JMT	
KONTR:	
Oppdragsnr.	1350025808
Oppdragsansvarlig	JMT
Fil-navn	H03-20180218.dwg
Målestokk	A1 = 1:250

Kompleks	Bygg	Etasje	Fag	Funksjon	Type	Løpenummer	Prosjekterfase	Revisjon	Status
			K	700	10	H03			

NOTAT

Oppdrag	**OMLEGGING AV VANNLEDNINGER VED UTBYGGING NUTRIMAR**
Kunde	**FRØYA KOMMUNE**
Notat nr.	**OMLEGGING AV LEDNINGER**
Dato	**2018/02/18**
Til	**Jomar Finseth Frøya kommune**
Fra	**Johan Martin Tiller (Rambøll)**
Kopi	**Ivar Meland Frøya kommune**
	Bjørnar Grytvik Frøya kommune
	Arvid Hammernes Frøya kommune
	Brynjar Balstad Nutrimar

Dato 2018/02/05

Rambøll
Mellomila 79
PB 9420 Sluppen
N-7493 Trondheim

T +47 73 84 10 00
F +47 73 84 10 60
www.ramboll.no

1. Bakgrunn

NUTRIMAR skal bygge ut nytt lagerbygg, dagens ledninger må omlegges. Rambøll er bedt av Frøya kommune å foreta en kostnadsvurdering av de to foreslåtte tiltak.
Alternativ 1 er omlegging av ledninger fra eks. ventilkammer og Rundt nytt bygg. Tegning H02
Alternativ 2 er bygge nytt ventilkammer, legge ledninger ut av byggeområdet. Tegning H03

2. Alternativ 1

Beholder dagens ventilkammer, omlegging av ledninger.
Fra landside blir eks. ledning VL 110 fra Bergslia, utbyttet med ny VL160 for å minske trykktapet i dagens ledning, samtidig legges ny VL 280, som vil bli benyttet når planlagt ringledning rundt Frøya etableres. Dagens VL315 som kommer fra Bremnesstua legges om, rundt nytt bygg.

3. Alternativ 2.

Dette alternativet er flytting av dagens ventilkammer, vekk fra tomta. Nye ledningsføringer legges til ventilkammer utenfor byggetomt. Fra landside blir eks. ledning VL 110 fra Bergslia, utbyttet med ny VL160 for å minske trykktapet i dagens ledning, samtidig legges ny VL 280, som vil bli benyttet når planlagt ringledning rundt Frøya etableres. Dagens VL315 som kommer fra Bremnesstua legges om.

4. Fordeler / Ulemper.

Økonomi:
Alternativ 1. Økonomisk billigere.
De kommale ledningsføringer er ca like lange for begge alternativer.

Rambøll Norge AS
NO 915 251 293 MVA

Kostnader ved et nytt ventilkammer vil ligge på 2 millioner kroner, da er det medtatt pumper som kan gi større kapasitetutnyttelse/ større mengde som kan taes ut til industriområdet./(fra ca 30l/s til
til 60L/s). Ved å beholde dagens ventilkammer må en medregne kostander med ombygging av eks. ventilkammer, antatt kostnader er usikker men antatt kostnad med pumper vil være 600.000kr.-

Plassering:
Dagens plassering vil være svært nær nytt bygg. Det vil bli liggende mellom ny veg og nytt bygg. Plassering medfører at det ikke vil være mulighet for videre utvidelse.
Ved ny plassering kan ventilkammer bli plassert slik at det ikke blir i konflikt med videre utbygging på området.

Bruksområdet:
Ved å bygge ut et nytt ventilkammer, er det mulig å skreddersy en løsning for optimalisering av dagens drift.
Nytt ventilkammer vil medføre enklere drifting av ledningsnettet på industriområdet.

Med vennlig hilsen
Johan Martin Tiller

Vedlegg:

- Tegning H01. Dagens situasjon
- Tegning H02. Alternativ 1. Omlegging av ledningsnett rundt nytt bygg
- Tegning H03. Alternativ 2. Nytt ventilkammer

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Svanhild Mosebakken	**Arkiv:**	256
Arkivsaksnr.:	18/21		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet Kommunestyret

LÅNEGARANTI FOR FRØYA STORHALL AS

Vedtak:
Forslag til vedtak:

1. Frøya kommune innvilger Frøya Storhall AS selvskyldnergaranti som skal dekke lånebeløp på 16 millioner, med et tillegg av 10 % til dekning av renter og omkostninger. Kommunens maksimumsansvar kan ikke overstige NOK 17.6 millioner.

2. Garantien skal gjelde fra låneopptrekk og i hele lånets løpetid 40 år med tillegg av inntil 2 år i tilfelle utestående beløp etter siste forfallsdato.

3. Frøya kommune forskutterer lånemidler på kr 12,1 millioner kr til Frøya Storhall AS. Forskuddet finansieres ved investeringsfond som forskudd på spillemidler over art 05200

   Saldo på «253080011 investeringsfond» er pr 01.01.18: 21 658 453 kr

Vedlegg:
Søknad om garanti for lån i kommunalbanken – Frøya Storhall AS
Budsjett – Frøya Storhall AS
Bekreftelse på spillemiddelsøknader

Saksopplysninger:
Frøya Storhall AS eies av Frøya kommune gjennom et heleid kommunalt aksjeselskap med aksjekapital på kr. 30.000.

Frøya Storhall AS har i ukedagene vært utleid til idrettslagene på Frøya, Frøya fotballklubb, næringsliv, Sistranda skole og Guri Kunna VG-skole. I helgene har den vært utleid til idrettslagene på Frøya, Frøya fotballklubb og til klubber i Trondheims-området. Det har også vært en del bursdagsselskaper i hallen, med bruk av 1/6 bane og Kakkenstua. Kakkenstua har også vært utleid til idrettslagene og Frøya fotballklubb, samt til Dalpro, som har hatt klasser i norskopplæring i lokalene.

Frøya kommune åpnet frisklivssentral/treningsstudio i servicebyggets 2.etg og Kakkenstua i september. Kommunen har framleie av treningsstudioet til Maxtrim hverdager fra 06-09 og 15-23, samt 06-23 på lørdag/søndag og helligdager.

Klatrehallen har vært drevet av Frøya Klatreklubb og det har vært til dels stor aktivitet. Klatreklubben har ikke betalt leie i 2017, men vil betale leie fra 1.januar 2018

Investeringen
Kostnadsoverslaget, som lå ved kommunestyresak 57/15, lød på kr. 58,9 millioner kr, eks mva. Da var det hele toppfinansiert med et lån på 10 millioner kr. Etter at anbud var antatt, ble kostnadsoverslaget justert til kr. 62,906 millioner kr. eks mva. Dette vister da en underfinansiering på ca. 4 millioner kr.

I prosjektet lå det også inne en finansering med såkalte programsatsingsmidler på 4 millioner kr, som fordelte seg med 3 millioner kr for selve fotballhallen og 1 million kr for klatrehallen. I løpet av første halvår 2017 ble det endelig avklart at Frøya Storhall ikke får disse programsatsingsmidlene. Det var dialog med både fotballforbundet og klatreforbundet underveis, men det ble avslag i kulturdepartementet, også etter anke. Styret i Frøya Storhall AS har tatt til etterretning at også disse midlene må erstattes med låneopptak.

Underveis i byggeprosessen måtte det gjøres tilleggsbestillinger. Her kan nevnes:
- Ny trafo
- Vanntank
- Oppgraderinger innvendig: Himling i tak m.m.
- Utenomhus-arbeid, parkeringsplasser, utebelysning m.m.

Videre er det tatt høyde for asfaltering av parkeringsplass vest, digital plattform og mobilt gulv som til sammen utgjør en tilleggsinvestering på ca. 8 millioner kr.

Kostnadsutviklingen ble presentert for formannskapet i eiermøte umiddelbart etter generalforsamlingen i juni 2017. Samtidig ble det opplyst at det ville bli behov for å ta opp lån med kommunal garanti.

Oversikt:

Differanse nytt kostnadsoverslag	4 000 000
Miste av programsatsningsmidler	4 000 000
Tilleggsinvesteringer	8 000 000
Nytt lånebehov	16 000 000

Samlet sett gir dette et nytt lånebehov på ca. 16 millioner kr, som sammen med det allerede innvilgede lån på 10 millioner kr vil gi et samlet lån på 26 millioner kr.

En del av finansieringen til Frøya Storhall AS er spillemidler. Søknadene er godkjente og vil bli fornyet den 15.januar d.å. Rådmannen anslår at midlene vil bli utbetalt i løpet av 2-4 år, totalt 12,1 millioner kr. Dette må mellomfinansieries, enten via låneopptak eller at Frøya kommune forskutterer disse midlene.

Kommunestyret vedtok i sak 18/16 å garantere for et byggelån på 40 millioner kr. For lånet på 10 millioner kr er det foreløpig betalt renter, mens avdragene slår inn i august 2018. For

byggelånet på 40 millioner kr er det så langt betalt renter, og lånet forfaller i sin helhet 9.mars 2018.

I dialog med Kommunalbanken er Frøya Storhall AS enige om å søke om garanti for nytt lån – stort 16 millioner kr – og med nedbetalingstid på 40 år i tillegg til allerede innvilget lån på 10 millioner kr. Det resterende av byggelånet blir innfridd ved forfall gjennom en innbetaling på ca. 12 millioner kr. Dette er midler selskapet har på konto, etter å ha mottatt momskompensasjon.

Innfrielse av byggelån:

Nytt lån	16 000 000
Spillemidler	12 100 000
Momskompensasjon	11 900 000
Innfrielse av byggelån	40 000 000

Haller det er naturlig å sammenligne seg med – Abrahallen, Valdres Storhall, Storhall Karmøy og Bardufoss Storhall – har langsiktige lån fra 22 millioner kroner til 50 millioner kroner. Storhall Karmøy har som Frøya Storhall stort bidrag fra næringsliv som del av finansiering av hallen. I tillegg har de og de øvrige hallene kommunale og fylkeskommunale tilskudd.

Regnskap for 2017 foreligger ikke pr dato. Det har vært tilnærmet full drift i hele Frøya Storhall AS, men samtidig har det foregått en del reklamasjonsarbeider.

Vurdering:
Frøya kommune er i den heldige situasjonen at likviditeten i kommunen er god, og har mulighet til å forskuttere spillemidlene til Frøya Storhall AS. Gjennom å forskuttere disse midlene reduserer kommunen kapitalkostnaden til Frøya Storhall AS. Spillemiddelsøknadene er godkjent, men utbetalingene vil skje i årene 2018 til 2022. Det er derfor ingen risiko ved forskutteringen, men kommunen vil miste renteinntektene på innskuddet i perioden. Renten er i dag på ca. 1,32%, som vil gi en renteinntekt på ca. 159 720 kr pr år for et innskudd på 12,1 millioner kr.

Alternativt kan kommunen garantere for et ekstralån på 12,1 millioner kr, slik at Frøya Storhall AS selv kan dekke inn forskutteringen av spillemidlene og foreta ekstra innbetalinger på lånet ettersom utbetalingene fra spillemidlene kommer.

Kommunen har tidligere hatt praksis å forskuttere spillemidler til prosjekter som kommunen selv eier.

Rådmannen anbefaler derfor at kommunen forskutterer spillemidlene til Frøya Storhall AS på 12,1 millioner kr, og stiller til som garantist for 16 millioner i tillegg til tidligere innvilget lån på 10 millioner kr.

Vedlagt søknaden er driftsbudsjettet til Frøya Storhall AS. Dette viser at selskapet vil bruke 2-3 år før de forventer å gå med overskudd av driften. Frøya Storhall AS har svært liten aksjekapital gitt verdiene som ligger i selskapet, og har svært liten handlekraft som en følge av dette. Rådmannen anbefaler at diskusjon om mulig utvidelse av aksjekapitalen blir tatt opp på førstkommende generalforsamling som Frøya Storhall AS arrangerer.

Økonomiske konsekvenser:
Forskutteringen vil ikke ha driftsmessige virkning ut over tapt renteinntekt, og mindre likviditet i perioden frem til alle spillemidler er utbetalt. Frøya kommune har god likviditet, og rådmannen ser ikke at dette vil påvirke driften slik situasjonen er i dag.

Budsjett 2018-2020

Inntekter, spesifisert på egen fane	2018	2019	2020
Utleie lokale lag	343 000	360 000	360 000
Skoler/ barnehager	125 000	125 000	125 000
Lokale bedrifter	111 200	150 000	200 000
Eksterne lag	80 000	150 000	200 000
Kamper	50 000	150 000	200 000
Kort egentrening	80 000	100 000	120 000
Sponsorinntekter	770 000	900 000	1 000 000
Messer/ Arrangement	150 000	300 000	400 000
Cuper	50 000	75 000	100 000
Bursdager	21 000	30 000	30 000
Klatrehallen	75 000	100 000	100 000
Kiosk/ Automat	49 000	75 000	100 000
Frøya kommFriskliv	405 000	420 000	430 000
Klubbhus	25 000	50 000	50 000
Sum inntekter	**2 334 200**	**2 985 000**	**3 415 000**
Lønnskostnader			
Lønn vaktmester	170 000	190 000	240 000
Lønn DL	550 000	550 000	580 000
5,1% AGA	36 720	37 740	41 820
Feriepenger	86 400	88 800	98 400
Refusjon DL lønn	-281 040	-281 040	-295 000
Sum personal	**562 080**	**585 500**	**665 220**
Driftskostnader			
El./Strøm	300 000	350 000	400 000
Renhold	250 000	300 000	320 000
IT utstyr/kommunikasjon/ mobil	40 000	50 000	50 000
Driftsmaterialer/utstyr	75 000	200 000	100 000
Salg/ Markedsføring/ Bookingløsning	150 000	150 000	200 000
Avgifter	50 000	50 000	50 000
Revisjon/regnskap	110 000	150 000	150 000
Forsikringspremie	70 000	73 000	75 000
Andre kostnader	80 000	100 000	120 000
Sum driftskostnader	**1 125 000**	**1 423 000**	**1 465 000**
Driftsresultat	**647 120**	**976 500**	**1 284 780**
Avskrivinger			
Kto 1100, 40 år			
Sum avskrivninger	**650 000**	**650 000**	**650 000**
Finans			
Renter, ihht oppsett fra KB 40 år			
Sum finans	**390 000**	**500 000**	**500 000**
Resultat etter avskr/finans	**-392 880**	**-173 500**	**134 780**

Thomas Sandvik

Fra: Knut Arne Strømøy
Sendt: 4. januar 2018 15:15
Til: Thomas Sandvik
Emne: Frøya storhall AS

Søknad om spillemidler.

I 2017 ble det fremmet fire separate søknader fra Frøya storhall AS.

Søknadene ble oversendt fylkeskommunen og funnet i orden, alle søknadene fikk avslag da med bakgrunn i manglende midler etter fylkets tildeling.
Ettersom søknadene ble godkjent fremmes de på nytt i 2018.

De fire søknadene er:

Frøya storhall-fotballhall	kr. 8 000 000
Frøya Storhall-klatrehall	kr. 2 500 000
Frøya storhall-sosiale rom	kr. 1 200 000
Frøya storhall-ekstra garderobe	kr. 400 000
Totalt	kr. 12 100 000

I kontakt med fylkeskommunen får vi som svar at prioriterte søknader fra en kommune hittil har fått omsøkte midler, men på grunn av mange restanser kan en eventuell utbetaling
måtte vente opptil fire år før alle kan mottas.

At godkjenning av søknader og positive vedtak drar ut i tid har vi opplevd tidligere. Søknadene i forhold til basishallen lå i kø i tre år og utbetalingene ble delt over to år.

Vi har aldri opplevd at godkjente søknader ikke har blitt imøtekommet når regnskap er levert og revidert av kommunenes revisor.
Den samme erfaringen har også fylkeskommunen gjort.

Vennlig hilsen
Frøya kommune

Knut Arne Strømøy
Seniorrådgiver
Telf. +47 72 46 32 95
Mob.+47 41 45 98 08
Sentralbord;+47 72 46 32 00
e-post: knut.arne.stromoy@froya.kommune.no

Frøya Storhall,

Boks 103,

7261 Sistranda

Frøya kommune, Sistranda, 15.02.18

Rådmannen,

7260 Sistranda

SØKNAD OM GARANTI FOR LÅN I KOMMUNALBANKEN/ FORSKUTTERING AV SPILLEMIDLER

Frøya Storhall eies av Frøya kommune gjennom et heleid kommunalt aksjeselskap med aksjekapital på kr. 30.000. Kostnadsoverslaget, som lå ved kommunestyresak 57/15, lød på kr. 58 900 000, eks mva. Da var det hele toppfinansiert med et lån på kr. 10 000 000. Etter at anbud var antatt, ble kostnadsoverslaget justert til kr. 62 906 000, eks mva. Det viste da en underfinansiering på ca. kr. 4 000 000. Her lå det også inne en finansering med såkalte programsatsingsmidler på kr. 4 000 000, som fordelte seg med kr. 3 000 000 for selve fotballhallen og kr. 1 000 000 for klatrehallen. Kommunestyret vedtok i sak 18/16 å garantere for et byggelån på kr. 40 000 000. For lånet på kr. 10 000 000 er det foreløpig betalt renter, mens avdragene slår inn i august 2018. For byggelånet på kr. 40 000 000 er det så langt betalt renter, og lånet forfaller i sin helhet 9.mars 2018.

I løpet av første halvår 2017 ble det endelig avklart at Frøya Storhall IKKE får såkalte programsatsingsmidler. Det var dialog med både fotballforbundet og klatreforbundet underveis, men det ble avslag i kulturdepartementet, også etter anke. Styret har tatt til etterretning at også disse midlene må erstattes med låneopptak. Dermed var lånebehovet økt fra opprinnelig kr. 10 000 000 til kr. 18 000 000.

Under veis i byggeprosessen måtte det gjøres tilleggsbestillinger. Her kan nevnes:

- Ny trafo
- Vanntank
- Oppgraderinger innvendig: Himling i tak m.m.
- Utenomhus-arbeid, parkeringsplasser, utebelysning m.m.

Videre er det tatt høyde for asfaltering av parkeringsplass vest, digital plattform og mobilt gulv. Samlet sett gir dette et lånebehov på ca. 16 000 000, som sammen med det allerede innvilgede lån på 10 000 000 gir et samlet lå på kr. 26 000 000. I tillegg må det skaffes midler til forskottering av spillemidler på kr. 12 100 000. Søknadene er godkjente og vil bli fornyet den 15.januar d.å. Vi innser at midlene ikke vil bli utbetalt før innen 1-3 år.

Kostnadsutviklingen ble presentert for eierne i eiermøte umiddelbart etter generalforsamlingen i juni 2017. Samtidig ble det opplyst at det ville bli behov for å ta opp lån med kommunal garanti.

I dialog med Kommunalbanken er vi enige om å søke om garanti for nytt lån – stort kr. 28 100 000 – og med nedbetalingstid på 40 år. Det vil bli ekstraordinære nedbetalinger etter hvert som spillemidlene kommer inn. Ettersom det da søkes om at 28 100 000 av byggelånet konverteres til

ordinært lån, vil det resterende av byggelånet bli innfridd ved forfall gjennom en innbetaling på kr. 12 000 000. Dette er midler selskapet har på konto, etter å ha mottatt momskompensasjon.

Haller det er naturlig å sammenligne seg med – Abrahallen, Valdres Storhall, Storhall Karmøy og Bardufoss Storhall – har langsiktige lån fra 22 millioner kroner til 50 millioner kroner. Storhall Karmøy har som Frøya Storhall stort bidrag fra næringsliv som del av finansiering av hallen. I tillegg har de og de øvrige hallene kommunale og fylkeskommunale tilskudd.

Vedlagt denne søknaden ligger drifts budsjett for perioden 2018-2020. Som det fremgår, budsjetteres det med driftsunderskudd i 2018 og 2019. Dette er en utfordring styret jobber med. Styret har et vedtak på at driften av selskapet ikke skal lånefinansieres.

Det har vært stor virksomhet i Frøya Storhall i 2017, samtidig har det foregått en del reklamasjonsarbeider. Potensialet for økt utleie i forhold til 2017 er betydelig. Det startes også et arbeid med å skaffe faste reklameinntekter der bedrifter gis mulighet til å profilere seg på en storskjerm og 5 mindre skjermer.

Selve fotballhallen har i ukedagene vært utleid til idrettslagene på Frøya, Frøya fotballklubb, næringsliv, Sistranda skole og Guri Kunna VG-skole. I helgene har den vært utleid til idrettslagene på Frøya, Frøya fotballklubb og til klubber i Trondheims-området. Det har også vært en del bursdagsselskaper i hallen, men bruk av 1/6 bane og Kakkenstua. Kakkenstua har også vært utleid til idrettslagene og Frøya fotballkubb, samt til Dalpro, som har hatt klasser i norskopplæring i lokalene.

Frøya kommune åpnet frisklivssentral i servicebygget i september. Kommunen har framleie av treningsstudioet til Maxtrim fra tidlig morgen og på ettermiddag.

Klatrehallen har vært drevet av Frøya Klatreklubb og det har vært til dels stor aktivitet. Klatreklubben har hatt en avtale om gratis leie av klatrehallen fram til 1.oktober 2017, men vil etter den tid betale leie. Styret er nå i dialog med klatreklubben om nivået.

1. I tråd med styrevedtak av 6.januar 2018 søker Frøya Storhall AS om kommunal garanti for et lån i Kommunalbanken – stort kr. 16 000 000. Lånet kommer i tillegg til allerede opptatt lån på kr. 10 000 000. Det søkes om at disse lånene slås sammen og gis nedbetalingstid på 40 år.
2. Videre søkes det om at Frøya kommune forskotterer spillemidlene – som beløper seg til kr. 12 100 000.
3. Dersom kommunen velger å avslå søknaden om forskottering av spillemidlene, søkes det alternativt om at det garanteres for et lån på kr 28 100 000.
4. Styret ber kommunen som eier vurdere behov og muligheter til å øke selskapets egenkapital, som i dag er på kr. 30.000

Med håp om velvillig behandling

Frøya Storhall AS

Nils J Karlsen

Styreleder

Vedlegg:

1. Driftsbudsjett for 2018-2020
2. Bekreftelse på godkjente spillemiddelsøknader

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Thomas Sandvik	**Arkiv:**	153
Arkivsaksnr.:	18/350		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet Kommunestyret

BUDSJETTJUSTERING 1 – INVESTERINGSBUDSJETTET 2018

Vedtak:
Forslag til vedtak:
Frøya kommunestyre vedtar følgende endringer for investeringsbudsjettet for 2018, av overførte budsjettmidler fra 2017.

Prosjekt	Beskrivelse	Budsjett 2017	Revidert budsjett 2017	Budsjett 2018 overført fra 2017
551315	Prosjektering NÆRINGSAREAL	2 897 098	800 000	2 097 098
551317	Infrastruktur sentrumsområdet	1 268 711	2 267	1 266 444
551328	Trafikksikkerhetstiltak	989 398	550 000	439 398
551341	Ny brannstasjon	26 885 587	280 000	26 605 587
551342	Dyrøy oppvekstsenter	3 119 210	50 000	3 069 210
551343	BOLIGFELT HOLAHAUAN	14 563 132	2 200 000	12 363 132
551345	Adresseprosjektet - fullføring av prosjektet	986 250	170 000	816 250
551347	FJERNVARMEANLEGG - SISTRANDA SENTRUM	2 743 324	300 000	2 443 324
551356	Tankvogn brann	1 200 000		1 200 000
551358	LIGGEKAI SISTRANDA	401 363		401 363
551361	Oppgradering uteområdet på Sistranda/Hamarvik (fra flytting 2016)	1 110 577		1 110 577
551364	VANNFORSYNING SISTRANDA-NORDSKAGET	20 957 360	10 000 000	10 957 360
551370	FORPROSJEKT MUSEUM	175 000		175 000
551374	Nordhamarvik gravplass	4 014 617	150 000	3 864 617
551375	NYTT HØYDEBASSENG - Bergheia	2 000 000	40 000	1 960 000
551376	NYTT HØYDEBASSENG - BREMNESTUVA	17 873 513	250 000	17 623 513
551377	OPPRYDDING KOMMUNALE AVLØPSLEDNINGER/OVERVANNSPROBLEMER	2 065 621	75 000	1 990 621
551378	Universell utforming Hallaren Kirke	190 000	150 000	40 000
551388	UTBYGGING BEINSKARDET - BYGGETRINN 2	3 891 011		3 891 011
551391	Flytekai Inntian	312 500	220 000	92 500
551393	Digitalisering av arkiv - komplementering delingsarkiv og planarkiv	690 348	460 000	230 348
551401	FRILUFTLIVETS ÅR KOMMUNE	146 932		146 932
551402	FYSISK UTFORMING OSK	168 750	150 000	18 750

551404	INNKJØP ELEVPCER	527 778	450 000	77 778
551406	NY KOMMUNIKASJONSLØSNING	196 196	60 000	136 196
551407	NY SKOLEPORTAL	182 150		182 150
551428	KULVERT I BLAKSTADVASSDRAGET	187 590		187 590
551430	MORGENDAGENS OMSORG	6 726 268	3 000 000	3 726 268
551431	Gjetøy bru	1 250 000	860 000	390 000
551434	Varmesentral Mausund skole	2 000 000	115 000	1 885 000
551435	Søppelpresser	417 500		417 500
551439	Hovedplan vann	1 000 000	600 000	400 000
551445	Avløpsrenseanlegg Sistranda	5 000 000	300 000	4 700 000
551447	Avløpsanlegg Grindfara boligfelt	900 000		900 000
551456	Sanering av avløpsanlegg Nordskaget og nytt avløpsanlegg	3 500 000	225 000	3 275 000
551458	Saneringsplan spredt avløp	1 000 000	750 000	250 000
551463	Sikring og oppgradering av Stabben fort	500 000	200 000	300 000
551464	Sistien	800 000	75 000	725 000
340003	UTSTYR SYKEHJEMMET	100 000		100 000
551515	Bogøya kai	3 100 000	100 000	3 000 000
551483	Utvidelser av Nordhammervika industriområdet	1 250 000	600 000	650 000
551324	VASSVERKSUTBYGGING - membranrigg	4 050 000	550 000	3 500 000
		141 337 784	23 732 267	117 605 517

Saksopplysninger:
Rådmannen nedjusterte i desember investeringsbudsjettet for 2017 på de enkelte prosjektene, fra tildelt budsjettramme til antatt forbruk i 2017. Prosjektene videreføres i 2018, og rest av budsjettrammen på de enkelte prosjektene anføres i regnskapsåret 2018.

Vurdering:
Denne budsjettjusteringen foretar en budsjettmessig endring, og har ikke med faktisk forbruk på de enkelte prosjektene i 2017. Rådmannen vil komme med en ny budsjettjustering for investeringsbudsjettet når regnskapet for 2017 er klart, slik at budsjettet på de enkelte prosjektene blir justert i henhold til faktisk forbruk.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Thomas Sandvik	**Arkiv:**	233 P24
Arkivsaksnr.:	17/2852		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet Kommunestyret

TILSKUDD TIL SISTRANDA LIGGEKAI

Forslag til vedtak:

Frøya kommune takker ja til tilskuddet over statsbudsjettet kap. 1360 post 60 for 2017 til kai, utdyping og molo på Sistranda Frøya kommune, totalt kr 16 237 500 kr

Frøya kommune forhandler med Trondheim Havn IKS om fullfinansiering av prosjektet.

Vedlegg:

Tilsagnsbrev
Avtalebrev

Saksopplysninger:

Frøya kommune søkte 21.02.2017 Kystverket om støtte til liggekai på Sistranda, totalt 22 262 694 kr. I forbindelse med Statsbudsjettet for 2018, fikk Frøya kommune tilsagn på 16 237 500 kr til kai, utdypning og molo på Sistranda.

Vurdering:

Kommunen søkte om 22 262 694 kr, men får 16 237 500 kr til prosjektet fra Kystverket. Totalprisen på prosjektet er anslått i søknaden til kr 47 255 387 kr. Finansieringen var planlagt slik:

Frøya kommune	21 500 000
Kystverket	22 262 694
Trondheim Havn IKS	2 492 694
Totalt	47 255 387

Prosjektet mangler finansiering på forskjellen mellom omsøkt beløp til Kystverket (22 262 697 kr) og tilsagnet på kai, utdypning og molo på Sistranda (16 237 500 kr) totalt 6 025 197 kr.

Rådmannen har hatt et møte med Trondheim Havn IKS (TH) ved havnedirektør Wollert Krohn-Hansen om prosjektet 13.02.18. Under møtet gir Wollert Krohn-Hansen positive signaler på at den manglende finansieringen kan løses fra TH. Wollert Krohn-Hansen forutsetter da et positivt vedtak i styret for TH og at det er TH som skal ha driften av kaien.

Frøya kommune er i dag en del av TH, der havnen på Nordhamarvik inngår, og TH har driftsansvaret. Rådmannen anser det naturlig å utvikle dette samarbeidet med TH.

Rådmannen anbefaler at Frøya kommunestyre gir i oppdrag å forhandle med TH om fullfinansiering av prosjektet. Ved enighet med TH om finansiering, vil TH ha driftsansvaret for ny liggekai på Sistranda.

Økonomiske konsekvenser:

Rådmannen ser flere positive forhold med å etablere en ny liggekai.
Større aktivitet fra fartøyene som bruker kaien vil være positivt for omkringliggende fortetninger, dette vil også sikre at rederiene som bruker havnen vil fortsette å fokus på Frøya. Eventuelle anløp av cruisefartøy vil også ha store positive innvirkninger på Frøya mtp turistvirksomhet/økt handel etc.

KYSTVERKET
Midt-Norge

Frøya kommune
Postboks 152
7261 SISTRANDA

Deres ref.:	Vår ref.:	Arkiv nr.:	Saksbehandler:	Dato:
	2015/930-14		Terje B. Misund	17.01.2018

Sistranda liggekai - Frøya kommune - Trøndelag - Tilsagn om tilskudd Kap 1360 post 60

Viser til søknad datert 27.02.17 om tilskudd til fast kai, molo og utdyping i tilknytning til Sistranda fiskerihavn.

I statsbudsjettet for 2018 er der bevilget **kr. 16.237.500,- (**ca 37% av godkjent kostnad) til det omsøkte tiltaket og vedlagt følger avtaledokument som bes signert og returnert innen **01.03.2018**.

Det er viktig at mottaker av tilskudd setter seg godt inn i vilkårene for utbetaling for å sikre nødvendig dokumentering under gjennomføring av tiltaket. Tilsagnet vil bli utbetalt når vi mottar anmodning om utbetaling vedlagt dokumentasjon iht vilkårene for tilskuddet.

Med hilsen

Harald Tronstad
regiondirektør

Terje B. Misund
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
1 Sistranda liggekai - Frøya kommune - Trøndelag - Avtaledokument

Region Kystverket Midt-Norge

Sentral postadresse:	Kystverket Postboks 1502 6025 ÅLESUND	Telefon:	+47 07847	Internett: E-post:	www.kystverket.no post@kystverket.no
For besøksadresse se	www.kystverket.no	Bankgiro:	7694 05 06766	Org.nr.:	NO 874 783 242

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

KYSTVERKET

Tilsagn om tilskudd over statsbudsjettet
kap. 1360 post 60 for 2017
til kai, utdyping og molo på Sistranda
Frøya kommune

Fiskerihavn	**: Sistranda**
Kommune	**: Frøya**
Fylke	**: Trøndelag**
Organisasjonsnummer	**: 964 982 597**
Bank-/postgirokontonummer	**: 4224.06.21511**
Tilskuddsgrunnlag	**: kr. 41.790.000**
Tilsagnsbeløp	**: kr. 16.237.500**
Planlagt utbetalt	**:**
2018	**: kr. 16.237.500**

I samsvar med søknad og innvilget tilskudd over statsbudsjettet for 2017 kap. 1360 post 60 oversendes med dette tilsagnsbrev for prosjekt i Sistranda havn.

Det bes om at bekreftelse på aksept av vilkår for tilsagnet (siste side) signeres og oversendes Kystverket innen 1.mars d.å.

Det vises til kommunens søknad datert 27.02.2017 om statlig tilskudd til utdyping, molo og bygging av liggekai for større fiskefartøy i tilknytning til den etablerte fiskerihavna på Sistranda. Tiltaket ble tatt opp til finansiering gjennom St.prp. nr. 1, Samferdselsdepartementet for i år, med et tilskudd på inntil **kr 16.237.500,-.** Dette utgjør ca. 37% av de tilskuddsberettigede kostnadene. Tilsagnet er knyttet opp mot følgende tiltak:

FAST KAI

1.	Byggeplassledelse/rigg og drift	kr.	5.200.000
2.	Plastring under kai	kr.	
3.	Peler/spunt/celler	kr.	12.850.000
4.	Dekke med dragere	kr.	5.550.000
5	Friksjonsplate/forankring	kr.	400.000
6.	Skjørt	kr.	
7.	Pullere/fenderverk/	kr.	3.400.000
8.	lovpålagt redningsutstyr	kr.	850.000
9.	Øvrige entreprisekostnader	kr.	
10.	Uforutsett	kr.	4.237.000
11.	Planlegging/prosjektering	kr.	2.853.000
SUM GODKJENT KOSTNAD/INVESTERING		KR	35.340.000

Utdyping

1.	Byggeplasskostnader/rigg og drift	kr.	620.000
2.	Undervannssprenging	kr.	1.200.000
3.	Mudring	kr.	1.350.000
4.	Sjetèer	kr.	
5.	Navigasjonsinstallasjoner	kr.	290.000
6.	Øvrige entreprisekostnader	kr.	
7.	Uforutsett	kr.	519.000
8.	Planlegging/prosjektering	kr.	346.000
SUM GODKJENT KOSTNAD/INVESTERING		KR	4.325.000

Molo

1.	Byggeplasskostnader/rigg	kr.	300.000
2.	Fylling/plastring	kr.	1.100.000
3.	Dekke	kr.	300.000
4	Navigsjonsinstallasjoner	kr.	
5.	Øvrige entreprisekostnader	kr.	
6.	Uforutsett	kr.	255.000
7.	Planlegging/prosjektering	kr.	170.000
SUM GODKJENT KOSTNAD/INVESTERING		KR	2.125.000

SAMLET GODKJENT KOSTNAD/INVESTERING KR 41.790.000

Finansieringsplan:

Statsbudsjettets kap. 1360 post 60 (maks 40%)	kr. 16.237.500
Kommunal egenandel	kr. 25.520.500
Sum finansiering	**kr. 41.790.000**

VILKÅR FOR TILDELING AV STATSMIDLER FRA KAP. 1360 POST 60

Følgende vilkår er fastsatt i henhold til retningslinjer for tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak, Retningslinjer for tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak, Statsbudsjettets kap. 1360 Kystverket post 60 - Tilskudd til kommunene:

1.0 Vilkår

1.1 Utbyggingen skal utføres i samsvar med søknaden inkl. vedlegg. Tiltaket skal utføres med kommunen som byggherre og under forsvarlig stedlig byggekontroll. Kommunen skal innen 1. mai d.å. oversende signert bekreftelse på aksept av vilkår for tilsagn (siste side) til Kystverket sammen med kommunens budsjettvedtak der finansiering av kommunal egenandel for prosjektet framgår. Sammen med aksept skal kommunen oversende en fremdriftsplan for prosjektet som inneholder kvartalsvis rapportering og tidspunkt(er) for utbetalinger. Prosjekteier skal i ettertid rapportere til Kystverket i henhold til denne

planen. Dersom Kystverket ikke har mottatt underskrevet tilsagnsbrev innen 01.05 d.å. trekkes tilsagnet i sin helhet tilbake uten nærmere varsel.

1.2 Tilsagnet er gyldig til 30.11.2018. Det kan søkes om inntil ett års forlengelse av tilsagnets gyldighet. Søknad om forlengelse må sendes Kystverkets sentrale postmottak innen 1.9 samme år som tilsagnets gyldighet utløper. Tilsagn som ikke er sluttrapportert innen tilsagnsåret bortfaller og kan ikke påregnes utbetalt.

1.3 Anlegget skal eies av kommunen, eller gjennom tinglyst avtale disponeres fritt av kommunen for den bindingstid som er angitt i vilkår 1.5. Ved tilskudd til kaianlegg skal kaien kunne benyttes av alle fiskefartøy etter de havneregler kommunen fastsetter.

1.4 Reguleringsplan skal sikre bruk av arealene i samsvar med anvendelse av målrettet virkemidler. Arealformålene skal ha hensiktsmessige bestemmelser knyttet til fiskerivirksomhet.
Godkjent reguleringsplan sendes Kystverket så snart den foreligger og senest samtidig med første anmodning om utbetaling.

1.5 Tiltaket skal reserveres til formålet i avtalt bindingstid. Tiltaket kan ikke selges eller overdras andre i bindingstiden uten tillatelse fra og på de vilkår som fastsettes av Kystverket. Bindingstiden er følgende:

- Molo, fast kai og utdyping av havn: 20 år
- Flytebrygge: 15 år

Hvis anlegget fjernes eller ikke er tilgjengelig til avtalt formål i bindingstiden, plikter kommunen å betale tilbake resttilskudd, lineært avskrevet over avtalt bindingstid for tilskuddet. Bindingstiden beregnes avrundet til nærmeste hele år regnet fra dato for kommunens utbetalingskrav til Kystverket.

1.6 Det **skal** føres spesifisert regnskap for arbeidene. Regnskapet **skal** settes opp slik at det kan sammenliknes både med kostnadsoverslaget som ligger til grunn for statstilskuddet og de enkelte postene som er tilskuddsberettiget i henhold til retningslinjene. Regnskap satt opp ihht. tabell 1 på side 5 skal oversendes Kystverket for godkjenning ved utbetalingsanmodninger. Utbetaling gjennomføres ikke før regnskapet er i henhold til tabell 1.

Når tiltaket er ferdig etablert skal regnskapet i sin helhet revisorbekreftes. Uten slik bekreftelse er utbetaling av tilskudd avgrenset til 75 % av tilskuddsbeløpet. Dersom prosjektet ikke er fullført ihht. søknad, til oppgitt kostnad, eller inneholder poster som ikke er tilskuddsberettiget, vil Kystverket redusere tilskuddet. Revisor skal ha tilgang på alle relevante dokumenter, deriblant tilsagnsbrev, eventuelle utbetalingsanmodninger, timelister og bilag. Revisorbekreftelsen skal inneholde følgende avtalte kontrollhandlinger

1.7 Tilsagnet vil kunne bortfalle helt eller delvis dersom støttemottaker uten skriftlig forhåndssamtykke fra Kystverket, endrer planene som ligger til grunn for tilsagnet. Dersom prosjektet finansieres rimeligere enn forutsatt, vil Kystverket redusere sin finansieringsandel forholdsmessig.

1.8 Kystverket har til enhver tid adgang til å iverksette kontroll for å påse at vilkårene for statstilskuddet overholdes. Dette følger av bevilgningsreglementet i Staten § 10 andre ledd. Riksrevisjonen kan av eget tiltak iverksette kontroll med at tilskuddsmidler brukes etter forutsetningene. Dette følger av Riksrevisjonsloven § 12.

1.9 Ved salg eller overdragelse av anlegget eller tilhørende arealer tilknyttet anlegget uten at Kystverket har gitt tillatelse, kan Kystverket kreve tilbakebetaling av tilskuddet helt eller delvis. (jf. vilkår 1.3 og 1.5)

1.10 **Omtale av prosjektet**: ved omtale av prosjektet i media, eller på støttemottakers hjemmeside eller lignende skal det opplyses at Kystverket har støttet prosjektet. Logo kan enten lastes ned på www.kystverket.no (prosjektet er realisert/finansiert med støtte fra Kystverket) eller oversendes av saksbehandler. Logoen skal benyttes i skriftlig omtale av prosjektet.

2.0 Dokumentasjon for utbetaling

For å få utbetalt tilskuddet må støttemottaker skriftlig kontakte Kystverkets regionkontor og sende inn følgende dokumentasjon:

- Skriftlig rapport som beskriver hvordan prosjektet er gjennomført.
- Søknad om delutbetaling må inneholde dokumentasjon av påløpte tilskuddsberettigede kostnader. Delutbetaling foretas ikke før vedtak om fullfinansiering er skriftlig dokumentert. Slik dokumentasjon skal følge som vedlegg ved retur av undertegnet bekreftelse på aksept av vilkår for tilsagn. Rapportering av påløpte kostnader skal fylles ut ihht. tabell 1 på side 6.
- Reguleringsplan for området som samsvarer med formålet med bruk av anlegget (før første utbetaling).
- Oppmåling ved Sjøkartverket for endret innsegling eller bunntopografi.
- Bekreftelse på at kommunen formelt står som anleggseier / rettighetshaver.
- Revisorbekreftet regnskap (ved sluttutbetaling) og kostnadsoppsett som kan sammenlignes med planene som ligger til grunn for tilsagnet. Regnskapet i sin helhet skal oppbevares av støttemottaker og skal kun oversendes Kystverkets regionkontor på forespørsel.
- Eventuelle tillatelser etter Plan- og bygningsloven og Havne- og farvannsloven skal legges ved utbetalingsanmodning.
- Ferdigattest for tiltaket skal vedlegges.

3.0 Utbetaling og sluttkontroll

- Bekreftelse på aksept av vilkår for tilsagn(dersom dette ikke er levert tidligere). Fremdriftsplan inkl. plan for utbetalinger for prosjektet sendes Kystverket innen 1.03.2018
- Tildelt tilskudd over 500.000,- kan utbetales i to utbetalinger med en delutbetaling og en sluttutbetaling. Delutbetalingen skal stå i forhold til prosjektets fremdrift innenfor 75 % av tilskuddsrammen.
- Når arbeidet er fullført, vilkårene er oppfylt og anlegget er besiktiget av Kystverkets regionkontor vil sluttutbetaling kunne finne sted.

Økonomirapportering

Tabell som **skal** benyttes ved utbetalingsanmodninger. Budsjettall eksl. mva:
Tabell 1:

Post	Budsjett	Regnskap	Merknad
Prosjektering/Byggeledelse			
Plastring under kai			
Peler/spunt/celler			
Dekke med dragere			
Friksjonsplate/forankring			
Skjørt			
Pullere/fenderverk			
Lovpålagt redningsutstyr/belysning			
Øvrige entreprisekostnader			
Uforutsett			
Sum			

Fremdriftsplan/milepælsplan (forslag):

Beskrivelse:	Kommentarer:	Dato:		
Oppstart				
Fundament				
Oversende tilsagnsbrev og regplan				
Delutbetaling				
Sluttutbetaling				
Dekke/fendring				
Sluttrapport				

KYSTVERKET

BEKREFTELSE PÅ AKSEPT AV VILKÅR FOR TILSAGN

Prosjekt:	**Liggekai, utdyping og molo Sistranda**
Prosjekteier:	**Frøya kommune**
Organisasjonsnummer:	**964 982 597**
Beløp:	**16.237.500**
Saksnr:	**2015/930**

Jeg bekrefter på vegne av Frøya kommune at det er aktuelt å gjennomføre prosjektet, og at tilskuddet mottas på de vilkår som er satt.

Sted, dato og Signatur

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Thomas Sandvik	**Arkiv:**	202
Arkivsaksnr.:	18/348		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet Kommunestyret

MORGENDAGENS OMSORG – ROMPROGRAM OG TOTALENTREPRISEKONKURRANSE

Vedtak:
Forslag til vedtak:

1. I omsorgsboligene skal det være bokollektiv med små rom og større fellesareal. Rommen skal være på ca. 25 m^2, med eget bad og med mulighet for installasjon av tekjøkken, jfr. Husbankens anbefalinger.

2. Rådmannen bes gjennomføre en totalentreprisekonkurranse med løsningsforslag. Det innholdsmessige skal ivaretas slik skissene nå foreligger, da de er et grunnlag for investeringstilskudd fra Husbanken

3. Dette vedtaket iverksettes kun om kommunen får innvilget husbankstøtte som omsøkt.

Vedlegg:
Rambøll AS – Beregning treroms omsorgsboliger
Rambøll AS – Notat arkitektkonkurranse

Saksopplysninger:
Frøya kommune vedtok i K-sak 195/16 å bygge helsehus med 28 plasser og 48 omsorgsboliger i forbindelse med prosjektet «morgendagens omsorg». I forbindelse med budsjettet for 2018 K-sak 142/17, ble en foreløpig kostnadsramme for prosjektet vedtatt, slik at det kunne bli medtatt i budsjettet 2018 og økonomiplanen 2018 - 2021. I dette oppsettet er det en forutsetning at kommunen får støtte av Husbankens investeringstilskudd for at prosjektet skal gjennomføres. I forbindelse med denne søknaden har kommunen fått tilbakemelding om; «*Ettersom samtlige plasser i prosjektet ikke gir netto tilvekst, vil forespørselen / søknaden ikke være prioritert og vi vet pr i dag ikke når søknaden kan behandles.*» Prosjektet ble derfor i henhold til K-sak 8/18 vedtatt utsatt til kommunen har fått svar på søknaden om investeringstilskudd fra Husbanken.

Rådmannen ønsker med denne saken å belyse prinsipielle forhold ved utbygningen, som romstørrelse for omsorgsboligene og om kommunen skal benyttes seg av en skisse / arkitektkonkurranse.

Romprogram – Mulighetsstudiet Bekken
Brukerne som planlagt er innplassert i omsorgsboligene i utbygningen av «morgendagens omsorg», totalt 48 leiligheter er de som er øverst i omsorgstrappen. Ca. halvparten av leilighetene er planlagt tildelt brukergruppen med kognitiv svikt - demente. I tillegg vil de andre leilighetene tildeles brukere med andre behov som også krever en heldøgns omsorgstjeneste.

I forbindelse med presentasjon av prosjektet, har det kommet frem spørsmål om kommunen bør vurdere større boenheter blant omsorgsleilighetene. Rådmannen har fått Rambøll til å beregne dette, og de har kommet med to forslag på treroms leiligheter.

Forslag på leilighet A med eget soverom og leilighet B med eget soverom og bod:

Beboerrom bokollektiv m eget soverom

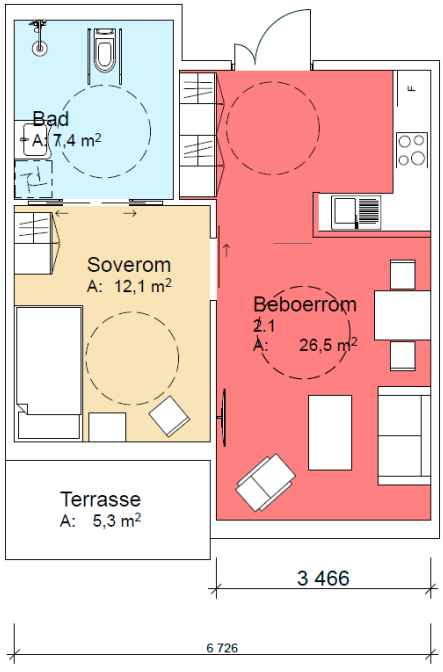

1:50
Bokollektiv m soverom Alt A

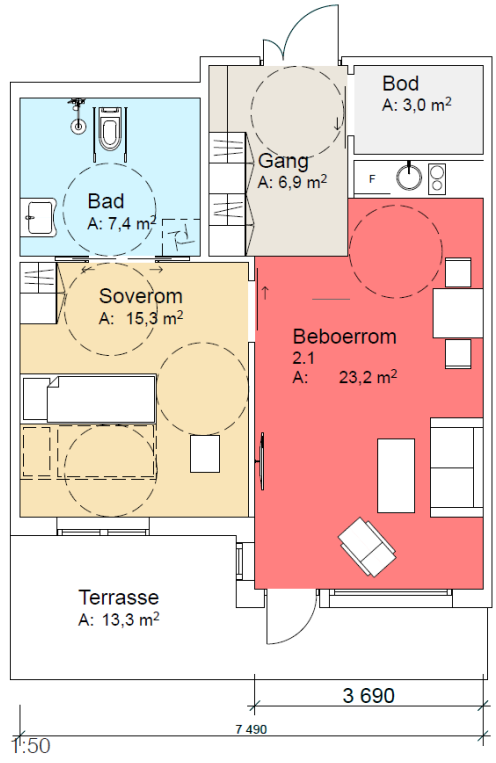

1:50
Bokollektiv m soverom Alt B

Merkostnaden med å bygge slike leiligheter er som følger:

Frøya Helsehus og omsorgsboliger

Det er ytret ønske om at 24 av de 48 omsorgsboligene skal ha eget soverom.
Rambøll har i siste utgave av lesehefte side 17 tegnet to alternativer for dette.
Dette vil medføre økt areal og økte kostnader. Dette er illustrert under:

Standardrom som tegnet uten eget soverom	Netto	30,7 m2		
Alternativ A med eget soverom	Netto	46,0 m2		
Alternativ B med eget soverom og bod	Netto	55,8 m2		
Netto arealtilvekst alternativ A pr rom	Netto	15,3 m2	**BTA**	**16,83 m2**
Netto arealtilvekst alternativ B pr rom	Netto	25,1 m2	**BTA**	**27,61 m2**

Benyttet m2 pris i kalkylen	34 200 eks mva
Antall leiligheter	24 stk

Merkost for 24 omsorgsleiligheter alternativ A: 13 814 064 eks mva

Merkost for 24 omsorgsleiligheter alternativ B: 22 662 288 eks mva

Leiligheter	5	10	15	20 stk
Variant alternativ A	2 877 930	5 755 860	8 633 790	11 511 720 eks mva
Variant alternativ B	4 721 310	9 442 620	14 163 930	18 885 240 eks mva

Rambøll 13.12.2017

Erik Hagerup

Rambøll AS har kommet frem til at merkostnaden per kvadratmeter for større omsorgsboliger vil være 34 200 kr. Det vil da si at hvis kommunen bygger 24 av 48 omsorgsboliger som treroms alternativ A, så vil dette komme på en merkostnad på 13,8 millioner kr eks mva. Ekstrakostnaden med å bygge større boliger må kommunen bære selv, da Husbankens støtte har et maksbeløp som kommunen allerede har beregnet inn i prosjektet.

Rådet fra helsepersonell, både ut ifra erfaringer og kunnskaper, er at brukerne som skal inn i slike leiligheter ikke vil ha behov for store boliger, og anbefaler mindre enheter som er lett å bruke og lett å leve i. Omsorgsboligene kommunen nå planlegger, bofelleskap med heldøgns tjenester, er for brukere som befinner seg på det øverste trinnet i omsorgstrappen, og vil kreve hjelp og bistand 24/7. Erfaringsmessig er små enheter bedre både for brukere og ansatte. Forskning viser også til at prioritering av fellesarealer betyr mere for beboere en størrelsen og innretning av eget boareal. Rådmannen anbefaler derfor at kommunen ikke bygger større omsorgsboliger, og beholder de anbefalte størrelsene som Rambøll AS presenterer i sitt lesehefte.

Arkitekt / skissekonkurranse

I forbindelse med orienteringer om prosjektet i kommunestyret i januar 2018, ble spørsmålet om kommunen skal bruke en arkitektkonkurranse på bygningene i prosjektet fremmet.

Rådmannen ga oppdrag til Rambøll AS å gi en oversikt over tid og kostnad for å gjennomføre en arkitektkonkurranse. I notat av 08.02.18 (Notat nr. PL-01) skisserer Rambøll AS tre måter å gjennomføre en skisse / arkitekt konkurranse.

- Kommunen kan sluttføre mulighetsstudien og få kontrahert en rådgivergruppe som lager et skisseprosjekt, som legges ut på en totalentreprise. Det er slik rådmannen har arbeidet med prosjektet fram til nå. Det vil da bli utlyst etter en prosjekteringsgruppe, der også et skisseprosjekt skal inngå, og som vil bli vektlagt i konkurransen.

- Kommunen kan gjennomføre en arkitektkonkurranse. Konkurransen, prekvalifisering må lyses ut fra 25 til 30 dager før søknad om deltakelse kan mottas. Kommunen må velge ut min 3 og helst ikke mer enn 5 stk. til å delta i konkurransen. Basert på angitte kriterier. Disse må inviteres til en befaring og et info- møte. De bør få minimum 2 arbeids-mnd. for å levere prosjektet. Alle deltakere som leverer etterspurt materiale må få et honorar (premie) pålydende: ca. kr 250.000,- Avhengig av krav til leveranse vil hver arkitektgruppe bruke fra 500 til 900 timer på forslagene. Det må oppnevnes en jury hvorav minst 1/3 del må ha riktig etterspurt fagkunnskap, altså arkitekt. Minst 1 arkitekt bør være godkjent(oppnevnt) av NAL. Den andre kan ev. være fra kommunen. Det må settes av et honorar til jurymedlemmer utenfor kommunen. Innleverte prosjekt må stilles ut offentlig. Antatt tidsforbruk for gjennomføring av denne konkurranse formen: ca. 6 mnd. og kostnad minst 1mill NOK.
- Kommunen kan gjennomføre en totalentreprise konkurranse med løsningsforslag. Her vil en få forslag med pris. Dette involverer alle fag og entreprenør. Her bør hel gruppe pre-kvalifiseres. Antall deltakere som over. Forespørsel og materiale som over. Priser (honorar) blir litt høyere ca. 300.000 NOK, flere involverte og en mer omfattende oppgave. Grunnlag og framgangsmåte som ved en arkitektkonkurranse, se over. Men det bør angis om hvordan det bedømmelsen vektes. (F.eks.: pris 20 % Løsningsforslag 50% samspillskompetanse 30% ev. framdrift og ferdigstillelse) Det bør brukes noe mer tid for en totalentreprise konkurranse med løsningsforslag, grunnet nødvendig kalkyle arbeid. 3 arbeids-mnd. for å levere pris og løsningsforslag. Totalt ca. 7 mnd. Pris ca. kr. 1,2- 1,4 mill. Da vil prosjektet ha kommet lengre, men man er prisgitt totalentreprenør i fortsettelsen og det kan for kommunen oppleves som begrensende for fortsettelsen av prosjektet fordi alle endringer kan være prisdrivende.

Styringsgruppen i prosjektet har diskutert dette, og ser fordeler og ulemper med å gjennomføre en arkitektkonkurranse og totalentreprise konkurranse med løsningsforslag.

- Hovedargumentene mot å gjøre det er at det kan ta lengre tid før prosjektet blir igangsatt og det kan bli dyrere.
- Hovedargumentene for å gjøre det, er at kommunen kan få flere innspill på hvordan utseende på bygningene blir, og det kan bli lettere å involvere det politiske nivået i hvordan utseende på bygningene blir.

Rådmannen anbefaler at kommunen gjennomfører en totalentreprisekonkurranse med løsningsforslag for «morgendagens omsorg». Fordelene med denne fremgangsmåten er at kommunen får flere konsepter å velge blant, samt at kommunen knytter til seg totalentreprenøren på et tidligere tidspunkt enn tidligere antatt. Rådmannen planlegger å ha en kontrakt underskrevet i løpet av høsten 2018 ved denne fremgangsmåten.

Frøya Helsehus og omsorgsboliger

Det er ytret ønske om at 24 av de 48 omsorgsboligene skal ha eget soverom.
Rambøll har i siste utgave av lesehefte side 17 tegnet to alternativer for dette.
Dette vil medføre økt areal og økte kostnader. Dette er illustrert under:

Standardrom som tegnet uten eget soverom	Netto	30,7	m2		
Alternativ A med eget soverom	Netto	46,0	m2		
Alternativ B med eget soverom og bod	Netto	55,8	m2		
Netto arealtilvekst alternativ A pr rom	Netto	15,3	m2	**BTA**	**16,83 m2**
Netto arealtilvekst alternativ B pr rom	Netto	25,1	m2	**BTA**	**27,61 m2**

Benyttet m2 pris i kalkylen	34 200	eks mva
Antall leiligheter	24	stk

Merkost for 24 omsorgsleiligheter alternativ A: 13 814 064 eks mva

Merkost for 24 omsorgsleiligheter alternativ B: 22 662 288 eks mva

Leiligheter	5	10	15	20	stk
Variant alternativ A	2 877 930	5 755 860	8 633 790	11 511 720	eks mva
Variant alternativ B	4 721 310	9 442 620	14 163 930	18 885 240	eks mva

Rambøll 13.12.2017

Erik Hagerup

NOTAT

Oppdrag	**Morgendagens Omsorg Frøya**
Kunde	**Frøya kommune**
Notat nr.	**PL-01**
Dato	**08/02/2018**
Til	**Thomas Sandvik**
	Torny Lillian Dahlø Sørlie
Fra	**Erik Vidar Hagerup**
Kopi	**Ane Mengshoel**
	Siri Luise Rørholt

Dato 08/02/2018

T
F

1. Arkitektkonkurranse

I sak 97-18 Delprosjekt 1 – Nytt helseshus og ormsorgsboliger ble det, i rådgivende gruppe, tatt opp en diskusjon om det burde gjennomføres en arkitektkonkurranse om utforming av nye Frøya helse- og omsorgssenter. Det er et vedtak på at tegninger på offentlige bygg skal godkjennes politisk.

Diskusjonen fortsatte i styringsgruppa, og Rambøll ble bedt om å vurdere tid og kostnad forbundet med en arkitektkonkurranse.

Siri Rørholt, som har vært ansvarlig arkitekt så langt i prosjektet, har en fortid som leder for Norske Arkitektekters konkurranse komite, og har sittet i flere juryer. Hun har derfor god erfaring med arkitektkonkurranser og har gjort en vurdering om hvordan dette kan gjennomføres. Det er flere alternative måter å utlyse en arkitektkonkurranse på, og hun har under tatt for seg de alternativer som hun mener fremstår som mest riktig for dette prosjektet.

2. Arkitektkonkurranse (Plan og design) etter pre-kvalifisering.

Mulighetsstudien er ført litt langt for å få i gang en arkitekt konkurranse. For å få full uttelling på en slik konkurranse er det viktig at de som deltar i konkurransen får frihet til finne fram til den riktige plassering av bygningsmassen for sitt konsept. I den forbindelse vurderer arkitektene tomtas beskaffenhet, omgivelsene og de viktigste angrepspunktene for tomta, samt plankonsepter. Materiale som skal utleveres fra kommunen er:

- Rom- og funksjonsprogram
- Kommunens målsetninger og ønsker for konkurransen.
- Tomte info og kartgrunnlag. Opplysninger om de nære omgivelser.

Dette er viktig for å fram de beste og mest mangfoldige løsninger. Mulighetsstudien må utleveres, men MÅ ikke være førende for forslaget og må angis som orienterende.

Konkurransen, prekvalifisering må lyses ut fra 25 til 30 dager før søknad om deltakelse kan mottas.
Kommunen må velge ut min 3 og helst ikke mer enn 5 stk. til å delta i konkurransen. Basert på angitte kriterier.
Disse må inviteres til en befaring og et info- møte.
De bør få minimum 2 arbeids-mnd. for å levere prosjektet
Alle deltakere som leverer etterspurt materiale må få et honorar (premie) pålydende: ca kr 250.000,- Avhengig av krav til leveranse vil hver arkitektgruppe bruke fra 500 til 900 timer på forslagene.
Det må oppnevnes en jury hvorav minst 1/3 del må ha riktig etterspurt fagkunnskap, altså arkitekt. Minst 1 arkitekt bør være godkjent(oppnevnt) av NAL. Den andre kan ev. være fra kommunen. Det må settes av et honorar til jurymedlemmer utenfor kommunen.
Innleverte prosjekt må stilles ut offentlig.

Antatt tidsforbruk for gjennomføring av denne konkurranse formen: ca. 6 mnd. og kostnad minst 1mill NOK.

3. Totalentreprise konkurranse med løsningsforslag

Her vil en få forslag med pris. Dette involverer alle fag og entreprenør.
Her bør hel gruppe pre-kvalifiseres.
Antall deltakere som over. Forespørsel og materiale som over. Priser (honorar) blir litt høyere ca 300.000 NOK, flere involverte og en mer omfattende oppgave.
Grunnlag og framgangsmåte som ved en arkitektkonkurranse, se over. men det bør angis om hvordan det bedømmelsen vektes. (F.eks: pris 20 % Løsningsforslag 50% samspillskompetanse 30% ev. framdrift og ferdigstillelse)

Det bør brukes noe mer tid for en totalentreprise konkurranse med løsningsforslag, grunnet nødvendig kalkyle arbeid. 3 arbeids-mnd. for å levere pris og løsningsforslag. Totalt ca 7 mnd. Pris ca. kr. 1,2- 1,4 mill.
Da vil prosjektet ha kommet lengre, men man er prisgitt totalentreprenør i fortsettelsen og det kan for kommunen oppleves som begrensende for fortsettelsen av prosjektet fordi alle endringer kan være prisdrivende.

Oppsummert har kommunen 3 alternativer:

- De kan sluttføre mulighetsstudien og få kontrahert en rådgivergruppe som lager et skisseprosjekt, som legges ut på en totalentreprise. Det er slik vi har arbeidet med prosjektet fram til nå.
- De kan gjennomføre en arkitektkonkurranse som beskrevet over
- De kan gjennomføre en totalentreprise konkurranse med løsningsforslag.

Vi håper dette kan være til hjelp for Frøya kommune i vurderingen. Rambøll ferdigstiller leseheftet som avtalt.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Siv-Tove Skarshaug	**Arkiv:**	033
Arkivsaksnr.:	18/301		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet Kommunestyret

SØKNAD OM FRITAK SOM MØTEFULLMEKTIG I FORLIKSRÅDET

Forslag til vedtak:

Pål Terje Bekken fritas som møtefullmektig i forliksrådet fra dags dato.
Robert Kløven velges som møtefullmektig i Forliksrådet fra dags dato og ut inneværende periode fram til 31.12.20.

Vedlegg:

Søknad om fritak fra Pål Terje Bekken

Saksopplysninger:

Pål Terje Bekken ble valgt som møtefullmektig i Ksak 165/16. Dette viser seg og ikke være en heldig kombinasjon da Bekken også er varaordfører.

Robert Kløven har takket ja til å ta på seg vervet.

I henhold til lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) 17. juni 2005 § 6-7 sjette ledd, og forskrift til tvisteloven (tvistelovforskriften) 21. desember 2007 § 3:

«Det skal være et utvalg av faste møtefullmektiger ved hvert forliksråd.

Utvalg av faste møtefullmektiger

Møtefullmektigene oppnevnes av kommunen for inntil fire år av gangen. Som et minimum skal det være tre medlemmer i utvalget, men antallet medlemmer må tilpasses saksmengden i forliksrådet og kommunens innbyggertall. Det er også adgang til at flere kommuner går sammen om et felles møtefullmektigutvalg. En møtefullmektig behøver ikke være bosatt i kommunen.

Om møtefullmektigen

Som fast møtefullmektig kan oppnevnes enhver person som er over 25 år med alminnelig god samfunnsmessig kunnskap og som behersker skriftlig og muntlig norsk språk godt, jf. tvistelovforskriften § 3 annet ledd. Det anses å være en fordel at de som oppnevnes har noe kunnskap

om forliksrådets virksomhet. Møtefullmektigen bør kunne få noe veiledning om forliksrådet og forliksrådsbehandlingen ved å henvende seg til det aktuelle forliksråd og sekretariatet.

Møtefullmektigens forhold til parten

En part som ikke har plikt til å møte personlig til et møte i forliksrådet, kan møte ved en prosessfullmektig – dette kan for eksempel være et medlem av utvalget av faste møtefullmektiger. Ved spørsmål om en part har møteplikt, kan sekretariatet gi veiledning om bestemmelsene i tvisteloven §§ 6-6 og 6-7, men avgjørelsen av spørsmålet hører under forliksrådet.

Det er viktig å understreke at møtefullmektigen under forliksrådsbehandlingen kun representerer den parten han/hun har fått oppdraget fra. Ved oppnevningen skal møtefullmektigene gjøres kjent med at de i den enkelte sak skal være uavhengige av andre interesser enn partens, slik at deres handlinger ikke påvirkes av utenforliggende hensyn. Det er viktig at det på forhånd tydelig avklares mellom parten og møtefullmektigen hva fullmakten innebærer og hvor langt møtefullmektigen kan strekke seg for blant annet å få til et forlik under meklingen. I enkelte tilfeller kan det være hensiktsmessig at en slik fullmakt gjøres skriftlig. Parten har selv et ansvar for å være tydelig overfor møtefullmektigen om hvor langt fullmakten går, og hva som ønskes oppnådd ved forliksrådsbehandlingen. Dersom parten ikke oppfyller dette ansvaret, må møtefullmektigen på eget initiativ ta spørsmålet opp med parten. Fullmaktsforholdet bør avklares i god tid før møtefullmektigen skal møte i forliksrådet.

Møtefullmektigen må sørge for å få alle relevante dokumenter fra parten og på forhånd sette seg godt inn i disse.

Møtefullmektigens opptreden i forliksrådet

Møtefullmektigen skal få en skriftlig møtefullmakt av parten, som legges frem for forliksrådet. Av denne skal det gå frem at møtefullmektigen har anledning til å møte på vegne av parten.

Under forliksrådsbehandlingen må møtefullmektigen hele tiden være klar over at han/ hun representerer partens interesser. Møtefullmektigen har ikke anledning til å gå utover partens påstander uten at parten har samtykket til dette. Møtefullmektigen har heller ikke anledning til å inngå forlik uten partens samtykke. Dersom parten har gitt møtefullmektigen fullmakt til å inngå forlik, må innholdet av forliket være i overensstemmelse med partens ønsker.

Dersom møtefullmektige opptrer i strid med partens interesser, kan parten holde møtefullmektigen ansvarlig for dette.

Godtgjørelse

Godtgjørelse til møtefullmektig utgjør inntil et halvt rettsgebyr, og dekkes av parten selv.»

Vurdering:

Rådmannen vurderer å innstille Robert Kløven i vervet som møtefullmektig i Forliksrådet.

Frøya kommune

v/politisk sekretær

Søknad om fritak fra verv i Forliksrådet.

Undertegnede er i nåværende politisk periode (2015 – 2019), valgt som møtefullmektig/forhandler ved møter i Forliksrådet.

Da dette er vanskelig å forene med oppgaven som varaordfører, søker jeg om fritak ut denne politiske perioden.

Uttian 14.02.2018

Pål Terje Bekken

Pål Terje Bekken

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Siv-Tove Skarshaug	**Arkiv:**	033
Arkivsaksnr.:	18/472		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet

REFERATSAK

Forslag til vedtak:
Referatet tas til orientering.

Vedlegg:

Møteprotokoll - Styremøte Konsek Trøndelag IKS 26.01.2018

Møteprotokoll - Styret

Møtedato/tid:	26.01.2018 kl. 10:00-11:15
Møtested:	Kleberstein, fylkeshuset, 5. etg.

Møtende medlemmer:
Inga Balstad
Jan Ole Sund
Sigrid Johannessen
Oddlaug Børseth Brekken
Erik Seem
Einar Sandlund

Forfall:
Gunnar Alstad

Arkivsak: 18/46

Sakliste:

Saksnr.	**Sakstittel**
01/18	Godkjenning av protokoll fra styremøte 8.12.17
02/18	Orienteringer fra daglig leder
03/18	Ressursbruk Konsek Midt-Norge IKS 2015-2017.
04/18	Detaljert budsjett for 2018
05/18	Strategi for Konsek Trøndelag
06/18	Eventuelt

Sak 01/18 Godkjenning av protokoll fra styremøte 8.12.17

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**26.01.2018**	**01/18**

Innstilling til styret
Protokollen godkjennes.

Behandling:
Protokollen er lagt fram for styret tidligere.
Vedtak som innstilling.

Vedtak:
Protokollen godkjennes.

Sak 02/18 Orienteringer fra daglig leder

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**26.01.2018**	**02/18**

Innstilling til styret
Saken tas til orientering.

Behandling:
Daglig leder og påtroppende daglig leder redegjorde for saken.
Vedtak som innstilling.

Vedtak:
Saken tas til orientering.

Sak 03/18 Ressursbruk Konsek Midt-Norge IKS 2015-2017.

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**26.01.2018**	**03/18**

Innstilling til styret
Styret tar saken til orientering.
Styret legger saken frem for representantskapet med følgende innstilling:
Representantskapet tar saken til orientering.

Behandling:
Daglig leder la fram saken.
Vedtak som innstilling.

Vedtak:
Styret tar saken til orientering.
Styret legger saken frem for representantskapet med følgende innstilling:
Representantskapet tar saken til orientering.

Sak 04/18 Detaljert budsjett for 2018

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**26.01.2018**	**04/18**

Innstilling til styret
Styret vedtar detaljert budsjett for 2018 med en totalramme på kr. 9 557 090, slik det går fram av vedlagte budsjett.

Behandling:
Daglig leder la fram saken og svarte på spørsmål fra styret.
Vedtak som innstilling.

Vedtak:
Styret vedtar detaljert budsjett for 2018 med en totalramme på kr. 9 557 090, slik det går fram av vedlagte budsjett.

Sak 05/18 Strategi for Konsek Trøndelag

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**26.01.2018**	**05/18**

Daglig leders innstilling
Styret ber daglig leder legge fram utkast til strategi for Konsek Trøndelag 22. mars.

Behandling:
Styret diskuterte saken og ber daglig leder legge fram et forslag til strategi for Konsek Trøndelag i neste møte.

Vedtak som innstilling.

Vedtak:
Styret ber daglig leder legge fram utkast til strategi for Konsek Trøndelag 22. mars.

Sak 06/18 Eventuelt

Saken behandlet i	Møtedato	Saknr
Styret	**26.01.2018**	**06/18**

Innstilling til styret
Saken legges fram uten innstilling.

Behandling:
Ingen saker fremmet.

Vedtak:
Ingen vedtak fattet.

Protokollen ble lest og godkjent i møtet.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Siv-Tove Skarshaug	**Arkiv:**	033
Arkivsaksnr.:	18/270		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet

ORDFØRERS ORIENTERING

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Siv-Tove Skarshaug	**Arkiv:**	033
Arkivsaksnr.:	18/271		

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Formannskapet

RÅDMANNS ORIENTERING